

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת נשא תשע"ח

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורשי עם
							התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

זבחים – פרק רביעי – בית שמאי דף לו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
ר"כ א
רש"י

מנין. שכל הדמים של כל הקדושת שטענים מתן דם לישוד אם נשאר מן הדם בבלי
לאחר שוקו שתי מנותיו שריך לשופכו לישוד ואפי"ו שלא נאמר שפיכת שרידים אלא
בתנאי: והנשאר ברם וכו'. בתנאי העוף כתיב והנשאר ימצה הוה ליה למכתבו: ומה
תלמוד לומר בית בני איל על העינים מתן ארבע. היינו חסתי שדעתה ארבע מנות
על ארבע קרנות ובתנאי כתיבי שירים

לשפיכה: לישוד על כל הדמים. שנשאר בהן
כלום לאחר עיקר זריקתן ישפך הנשאר לישוד:
מני ליתנינן בוריקה. כלל הדמים שכתב בהן
זריקה כגון עלה שולמיה ואשם ודבתיב דרו
הורוק ובכור דבתיב ויה ויה דגם תורוק
(במדבר יח) וכל זריקה מרזוק ששפיכה. שנמד אצל היסוד
הבלי למומב לשפיכה. שנמד אצל היסוד
והשוקר ויה ובחך ישפך. כל זבחים משמע
בירך ברבת הפסח פטר את של זבה. מזהגה
ארבעה עשר שפאה עם הפסח השבתורה
מורה ושנינו בתוספתא דפסחים על הפסח אלא
אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו ועונן לאכול
הפסח לית הובח הוא אמר אשר קדשנו
במצותיו ועונן לאכול את הובח ואם בירך את
הפסח פטר את הובח על הובח אבל פטר את
הפסח וקס"ד ובפסחים נמו דבי מנשה דקסבר
רבי ישמעאל זריקה בכלל שפיכה כדאמר ליעל
מנין לישמעאל זריקה ותינתן זריקה על הפסח לית
מתן דם שלמים שכתב בה זריקה בכלל מתן דם
פסח שכתב בה שפיכה כדאמרין למקו ובי בירך
על הפסח פטר את הובח שהובח בכלל פסח
אלבי בירך את הובח לא פטר את הפסח שלא
מצינו ליתנינן בשפיכה ששערין בוריקה הלכך
אין פסח בכלל שלמים: ר"י עקיבא אומר אין זו
פשוטא את זו. ודלית ליה זריקה מותנינן שנתנן
בשפיכה יצא דהא דפסח בשפיכה מתן דבוחך
ישפך נפקא לן לקמן תרתי לא דרשת מניה
ולקמן פריך דרבי ישמעאל היכי דרשת ליה
להכי ולדחי ותנא דברייתא מקיימא פטר את
כרבי עקיבא בהא דאין זריקה בכלל שפיכה
אלבי פסח בשפיכה אלא סבידא ליה כותיה
דהא לא מיהר ליה קרא דמביעא ליה לכל
היתנינן במזבח היתנינן שנתנן במזבח אתר פסח
ודבי אמרין בשמעתין: סבר ליה כרבי יוסי
הגלילי. דאמר פסח בוריקה נפקא ליה מואת
דגם דלא כתיב דמו וליקו אבבור לחודיה: ור'
ישמעאל האי קרא. דודם ובחך ישפך: מפיק ליה
לזבחי וזבחי. בתמיה דרבי לית ליתנינן בוריקה

שנתנן שפיכה כר"ע לא אתיא דאם כן אמאי אין פסח פטר את הובח האיל
ושלמים בכלל פסח ואי פמי בידיה לית ל"י עקיבא פסח בוריקה כר' יוסי הגלילי כל שכן
השעדים פטרין זה את זה וקדושי זהו תו לפסח ובשפיכה: ר"י תנא אליבא דר'
ישמעאל. דמאן וליקף ליה לפסח בשפיכה לית ליה פסח פטר את הובח ולא פליגי רבי
ישמעאל אר"י: עקיבא בתאי כיון דפסח בשפיכה מואר קרא יליף תו ליה לן למילין מניה
ניתנינן בוריקה כשרים בשפיכה ומאן דאית ליה פלוגתא לית ליה פסח בשפיכה אלא
בוריקה בשלמים ומיהו פסח עיקר ובה טפל לו הלכך אין זבח פטור לפסח אבל פסח
פטר את הובח ובפסחים וירשולמי האי טעמא אמר בה: בשלמא רבי ישמעאל. דמפיק פסח
פסח מודם בוריקה: עקיבא בתאי כיון דפסח בשפיכה מואר קרא יליף תו ליה לן למילין ומיהו וכשב
הוה ונא דנקט לשון רבים והאי נמי דקאן לשון רבים דבשרה ידה ליה דרסמך ליה אבבור
שחך ובכור ששכו ופסח אלא לרבי יוסי הגלילי. דאית ליה פסח לית חידו וקרא דנקט
לשון רבים משום מבורע עלה וישפך ופסח פשטא לן אשנאה מנתה לכוכן אלא
בעלים אבל ליה: מאי ובשרים. דקא"ל רחמנא לאהרן: ומשני אחד תם ואחד בעל פום.
כלומר לעולם לשון רבים דנקט קרא קמא לאו אמר דבכורות קאי בדולן כלשון דף בכור
מפיק להו דודם והלכבן לזבוח מעשה ופסח ולשון רבים דבשרה אבבור קאי ולא אשלשת מניי בכור דרתימא הדלכבן דודם נמי עלייהו קאי אלא אבבור דודו מיאנ נמי שייך
למזיבו ובשרה אתם ובעל מודם

כח ולמטה מנא לן אם לא מודם ובחך ישפך אלמא דרבי הילי נמי דרשי ליה ומיהו יש
לדחות נוראה ל"י (תוספתא) דשאר זבחים ידע מולא שנה בהן לעבב אבל חסאת לא
טעמנא דלא שנה אלא פשטא ליה דגמר חסאת היצין מחסאת פנימי לעבב א לא אשכח
בעלמא דרמצינן למיגבר מניה דמותה דכופר א"כ על ברויך כפי בעי גבא מתן דגמיר

מנין לכל הדמים שטענים מתן דם לישוד, תלמוד
לומר, וד'ם זבוחך ישפך'. נפקא ליה מדרבי, תנאי,
רבי אומר, והנשאר בדם ומצוה, שאין תלמוד לומר
בדם, ומה תלמוד לומר בדם, לפי שלא למדנו
אלף ליתנינן מתן ארבע, שטענינן מתן דמים לישוד.
שאר דמים, מנין. תלמוד לומר, והנשאר בדם ומצוה,
שאין תלמוד לומר בדם, ומה תלמוד לומר בדם,
לימד על כל הדמים שטענינן מתן דמים לישוד.
ואפתי, להכי הוא דתתא. מביעיה ליה לכתנינא, מנין
ליתנינן בוריקה, שנתנן בשפיכה, וצא תלמוד לומר
ודם זבוחך ישפך. סבר לה פרבי עקיבא, דאמר
לא זריקה בכלל שפיכה, ולא שפיכה בכלל זריקה.
התנן בירך ברבת הפסח, פטר את של זבה. של
זבה, לא פטר את הפסח, דכרי רבי ישמעאל. רבי
עקיבא אומר, לא זו פוטרת זו, ולא זו פוטרת זו.
אפתי, להכי הוא דתתא. מביעיה ליה לכתנינא, רבי
ישמעאל אומר, מתוך שנאמר אך בכור שור או
בכור קשם או בכור עז וגו', למדנו לכבוד שטענו
מתן דמים ואימורים לגבי מזבח. מעשה ופסח, מנין.
תלמוד לומר, וד'ם זבוחך ישפך'. סבר לה פרבי יוסי
הגלילי. דתנאי, רבי יוסי הגלילי אומר, דמו' לא נאמר
אלף דמים, להלבו' לא נאמר אלף חלבים, לימד
על בכור, מעשה ופסח, שטענו מתן דמים ואימורים
לגבי מזבח. ורבי ישמעאל, תאי קרא מפיק ליה להכי,
ומפיק ליה להכי. תרי תנאי, אליבא דרבי ישמעאל,
בשלימא לרבי ישמעאל, דמקום לה פליה בכבור,
היינו בכתביב ו'בשרם יהוה קד'. אלף לרבי יוסי, דמקו
ליה נמי במעשה ופסח, מעשה ופסח, בעלים אכלי
ליה, מאי ו'בשרם יהוה קד'. אחד תם ואחד בעל פום,
לימד

מכלל דאיבא שפיכה ואי פסח בוריקה אם כן כולדו בוריקה ניתנו ועוד קשה דא בוריקה ר'
בספרי ר' אישאה אומר קדש דם למז נאמר לזבחי את המעשה את הפסח שיעטו
שפיכה אתר שלא שנתנו להם בכל התורה כולוהו רבי יצחק אומר אין פריך שרדי כבר
נאמר דום ובחך ישפך לזבחי את המעשה את הפסח שיעטו שפיכה מזה תלמוד דרבי
קדש דם לזבחי את המעשה שנתנן הקטר חלבים שלא מצינו בכל התורה כולוהו למעט
דרבי אישאה שפיכה חרבי יצחק קאמר ואפי"ו דרדשי ליה מקרא דבתיב בגי בכור בוריקה
דלמא מרחאו מירביאי ולא תביעיהו דהיא קדושי ובי פריך ונתם אבן נתן למז נאמר
ומה שאר קדשים שלא הורשו בתמן דרשינו דארא למעטי חסאת דבאבע נוראה
דרבי ישמעאל (רפסחים) קסבר דפסח בשפיכה מקרא אחריתי ולא מודם ובחך ובי פריך
הכא האי מביעי ליה לכתנינא רבי ישמעאל אומר מתוך הוה מצי למימר דקסבר פסח
בשפיכה מקרא אחריתי ולא מודם ובחך אלא משום דאשכח חסאת דרבי יוסי הגלילי
נקשה רבתי שמואל בשם רבתי שלמה ר' בענין איהו אית ליה תרתי פסחי (ד קמא)
כשתימצי לומר דרבי רבי ישמעאל זריקה בכלל שפיכה כלומר מתוך דרבי רבי ישמעאל
תוכל

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

זבחום. פרק רביעי – בית שמואי דף לט עמוד א – מותר מהדרת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
רמב"ם
 רש"י

1 | והתניא: בנזוחא: דמים הטעונין יסוד. היינו שירים שטעון שפיתח יסוד. מחשבה מועלת
 2 | בן. אם חשב שפיתחן על מנת לאכול בעל למרוד ולקמן רמזין עלה: ורשים הנשפכין
 3 | לאמה. שנפסלו ושופכין אותו לסילוק שבעורה המוציא לנחל קדרון: כי תניא היא.
 4 | מדומשה מועלת בהן. בשלש מנות ב'. וכולה דרא מלחא היא דנסקא דקוסיא היא
 5 | ולא שיטרא כלומה לא חשמן מניה שירים

6 | טעון ביבוס ואפי' לר' נחמיה דהך ברייתא
 7 | בשלשה מנות שבחטאות: נטעין יסוד. מזה
 8 | טענת יסוד עליהם ששופך שירים ליסוד: ה"ג
 9 | אלא כי תניא היא: ברבים הפנימים. ולעולם
 10 | בשירים ובמיד' לקמן שירים הפנימים מעבב
 11 | והנחיר השבי' לפגל לענן חץ ולענן ביבוס: ור'
 12 | הלכה היא דאמר. אף שירים החיצונים
 13 | שהקריב בהן בחוץ ביבוס וכו' הם לא מצי לפלוגי
 14 | בירודה ולא מניח ליה תלחא פטור. בחיצונים
 15 | לבחרי תלחא חיובי. דתנא בפנימות דבשלמא
 16 | ביבוס ובמחשבה מצי לפלוגי אבל בחללאת
 17 | חוץ לא מצי למועגיה: רבינא אמר. היא דפרכת
 18 | לעיל וליתעמך מן היסוד הוא דאיך טעון ביבוס
 19 | הא מן הראוי ליסוד בר' לאו פירכא היא דתן
 20 | הקרן מן הקרן משך קאמר הא מן הראוי לקרן
 21 | כגון שלש מנות שבחטאת טעון ביבוס כדבר
 22 | שפא הוא דתנן בזה מן היסוד לאו מן היסוד
 23 | משך ויתרוק מניה דהו מן הראוי ליסוד טעון
 24 | ביבוס ותקשה לך אלא מן הראוי ליסוד קאמר
 25 | ואשמעין דמשכלתה וירוקה אין ושרשים טעון
 26 | ביבוס דאילו מן היסוד ממש לא אינטרביא ליה
 27 | והשתא מן הקרן אבדת לא מן היסוד מיבעי
 28 | ואימא אידו ואידו ראי. וקביל דיש לך ראו
 29 | לקרן אין טעון ביבוס איהא וה' שלש מנות
 30 | שבחטאת: ראו לקרן איהא. לא משנתן מנת
 31 | ראשונה ממעטת למוליה דם מכיבוס: ראו'
 32 | ליסוד. דבכר נגזרו מנתותי מיבעיא ליה
 33 | למועגת בתמיה אין מקמייתא אידויה
 34 | מכיבוס: אלא ראי מן הקרן קרן פשיש. אבל
 35 | הראוי לקרן כל זמן שלא נגזר מנתותי טעון
 36 | כיבוס דהשתא אשמעין מן הראוי ליסוד אין טעון
 37 | כיבוס ולמעט שירים אין מן היסוד ממש לא
 38 | אינטרביא ליה. ועשה כאשר עשה. בפר' העלם
 39 | דבר לארץ שפי' בו כל מנתות דמדו שנה לבתוב
 40 | ועשה לפי' באשר עשה לפי' החטאת וגו' ומקרא
 41 | שאינו צריך הוא שרדי כל עבודותי נתפרשו
 42 | חוץ מיותרת הכבר ושתי' הבילות שהוא צריך
 43 | ללמוד מפר' בתן משיח האמור למעלה היינו הוא ליכא למימר דלהכי כדר' ואקשינו
 44 | לרא מלחא דראי סרף בתוב ביה כפרה וכפר' עליהם וגו' ואימורין לא מעבב כפרה אלא
 45 | כולה לירשא אסרוה דריב' כל מצי למימר כרובים באשר עשה לדם דפר' דשמעט
 46 | מאימורין וליף דלא חסר מדי' ונביעי' למעלה אלא ועשה כאשר עשה לבפרי' באחזרת
 47 | חזאות שלו וזכי' משמעט כאשר עשה (לו) כאשר כתבתי לך כל עשותי ושנה עליהם
 48 | לעבב שאם חסר בו מן שנותי במנחות: שכן ענין. על הפרכת שנעבבות כלל מן
 49 | שנתעבבות בקרנות הפנימי ולקמן פר'ך למה לו קרא' היא כפילא ועשה כאשר עשה נמי
 50 | עליוהו קאי דהא איתרו נמי כהדיא כתיב: תלמוד לומר' בו עשה לו. חור וכפל ואם אנו
 51 | לענן בתרם שנים לענן חץ וארבע. לפי' לו פ' ים הכפויים. להשוחט ולפי' העלם
 52 | דבר ולקמיה מפרש למאי דהלכתא:
 53 |

ועשה לפי' באשר עשה. פי' בקונט' בפר' העלם דבר של צבור כתיב ומקרא שאינו צריך הוא שרדי כל עבודותי נתפרשו בו חץ מיותרת הכבר ושתי' הבילות שהוא צריך ללמוד

מפר' בתן דמשיח האמור למעלה

1 | **והתניא, דמים הטעונין יסוד, מעונין פיבוס, ומחשבה**
 2 | **מועלת בהן, והמעלה מהן בחוץ, חיוב. ודמים**
 3 | **הנשפכין לאמה, אין מעונין פיבוס, ואין מחשבה**
 4 | **מועלת בהן, והמעלה מהן בחוץ, פטור. מאן שמעית**
 5 | **ליה דאמר, מעלה מהן בחוץ חיוב, ובי נחמיה היא,**
 6 | **וקאמר טעון פיבוס, ומחשבה מועלת בהן. והתניא,**
 7 | **יצאו שירים, והקמרת אימורין, שאין מעכבין את**
 8 | **השפירה, שאין מחשבה מועלת בהן. פי תניא היא,**
 9 | **בשלש מנות שבחטאת. אי הכי, מעונין יסוד,**
 10 | **לקרן אולי. אימא, נטענין יסוד. ומחשבה מועלת**
 11 | **בהן, האמרת לא שריא ולא מפגלא, ולא עיילא**
 12 | **לגואי כסופן. אלא, פי תניא היא, בדרמים הפנימים.**
 13 | **אבל בדרמים החיצונים, מאן פטור, אדתני דמים**
 14 | **הנשפכין לאמה, ליפולו וליחני בירודה. במה דברים**
 15 | **אימורים, בדרמים הפנימים, אבל בדרמים החיצונים,**
 16 | **פטור. הא מני, רבי נחמיה היא, דאמר שרירי תרם**
 17 | **שהקריבן בחוץ, חיוב. ולא תמני ליה תלחא פטור,**
 18 | **לבהדי תלחא חיובי. רבינא אמר, מן תהרן ממש.**
 19 | **מן היסוד, מן הראוי ליסוד. אמר ליה רב תלמיפא**
 20 | **בר גזא, לרבינא, אימא, אידו ואידו ראו היא.**
 21 | **האי מאן, השתא ראו לקרן, איתרבי ראו ראו**
 22 | **ליסוד, מאבעיא. אלא מן תהרן' מן תהרן ממש,**
 23 | **מן היסוד' מן הראוי ליסוד: קל היתנין על מזבח**
 24 | **הפנימי ב': תנו רבנן ועשה כאשר עשה, מה**
 25 | **בא ללמוד, לכפול בתזאתו. ולמד שאם חסר אחת**
 26 | **מקבל התנות, לא עשה ולא כלום. אין לי אלא**
 27 | **מתן שעב שמעעבבות בכל מקום, מתן ארבע מנין.**
 28 | **תלמוד לומר' מן עשה לפי', זה פר' וים הכפויים.**
 29 | **כאשר**

ר'ע שירי הם שרצה הן שמעט ל' פנימים ולא שני חיצונים כל ארבע ארבע ארבע
 דרע' לזכיר עצמו השיב לך רפליג ארד' ירודה ואת ליה שירים אין מעכבין אפי' בפנימים
 ורבי נחמיה ס'ל לעולם דפנימים מעכבין שירשים חיצונים אין מעכבין פה' הייבין ערוך ור'
 יתנו וזה סודו אף חיצונים מעכבין ל' נחמיה הובא לא היה מוקשה דמזג שנום את סכר
 חיצונים מעכבין ודאי איכא שנום את דאית ליה האי סכרא חיצונים מעכבין מלאם בה
 איתובב דבר נחמיה הוה ס'ל חיצונים מעכבין ומועגת דר' נחמיה מדחי' בתרם מן
 עיובא הוא דהא דראי ליתיה וק' לפרת ר'ע'כ ליכא שנום את שיאמר שירים חיצונים
 מעכבין כדפריש' ולא מצינו דמים שחוצין למשה חוצין למעלה ועוד דלא אפשר לומר' כן
 לר' נחמיה שירים חיצונים מעכבין כדמוכח בסוף החיצואו לו (ומוד' ס' ד) דפליג ר' ירודה
 ור' נחמיה כדריב' ונעשין בבגדי לבן בחוץ ולדיבי יתודה לא מעכבין ולדיבי נחמיה מעכבין
 דמפרשי ר' יתנו' שרשים מקרא אחד דרשו ויתיה זאת לבן וגו' וכתיב זאת וכתיב אחת לא
 יתודה חו' למעטי בגדי לבן בחוץ וחד למעטי בגדי לבן בחוץ ולדיבי נחמיה חו' למעטי בגדי

זהו דבר למעטי שירים אלא והם פרך ושפיר' דרבי יוחנן ארזיב יוחנן מהדיא ולקמן דקאמר ר' יתנו' בתני' ר' נחמיה לרבי' האומר שירים חיצונים שאינם:

לפי' באשר עשה. פי' בקונט' בפר' העלם דבר של צבור כתיב ומקרא שאינו צריך הוא שרדי כל עבודותי נתפרשו בו חץ מיותרת הכבר ושתי' הבילות שהוא צריך ללמוד

מפר' בתן דמשיח האמור למעלה

1 | **הא** מני רבי נחמיה היא. דאמר שירי הם שהקריבן בחוץ חיוב ולא מיתן תלחא פטורי
 2 | בהדי תלחא חיובי כולה סוגיא השמעתא משמע דרבי נחמיה מיירי ברבים החיצונים
 3 | והקשה הרב רבי יעקב מאור'ע"ש ולקמן בסוף השו"ט והמעלה (דף ק"א) אמרין והשתא
 4 | דאמר רב אר"ב רב אבהו מלוקח בשירים הפנימים אבל בשירים החיצוני' דברי רבלי אין
 5 | מעכבין וכן קאמר ר' נחמיה בשירים הפנימים
 6 | ועוד קשה דקאמר אר"י יוחנן ר' נחמיה כדברי
 7 | האומר שירים מעכבין והבא אשכחן חיצונים
 8 | דמקריבן בחוץ חיוב ואינו מעכבין דקאמר הבא
 9 | לר' נחמיה ברביה החיצונים מעכבין פטורי ודו חיובא
 10 | וכיון דאין מחשבה מועלת בהן וכן טענין ביבוס
 11 | אי"כ לא מעכבין ועוד א"כ שירי העיתקן ליסוד
 12 | ברמים החיצונים מעכבין א"כ מצינו חצין
 13 | למשה חוצין למעלה ובחור מים לא אשכחן
 14 | כדאמר ר'ע"ה ועוד מי ערפי' משלש מנות
 15 | שבחטאת ועוד אמרין בסוף השו"ט והמעלה
 16 | (לקמן דף ק"ב) גבי נזוחא שקיבל בשתי
 17 | כוסות דמוק' לה כר' נחמיה משל' למה' דר' ומוקי
 18 | לה בשער' נשיא אלאמא ר"ג בחיצונת איירי
 19 | דהמאי דשער' נשיא מדו' לא קישא אנ"צ
 20 | דהמאי איירי נשיא בשער' נשיא מני' רשע לא הו'
 21 | כשיר' נשיא ור"ל סוגיא דשמעתא אחיא דלא
 22 | כר' יוחנן וברייתא לא קשה לר' יוחנן דתנא
 23 | מפליג ביריה משום דבילה בפנימים קמרי' (תוס')
 24 | ויש לפרש אר"י יוחנן ר' נחמיה כמד' שירים
 25 | הפנימים מעכבין ואילו היה עושה אותה בחוץ
 26 | חיוב אי"כ יש לחייב אף בחיצונים אנ"צ דלא
 27 | מעכבין דגמרי' מאיבירי' ופריד' אין פרכת מה
 28 | לאיבירי' ופריד' שכן תחילת עבודה שירים
 29 | מעכבין ויכחו ואי פרכת באי' הפנימים
 30 | שכן מעכבין איבירי' ופריד' יכחו ור"ע דהא
 31 | שירים הפנימים קורא אותן תחילת עבודה לקמן
 32 | (הנה"ח) ר"ת השיב לו דאמת הוא דר' נחמיה אף
 33 | בשירים החיצונים מיירי' מוקדתי' שירי הם שמטא
 34 | לש' פנימים ול'ש' חיצונים הוכי' כי שמענתא
 35 | דסוף השו"ט והמעלה (ג"ז שם) והשתא דאיר'
 36 | דא"ב רב אבהו מלוקח בשירים הפנימים אבל
 37 | חיצונים דברי רבלי לא מעכבין ור' קאמר ר' ירודה
 38 | בשירים הפנימים פירוש כי קאמר רבינא מעכבין
 39 | מוכלה מכפר היינו בשירים הפנימים וכי תניא
 40 | ההיא בשירים החיצונים פי' ההיא דר' נחמיה ור'
 41 | עקיבא בשירים החיצונים כל זה מדברי רב אר"א
 42 | ולדבריו דרבי עקיבא השי' קאמר דמה שאמר
 43 | שירי הם שרצה הן שמעט ל' פנימים ולא שני חיצונים כל ארבע ארבע ארבע
 44 | דרע' לזכיר עצמו השיב לך רפליג ארד' ירודה ואת ליה שירים אין מעכבין אפי' בפנימים
 45 | ורבי נחמיה ס'ל לעולם דפנימים מעכבין שירשים חיצונים אין מעכבין פה' הייבין ערוך ור'
 46 | יתנו וזה סודו אף חיצונים מעכבין ל' נחמיה הובא לא היה מוקשה דמזג שנום את סכר
 47 | חיצונים מעכבין ודאי איכא שנום את דאית ליה האי סכרא חיצונים מעכבין מלאם בה
 48 | איתובב דבר נחמיה הוה ס'ל חיצונים מעכבין ומועגת דר' נחמיה מדחי' בתרם מן
 49 | עיובא הוא דהא דראי ליתיה וק' לפרת ר'ע'כ ליכא שנום את שיאמר שירים חיצונים
 50 | מעכבין כדפריש' ולא מצינו דמים שחוצין למשה חוצין למעלה ועוד דלא אפשר לומר' כן
 51 | לר' נחמיה שירים חיצונים מעכבין כדמוכח בסוף החיצואו לו (ומוד' ס' ד) דפליג ר' ירודה
 52 | ור' נחמיה כדריב' ונעשין בבגדי לבן בחוץ ולדיבי יתודה לא מעכבין ולדיבי נחמיה מעכבין
 53 | דמפרשי ר' יתנו' שרשים מקרא אחד דרשו ויתיה זאת לבן וגו' וכתיב זאת וכתיב אחת לא
 54 | יתודה חו' למעטי בגדי לבן בחוץ וחד למעטי בגדי לבן בחוץ ולדיבי נחמיה חו' למעטי בגדי

זהו דבר למעטי שירים אלא והם פרך ושפיר' דרבי יוחנן ארזיב יוחנן מהדיא ולקמן דקאמר ר' יתנו' בתני' ר' נחמיה לרבי' האומר שירים חיצונים שאינם:

לפי' באשר עשה. פי' בקונט' בפר' העלם דבר של צבור כתיב ומקרא שאינו צריך הוא שרדי כל עבודותי נתפרשו בו חץ מיותרת הכבר ושתי' הבילות שהוא צריך ללמוד

מפר' בתן דמשיח האמור למעלה

זבחים. פרק רביעי - בית שמואי דף מ עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

בפיה. והוא לא נכח פני אהל מועד וגו' וכתב חזקיה לעיובא: בנעיים. בלוג שמן של
מוצרו. והוא מן השמן באצבעו וגו' וכתוב זאת והיה תורת המצורע (ויקרא יד) וכל
הדויה עיובא: דבתיבין. בהדיא: ובפילין. ועשה כאשר עשה מותן ארבע נמי בתיבין בהדיא
ובפילין. ודעשה כאשר עשה אברהם מילתא קמי' והמדיא תתוי' למעשתיה: לא נצריבא
אלא לר'יש. דאמר לא בתיב ביה אלא שתיש
והשנים אחרות בהיקשא דהאי קרא איתקשר פר
כות משיה פר העלם דבר דאנמון לפר' לא פר
כות משיה הילכך אי' אהדר בפלגיהו דהו' פר
פכולין. פלגיה. בפר כות משיה. לפימה. לא הפר
העלם קרן קרונה. מרמצי למיתבא קרן וכתב
קרתא דהיא שתיש דאית ליה לר'יש שי' ה"א
למקרא תחורים ומלמדים זו מזה בהיקש: ה"א
הוא. אומר. בשניהו ע' קרנות מוקרת
סמים אשר לפני ה' אשר באהל מועד והאי
באהל מועד יתירא הוא דהא כתיב אשר לפני
ה' ולמדך על כל הקרנות בשמותך והחילי לפני' קרנות
ליתך. סמיכה דשפיתא שריים לא נאמדו בפרשת
אזרי מות: ה"א נ' עשה. לרבות פר ויחב
לסמיכה ושריים הוא פר ויחב' דבאי קרא אית
בראמז לפר' הו' ויחב' וסמיכה וסמיכה לפר' ב"ה. וכתב
דאיתקש להאי איתרבו להו סמיכה ושריים
בהיקשא ולמה להו כן עישה: ס"ד אמיאי כ'
אתקש לבערהו דמעבא כפרה אהו' דאיתקש
כדתיבא ובפר בהאי קרא ולרבי' בי' את ברם
ונבילה כדמפרש לקמן: פגפתי. תקרת עלייתו
וגו' תו לא אהל הוא: אשד. נפקא איה ארבע
קרתות מאמר דרמזי דמכתב אשר לפני' ב'ה אהל
מועד למה לו (למהדרו) למכתב אשר אלא על
כל הקרנות אשר באהל אהל אשר אית
משום מוסב אל איתקש למכתבה: ל"ה ויהיה
נמי. א"ע' דכתיבי מותן ארבע בהדיא ובפילין
בועשה כאשר עשה איצטרין. כן עישה
לדביתיהו שעייבא: ע"ה מיידי דהוא אסמיכה
ושירי' הריס. דפר העלם נפיהו דכתיב ובפילין
ולא מעביי כדאוקמנא עילייהו מיעטא דכפר'
ותסלל משום טעם דאין מכתבא בב"מ: מותן
איתקש אשן מעבובא בתיבא דהיינו ע"ה
לעבדו דמינעטו נמי מינמר ותסלל: קמ"ל.
(לענין סמיכה ושריים שאין מעבבין בב"מ קא
חשיב להו כפרה) דאילו סמיכה ושריים אית
קרינהו ע"ה אשן איהו מילתא איהו מילתא
דחא מייניהו מעבב בהטאת היחזנה הילכך
מייחזין לביבלי' לעיובא מוכן עישה: למאי
הילתא לעייב. דהא לא בתיבן ובפילין דהו'
ואיצטרין אלקיב. פישא. ולא רטינו בגי' פר
ידיכ': לעיב. שיהו כל המצוות מעבבות חזקה
כתיב. עולם פרשת אחרי מות ויהיה את אלכם
לחזקתן בשמן וכו' לרבי' יהודה. ב' ויהיה את אלכם
(וימא דף ס.) דאמר דברים הענישין בבגדי לבן
מפגפגי. ממותן וקרתת שיעל בן הדברים: הקדים
עשה להבדיר לא עשה אל כלום. דחזקה עלייהו כתיב: אבל דברים הענישין בבגדי לבן
מבתיבין. כון ממותן פר ושעיר ועל פרתיה: הקדים שיער לפר' מה שעשה עשוי. דחזקה
לא עלייהו כתיב והתם מפרש טעמיה: אימא מרדכפרין לא מעבב. אלמא חזקה לא
עלייהו קרתא מתי' הואו גופיהו ועל לא לעיבב אם חסר מותן: קמ"ל. היקשא דהבא: וי'
פייט איתרוב הב' לרבי' יהודה. עיבובא כתיבא וליק' וכלא בפפר. קרא יתיירא הוא ודלא
הוה ליה למיתבא אלא והקריב את השעיר הוה: אם כיפר. כפרה המעבבת כבאר
מקומות כגון מתנת דמים מותן טעם מותן ד': כילת. א"ע' שלא שפר שיהו ליהו' מזה
דיעו: כפי' נמי נירוש. המקרא כסוד מכתבו ואומר אם כילה הוא מעבבא מפני שפית
שריים כפי' ואם לא כילה לא כיה. ויהי מפרש כסוד דומא ושריים מעבבא איבא
ביניהו אלמא עיבוב לר' יהודה מחבא נפקא: לא נצריבא. האי דמקשר פר ויחב' לפר'
העלם דבר ולפר' כות משיה: א"ל אית ברם ונבילה. דכפר כות משיה כתיב ונבל הבזק
אז עבצשו ברם ואי קשיא בהאי

מתן ארבע נמי בתיבין ובפילין אמר רבי ירמיה לא נצריבא. כר. תימה כיון דבתיבין ובפילין
תליא מילתא אמאי תלי רבי טעמא דברייתא מזה שמעבבות לכל מקום ולי מוסר
ודלא תימא דנלף מותן ארבע שבע מותן שתיש לכל הפחות בתיבין ובפילין ואפילו
לר'יש ואם כן נילף איני' שתיש מייניהו (תוספת) נראה לו דהא דכתיבה בעלמא מיהא
לא נילף מן הירושלמי דכתיבה לא נצריבא שתיש
ותוספת דרתוי מחדא לא ליפני ע"כ: לא
נצריבא אלא לר'יש דהניא בר' פירש בקומטרס
דריש איה ליה שי' אם למקרא וכן דרשי שמעוני
ליה בפ"ק דסנהדרין (דף ד.) גבי כסכת כסכת הוא
דשמעוני בפ"ק דקדושין (דף יח) דדריש תריווד
יש אם למקרא ולמסר שנים בני בבגד בן משום
דהתם אפטר לקיים שתיש לא כן אי' אפשר
לדרוש שניהם אבל לר'יש קשה ליה לר'יש דתם
תריווד וכו' כל שעה (מסורת דף לו.) גבי על
לוח עוני דריש מקרא ומסורת וכו' לולב הגזול
(סוהר דף לו.) גבי נמן ע"י אומר שני שלולב
אחד ואתרוג אחד כו' ודריש בגמי לולב אחד
מרחיבין כפת ז"ל דהו' דר'ע' ס"ל מקרא
(מסורת) עיקר מ"מ לדרשא פורתא דרשנין ליה
למסורת מיהו קשה מ"מ שני דהבא כבידא ליה שי'
אם למקרא ובסוף כריז עזילין (מסורת דף פ"ב) גבי
בית בתי יאכל קסבר שי' אם למסורת דהוא
דיתן ומיאי דכי יתן ועבד ומיאי דכתיב שמע
ישמע ולא תשא ולא תשיא אומר ר"ת דביתו
כ"י מרדו שחמקרא ותמורת שניהם משמעותם
א"ו ולא שייכי פלגותא בין מקרא למסורת
דשניהם משמעות אחד ולא שייכי בלמגותא
דמקרא ומסורת: למגותא הוא אומר קרנות
אזריבא דברי ר'ש. ואי כיון דרובקשו מו' וכו' גבי
הוא נבני א"כ נעביי מיהו ויל דלא דמי
דמתן ד' אשבתו אבל הואו אריבסר לא אשבתו
בשום מקום (תוספת) ועד י"ל קרנות טובא נמי
משמע ואם נאמר ארבע אין א סתירה פסוק
אלא גבי הואת כתיב הואה שבע ולא יתור:
לכמיכה ושירי' הריס. ב' איהו מקומן לקמן
דף ג.) דריש מרחיבין דפר' ולמין'
על פר ויחב' שטן מנן תו' דמיל ליהו' תימה
להוואו תנא מייביה מנן תו' ולי' דביתוח' כתיבם
דריש מרחיבין וסמך על ראש דפר לרבות פר
דריש לסמיכה: ואפי' נפקא ליה להוואו תנא
מוקדשא דהבא יזרתת ויזרתת וכלית א"ל ע"ה
מעבבי כפרה מדי שריים לא נפקי דרגיעי כדאמר
הסוף דחזקה דהמעיל לקמן דף ק"א. דאימוריס
תחילת עבודה ושריים פר עבודה: אשד. אל
דריש. לעיל פירשתי בריש פר' דף ק' דה'
ואדכ"ן אב"י אמר לרבי יהודה נמי איצטרין.
תימה אלא שמענין ליה לרבי' דהריש דשריים
הפנימים מעבב לוח אמנאר בפרק איהו מקמן
לקמן דף ג.) ובפרק החיצוי' (ל' וימא דף ס.) דרך
בריתא קמי' ונבלא א"ע' שלא נתן שריים על
כרחו ולא כותיהו וכוין דשריים מעבבין כל כפן מותן ארבע וכו' תימא דהני מילי בשריים
דויהיב דגלי קרא וכלא כפרה אל משמע הכי דברייתא מולא אמנאר דהני מילי בשריים
ויהיב אלא מפליג בין פנימים לחיצונים ובשום מקום לא מעניו שמוחלק בפנימים ועוד קשה
דאוקמור לעיל א"ו תימי עניו עבודה ומעבבא כפרה כו' הא על כרחו שריים כתיב
יהודה מעבב כפרה וטראי דרך סוואנא תאמ כרביב' לא דאמר משמעות איתא כיבית
וליה ליה לר' יהודה שריים מעבבין ר' יוחנן דאית ליה לר' יהודה שריים מעבבא איצטרין
וכן עישה לרביהו לבר:
אמר רב נתמן רב יעקב לא נצריבא אלא לרבי' יהודה. כבאיי ס"ל דלר' ירמיה לעיל לא
מיתוקמא בר' יהודה דר' יהודה דריש כן עישה לסמיכה ושריים וכו' ברייתא
מוקמא ליה למתן ארבע:
נצריבא אלא לתם דבר ובגבילה. פי' בקומטרס ודלא בתיב ברם דפר העלם
אלא בפר כותן משיה כתיב וליפנין מיהו פר ויחב' דאיתקש בהאי

זבחים. פרק רביעי - בית שמואי דף מא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
 רלו תוספות

1 והשוו מעשים למעשים לפאי דכתיב בהו. שפירש הכתוב בהואו הכתובות בהן לא שניה
 2 את זו מו אלו על הפרכת ואלו על הפרכת אלו על הקרנת ואלו על הקרנת אלו
 3 באבצע ואלו באבצע ואע"נ דלא כתיב ביה בשעיר את ברם וטבילה אין זה שיער דאיכא
 4 למימר לא פירש את הכל דלא במה דפירש לא שני ואם זה נבטס לפניו והו לא נבטס
 5 לפניו היה טען שממה הואת והו טען שבע

6 מידו למאי דכתיב בהו לא שניה אם ריבה
 7 עבודתו בהו יזתר מזה מכל מקום מעשה
 8 עבודתו שהצריך לשניהם לא שניה. מקום
 9 שיעור יום הכפורים משערי עבודת פוכבים, מקל
 10 וחומר. וכי דבר תלמוד בהיקוש חוזר וגומלם בקל
 11 וחומר. אמר רב פפא, קסבר תנא דבי רבי ישימטאל,
 12 דבר תלמוד בהיקוש, חוזר וגומלם בקל וחומר: לפי,
 13 זה לא העולם דבר של צבור. הא, בצבור גופיה
 14 כתיב. אמר רב פפא, משום דבעי אמוניה, פר העולם
 15 דבר של צבור בותרת ושותי קלות, לשערי עבודת
 16 פוכבים. ופר העולם דבר של צבור, בגופיה לא כתיב,
 17 בהיקושא אחי. איצטרך לפי, למהו קמאן דכתיב
 18 ביה בגופיה, ולא ליהו דבר תלמוד בהיקוש, חוזר
 19 וגומלם בהיקוש. תנא מותרת דרב פפא, ועשה
 20 פאשר עשה, מה תלמוד לומר לפי, לפי שאמר
 21 והם הביאו את קרבנם אשה לה' וגו', הפאחתם,
 22 אלו שערי עבודת פוכבים. שאגנתם, זה פר העולם
 23 דבר של צבור. הפאחתם על שאגנתם, אמרה תורה,
 24 הפאחתם, הרי היא לך פשגנתם. שאגנתם, מהיכן
 25 למית, לא בהיקושא, וכי דבר תלמוד בהיקוש, חוזר
 26 וגומלם בהיקוש, תלמוד לומר לפי, זה פר העולם
 27 דבר של צבור, לפי זה פר בהן משתי. אמר מר,
 28 הפאחתם, אלו שערי עבודת פוכבים. תיפוק ליה
 29 מקרא קמא, דאמר מר, החממת לרבבות שערי
 30 עבודת פוכבים. אמר רב פפא, איצטרך, סלקא
 31 דעתך אמינא, הני מילי, הואת דכתיב בגופיה.
 32 אב

1 והשוו מעשים למעשים למאי דכתיב בהו. פי בקוטרם מה שפירש הכתוב בהואת
 2 הכתובות בהן לא שניה את זו מו אלו על הפרכת ואלו על הפרכת ואלו על הקרנת
 3 ואלו ואלו באבצע ואע"נ דלא כתיב בשעיר את ברם וטבילה אין זה שיער דאיכא למימר
 4 לא פירש הכל דלא במאי דפירש לא שני ואם זה נבטס לפניו והו לא נבטס היה טען שממה
 5 הואת והו טען שבע מידו שפירש בהו

6 שני ואם ריבה עבודתו בהו יזתר מזה ממה מעשה
 7 עבודתו שהצריך לשניהם לא שניה והגיה רבינו
 8 שמואל דכל הו לא קאי דבי רבי למה לנו ללמוד פר
 9 יהיב (הא) שערי יידיב (הא) מחמתו שטמא
 10 דנפיק שערי ליפוק פר ותי ומה האי דארמינן לקמן
 11 ואתא ליה שערי חוזר מה שריך תו בהאי קו ידרי
 12 בכך למד מפני העלם וגם לא החבר בביריאת
 13 דלעיל שנצטרך למלמד אלא הכי פירוש ומה
 14 במקום שלא הישור קרבן לקרבן דהאי פר העלם
 15 הוא שערי יידיב דשני מיני בהמות הן אפילו הכי
 16 והשוו מעשים למעשים תאב ברם וטבילה למאי
 17 דכתיב בהו כלומר אותן עבודות שכתובות בהן
 18 אינן שאינן אותן בחשבון דעבודתו של לפני
 19 ולפנים בהכרח לא תלמוד ושבע למטה מידו
 20 לאת ברם וטבילה ומהו העלם לקמן שיער
 21 יידיב משערי עבודתו והו בקו מקום שהשוו
 22 קרבן לקרבן דהאי פר הואי פר רבי קיימא לך
 23 באיזה מקומן (לקמן דף ג) דרבי הלמי בל
 24 וחומר חוזר ומלמד בקו היינו דמרש' לקמיה
 25 ואתא ליה שערי יידיב משערי עבודתו והו
 26 כלומר וברא אתא ליה שערי יידיב ויכול למד
 27 על פר יידיב דארמינן על כן דלא לשנוי וקשיא
 28 העלם אתי שערי יידיב משערי עבודתו והו פר
 29 העלם תלמוד להנין שבמפרש על מנחה ודעה ועוד
 30 כשכחם בספרים מפר יידיב ושערי עבודתו והו
 31 ועל זה קשה היכי אתי בקו ראשון פר יידיב
 32 משערי יידיב לאת ברם וטבילה הלא שערי יידיב
 33 גופיה לא קמה לו לאת ברם וטבילה בקו ארוחן
 34 אלא מפר יידיב הוא גופיה מהו לא ינואה
 35 לפרש קו ראשון כמו רשי' ומה במקום שלא
 36 הישור קרבן לקרבן פר ושערי יידיב דשוו
 37 מעשים למעשים למאי דכתיב בהו השתא לא
 38 קאמר הישור לאת ברם וטבילה דראבי לא קמה

39 לו בשערי יידיב אלא הישוו ששניהם על הפרכת ועל מנחה הודם מקום שהשוו קרבן לקרבן
 40 אינו רין שישוו למאי דכתיב בהו אפילו לאת ברם וטבילה וכן היו קו דשערי יידיב וריחן
 41 דלדקיא אי שריך למימר ריו הואי קו דמה בפר העלם לא הוי את ברם וטבילה אלא בשבע
 42 הואת אף פר יידיב כן אבל הואה שמעתי לא ולהאי פירושא אתי שפיר דרבי חלק על קל
 43 וחומר זה שאינו פשוט דהתחיל דניו דפר העלם דבר ושערי יידיב דראשון דהשוו
 44 מעשים למעשים לא הוי מתא ברם וטבילה ולא תוקשי לרבי שערי יידיב כמאן ליה את ברם
 45 וטבילה כיון דלית ליה האי קו וחומר כיון דלרבי בתביל בפר למיירש בהו פר יידיב לאת
 46 ברם וטבילה איכא אתאי ליה שערי יידיב בקו גמור מפר יידיב ושערי עבודתו והו דלא
 47 הישור קרבן לקרבן והשוו מעשים למעשים לאת ברם וטבילה כל שנ שערי (עבודתו והו
 48 ושערי) יידיב ע"כ. ברוך. ואתא ליה פר של יום הכפורים לאת ברם וטבילה בפר העלם
 49 של צבור. בקוטרם גריס מפר כן משתי כי היכי דליתו למד מלמד: ואתא ליה שערי
 50 של יידיב משערי עבודתו והו מקו. ואם תאמר רבי דלית ליה האי קו מחמתא לית ליה וכי
 51 תמא משום דאייתקש פר ושערי של יידיב אחר יידיב לא אשכחן קו דקמא ותי ודאי
 52 לר' ישמעאל מילי פ' מתיקף ליה ומה תאמר דהוא אתי ליה הבא באיזהו מקומן (לקמן דף ג)
 53 לר' ישמעאל דרבי הלמי בהיקוש חוזר ומלמד בקל וחומר אימא איפאן דרבי הלמי בקל
 54 וחומר חוזר ומלמד בהיקוש דפר של יום הכפורים בקו מפר כן משתי חוזר ומלמד על שערי
 55 בחיקוש ופכרי איצטרך מקומן (גם ו) שם) משמע וקודם של עלו לומר דרבי הלמי בקל
 56 וחומר חוזר ומלמד בהיקוש ממה שאמר דבר הכפורים חוזר ומלמד בקל וחומר שערי של יום הכפורים
 57 על יום הכפורים לא אתאי מחמתא כי היכי דלא מוקמי ליה בשערי רגלים דראמר לעיל:

39 הלמד בהיקוש חוזר ומלמד בהיקשא קיימא לך לקמן באיזהו מקומן (דף מג) דאין למדין
 40 בקודם למד בהיקשא חן תלמוד בהיקוש. והם הביאו את קרבנם וגו'. בפרשת קרבות
 41 עבודתו וזה כתיב בשלח לך ומוקרא יתירא הוא לדרשא ומה לו לכתוב זאת ונסתח להם
 42 כי שגגה היא והם הביאו את קרבנם לכתוב ונסתח להם ושתוקו אלא משום דבעי
 43 לקבוע שערי עבודתו וזה דמשתעו ביה קרא לפר העלם להקשרת אמיוריה כרתיב
 44 באבצע אשה לא היינו אימוריה ואקשי אשתא לשגגה הפאחת אלו אימורי עבודה ורה.
 45 דלעילוי קאי שגגתם זה פר העלם. דכתיב ביה (ויקרא ד) ואם כל עיר ישראל שגו
 46 אמרה תורה השתא דרעבדה ורה זו הוי היא כשאר שגגתם דשאר עבדות לענין אישים
 47 שגגתם מתיבן לפר. הקשרת והאישים שלה לא בהיקוש מפר כן משתי בתמייה והיאך
 48 חוזר ולמד בהיקוש חזר ועשה לפר זה פר העלם חוזר ובפל בהיקושן דראמרן לעיל למעוה
 49 כמאן דכתיב בגופו: תיפוק ליה. וזרת הבר' לשערי עבודתו ורה: מקרא קמא. דאקשינן
 50 לעיל לפר העלם: דאמר מר' השתא אלו שערי עבודה ורה. למע לו תו דך דהשתא
 51 על שגגתם. מ"א הני מילי. דיתרבו שערי עבודתו ורה לדין פר העלם להאזנת דכתיבן
 52 בגופיה בהדיא אבל ליתרת ובלתי אלא:

תוספת חזר ומלמד בהיקוש דפר של יום הכפורים בקו מפר כן משתי חוזר ומלמד על שערי
 בחיקוש חוזר ומלמד בהיקוש חוזר ומלמד בקל וחומר שערי של יום הכפורים חוזר ומלמד
 בחיקוש חוזר ומלמד בהיקוש ממה שאמר דבר הכפורים חוזר ומלמד בקל וחומר שערי של יום הכפורים
 על יום הכפורים לא אתאי מחמתא כי היכי דלא מוקמי ליה בשערי רגלים דראמר לעיל:

זבחים. פרק רביעי - בית שמואי דף מא עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

אבל ויתרת ושתי הכליות לא תביכן בנפיה אינא לא. תמהא לא אמרת לפר מייתי להכי למדיחי נמאן תרחב בנפיה לאמברי לשערי עברה ודה ושמאי אי לא חך היקשא דחטאתם על שנתנם לא חדה דרשנא ליה הכי: ויהי תנא לרבות פר חזיר לכל האמור בענין קאמר. פירש בגיטותא אלמא כולה מילתא יליף מיניה ואפילו עבדא ואת אמרת לאת ברם ונבילה גירדא וקשה לרב פליג דלעיל

דלא פר דאאת לעיובא ומשני תנאי היא ואית ולתאי תנא דיליף עיובא בהיקשא שבע על מדרו בייחוד מנא ליה עיובא דליתנהו בפר העלם ובפר כן משתי ויל ליה דהיא נפיה ללפני היקשא מה הוה לא חלקת בהזאתהיא אף בייחוד לא תחלוק (תוספת) ויתמה דלעיל הביא הברייתא לשיעורא לרב פפא ורשנא פריק מניה וזו אמאי פריק על רב פפא דלא מוקי לה לעיובא אלא עיובא בייחוד מחוקק נפקא או כמולה ממפר כדפריק לעיל ויל דפריק הכי לכל האמור בענין משמע אפי' ליתרת ושתי הכליות משום דכתיב כאשר יורם בפר כן משח דאם אינו ענין לגופיה תנוו ענין בפר העלם כדדרשנא בפרק אהורא מקומן לקמן דף מטו) ודרשנא לפר דה פר של יודיב כי בן יצחק בן אבא דרשן כל ליתרת ושתי הכליות מחד היקשא הוא הדין לרבי ישמעאל דרדשי שבע וזו פר העלם ליתרת ושתי כליות ולא דריש אפי' ליתרת ושתי הכליות אלא חד כתיב דחטאת לרבות שערי עברה וזה וא"כ חטאתם על שנתנם למע' לא וגיב שערי עברה וזה אמאי מערכי תרי הקדשי ומשני תנאי היא השתא לתאי תנא אחת ליה ויתרת ושתי הכליות פה יודיב כדמדינא בתורת הנזים כל היתא פר חטאת פר לרבות פר זים הכפירים ליתרת ושתי הכליות יש לתמהו דכתיב חטאת קטן שעירי עברה וזה בלשון רביש ופר העלם בלשון יחיד דמאי שנא הוא ומא דאית ליה בתרוית (דף ה) שעיר לכל שבת ושבת אית ליה נמי פר לכל שבת ושבת: מביא דר. ברכותיב כו. כבוליה שנתנא חטאת כו' אע"ג דאין מפגלין בחצי מחיר פסול מביא דרי ותימה דכפי תמיד נשחט (תוספת) דף סא. גבי שחטו ראשונה עול ליעלים כו' ומוקי לה (שם סג.) בשחטו סימן ראשון למולום כו' ח"מ לעשינה דאמר מפגלין בחצי מחיר משמע חתם דלרבנן חיי כשר גמר ויש לוומר דרבי רספלי הכות היינו משום דאיכא למיגור כדאי' בפ"ב דמנחות (דף י"ד) דרבנן גורי קומץ אטו קומץ דמנחת חטאת למבנה אטו למבנה הכאה בייבויין אבל התם לא שריק למגורו וסיקא א' אטו שני סימנין: בןן

דלא פר דאאת לעיובא ומשני תנאי היא ואית ולתאי תנא דיליף עיובא בהיקשא שבע על מדרו בייחוד מנא ליה עיובא דליתנהו בפר העלם ובפר כן משתי ויל ליה דהיא נפיה ללפני היקשא מה הוה לא חלקת בהזאתהיא אף בייחוד לא תחלוק (תוספת) ויתמה דלעיל הביא הברייתא לשיעורא לרב פפא ורשנא פריק מניה וזו אמאי פריק על רב פפא דלא מוקי לה לעיובא אלא עיובא בייחוד מחוקק נפקא או כמולה ממפר כדפריק לעיל ויל דפריק הכי לכל האמור בענין משמע אפי' ליתרת ושתי הכליות משום דכתיב כאשר יורם בפר כן משח דאם אינו ענין לגופיה תנוו ענין בפר העלם כדדרשנא בפרק אהורא מקומן לקמן דף מטו) ודרשנא לפר דה פר של יודיב כי בן יצחק בן אבא דרשן כל ליתרת ושתי הכליות מחד היקשא הוא הדין לרבי ישמעאל דרדשי שבע וזו פר העלם ליתרת ושתי כליות ולא דריש אפי' ליתרת ושתי הכליות אלא חד כתיב דחטאת לרבות פר זים הכפירים ליתרת ושתי הכליות יש לתמהו דכתיב חטאת קטן שעירי עברה וזה בלשון רביש ופר העלם בלשון יחיד דמאי שנא הוא ומא דאית ליה בתרוית (דף ה) שעיר לכל שבת ושבת אית ליה נמי פר לכל שבת ושבת: מביא דר. ברכותיב כו. כבוליה שנתנא חטאת כו' אע"ג דאין מפגלין בחצי מחיר פסול מביא דרי ותימה דכפי תמיד נשחט (תוספת) דף סא. גבי שחטו ראשונה עול ליעלים כו' ומוקי לה (שם סג.) בשחטו סימן ראשון למולום כו' ח"מ לעשינה דאמר מפגלין בחצי מחיר משמע חתם דלרבנן חיי כשר גמר ויש לוומר דרבי רספלי הכות היינו משום דאיכא למיגור כדאי' בפ"ב דמנחות (דף י"ד) דרבנן גורי קומץ אטו קומץ דמנחת חטאת למבנה אטו למבנה הכאה בייבויין אבל התם לא שריק למגורו וסיקא א' אטו שני סימנין: בןן

מאי 'שלא פתיקנה' חוץ למקומו. חוץ למקומו 'שלא לשמו' מחיוב. איידי דתנא רישא, פיגול ותייבין עליו פרת, תנא נמי סייפא, פסול ואין בו פרת: מיתיבי, פגוה דברים אמורים, בדמים הניתנין על מנזה החיצון.

אבל ויתרת ושתי כליות, דלא פתיכן בגופיה, אימא לא. קא משמעין לו: אמר ליה רב הונא בריה דרב נחמן לרב פפא, והא תנא, 'פר זים הכפורים, לך מה שאמר בענין קאמר. תנאי היא. תנא דבי רב, מרבי הכי. תנא דבי רבי ישמעאל, לא מרבי הכי. תנא דבי רבי ישמעאל, מפני מה נאמרו ויתרת ושתי כליות בפר הן משיח, ולא נאמרו בפר העלם דבר של צבור, משל למלך בשר ודם ששעם על אוהבו, ומעט כדברונן מפני חיבתו. ותנא דבי רבי ישמעאל, מפני מה נאמרה 'פרכת הקדש' בפר הן משיח, ולא נאמרה בפר העלם דבר של צבור, משל למלך בשר ודם שפרכה עליו מדינה, אם מעוטה פרכה, פמליא שלו מתקיימת: לפיכך אם נתן פולין פתיקין כו': תנן רבי מאיר אומר, פיגול ותייבין עליו פרת. והכמים אומרים, אין בו פרת עד שיפגל בכל המותר. אמר רבי שמעון בן לקיש, לא תימא, מעמא דרבי מאיר, דקסבר מפגלין בחצי מחיר. אלא, הכא כמאי עסקינן? כגון שנתן את הקומץ במחשבה, והכלבנה בשתיקה. קסבר, כל העושה, על דעת ראשונה הוא עושה. מביא, מדקתני לפיכך אם נתן פולין פתיקין, ואחת שלא פתיקנה, פסול ואין בו פרת. הא, אחת שלא פתיקנה, וכולן פתיקין, פיגול. מני, אימא רבנן, הא אמרי רבנן, אין מפגלין בחצי מחיר. אלא רבי מאיר, ואי מעמא דרבי מאיר, משום דמפגלין בחצי מחיר הוא, אפילו דקתני נמי. לאו, משום דקסבר, כל העושה, על דעת ראשונה הוא עושה. אמר רבי שמואל בר יצחק, לעולם רבנן היא. ומאי פתיקין, פתיקין פתיקין, והא, מדקתני לפיכך אם נתן פולין פתיקין, ואחת שלא פתיקנה, פסול ואין בו פרת, מפגלין ד'פתיקנה', להכשירה הוא דאיתא. אמר רבא,

רב איש אמר, שלא לשמו. מפגל דבי לא עבדי לה חוץ למקומו 'שלא לשמו' מחיוב. איידי דתנא רישא, פיגול ותייבין עליו פרת, תנא נמי סייפא, פסול ואין בו פרת: מיתיבי, פגוה דברים אמורים, בדמים הניתנין על מנזה החיצון.

לכחשו הוא דאי במחשבה ולפיגול הכי מקרי לה לך דשתק מחשבתו בתיקנה לא חשבינן ולא מקילקל מחשבתו ראשונה דוקיייה שלא בתיקנה לפיגול: אמר רבא. לעולם בתיקנה לפיגול רבנן היא ודל' לא תשבע מינה מדי ושלא בתיקנה דאחרת נמי שלא בתקנה לפיגול קאמר וכוון שנתנו במחשבת חוץ למקומו ומביא מדי פיגול: ורב איש אמר מחשבת שלא לשמו. נמי שרי שלא בתיקנה לפיגול הוא חטאת היא ומחשבתה שלא לשמו פסולת בה ומוציאה מדי פיגול: דג' מבבל דלא רב קביל לה חוץ לקומץ ושלא לשמו מחיוב מדלא קרי לה תנא פסול אלא בתיקנה ושחשבוש שלא בתיקנה ואוקימנא בשלא לשמו או חוץ למקומו מכלל דבי לא עבדי כל הכי אלא בשתיקה דחייב כלומר לא פיגול לחייב על אבילות כרת אמנת על דעת ראשונה עשה אי'כ לאו כרבנן מיתא לאוקמי ד'ג איידי דתני רישא פיגול ותייבין עליו ברת מנא סיפא פסול ואין בו פרת. ולא נרשא כלומר לא בתיקנה בתקן לפיגול ושלא בתיקנה חוץ למקומו ודה' נמי דאם נתן בשתיקה לא פיגול הואי דנקט שלא בתיקנה איידי דתנא רישא בדיעותן נתן את הראשונה חוץ לזמנה ואת השניה חוץ למקומו פיגול ותייבין עליו ברת דחוקא נכח ד'ג אלא בתיקנה לאשמועינן רבא דלא אחיא מחשבת חוץ למקומו דשניה ומפקא לה מדי פיגול משום דהוקבע בפיגול ראשונה שנתנה אחת מותר ומפגל ברת נמי נמי סיפא בפנימיות דכח'ג אחיא מחשבתה שניה ומפקא לה מדי פיגול אע"ג דלא צריך למתניה דרת בלא וכו' נמי לא הוה מיקבע ברא' כו'. בתוספתא דובדיא אמר ברא' דבמתנה אחת פיגול בריש. החיצונים שנתנה אחת מותר ומפגל ברת:

לכחשו הוא דאי במחשבה ולפיגול הכי מקרי לה לך דשתק מחשבתו בתיקנה לא חשבינן ולא מקילקל מחשבתו ראשונה דוקיייה שלא בתיקנה לפיגול: אמר רבא. לעולם בתיקנה לפיגול רבנן היא ודל' לא תשבע מינה מדי ושלא בתיקנה דאחרת נמי שלא בתקנה לפיגול קאמר וכוון שנתנו במחשבת חוץ למקומו ומביא מדי פיגול: ורב איש אמר מחשבת שלא לשמו. נמי שרי שלא בתיקנה לפיגול הוא חטאת היא ומחשבתה שלא לשמו פסולת בה ומוציאה מדי פיגול: דג' מבבל דלא רב קביל לה חוץ לקומץ ושלא לשמו מחיוב מדלא קרי לה תנא פסול אלא בתיקנה ושחשבוש שלא בתיקנה ואוקימנא בשלא לשמו או חוץ למקומו מכלל דבי לא עבדי כל הכי אלא בשתיקה דחייב כלומר לא פיגול לחייב על אבילות כרת אמנת על דעת ראשונה עשה אי'כ לאו כרבנן מיתא לאוקמי ד'ג איידי דתני רישא פיגול ותייבין עליו ברת מנא סיפא פסול ואין בו פרת. ולא נרשא כלומר לא בתיקנה בתקן לפיגול ושלא בתיקנה חוץ למקומו ודה' נמי דאם נתן בשתיקה לא פיגול הואי דנקט שלא בתיקנה איידי דתנא רישא בדיעותן נתן את הראשונה חוץ לזמנה ואת השניה חוץ למקומו פיגול ותייבין עליו ברת דחוקא נכח ד'ג אלא בתיקנה לאשמועינן רבא דלא אחיא מחשבת חוץ למקומו דשניה ומפקא לה מדי פיגול משום דהוקבע בפיגול ראשונה שנתנה אחת מותר ומפגל ברת נמי נמי סיפא בפנימיות דכח'ג אחיא מחשבתה שניה ומפקא לה מדי פיגול אע"ג דלא צריך למתניה דרת בלא וכו' נמי לא הוה מיקבע ברא' כו'. בתוספתא דובדיא אמר ברא' דבמתנה אחת פיגול בריש. החיצונים שנתנה אחת מותר ומפגל ברת:

קמיל. דחטאתם על שנתנם ולענין אשה לה נמי יתקשו: ואת תנא לרבות פר ויח'כ לכל הענין קאמר. אלמא כולה מילתא יליף מינה ואפילו עיובא ואת אמרת לאת ברם ונבילה: תנא היא תנא דבי רבי מרבי' דבי. כל ח' קרי תנא דבי רב והיא תנאי קמייא לא מרבי' ליה אלא לאת ברם ונבילה ועיובא ואת תנאי ליה מחוקק ולרבי יהודה מאם כלה כפה ותנא דבי רבי ישמעאל. עבדא ברתא דאמר לכל האמור בענין מתניתן דבי רבי ישמעאל היא ששניתה ונסדרה בבית מדרשו של ר' ישמעאל וסידרו בה תנאי הרבה כמו שסידרו רבי חיאי ור' אבהו: צבורה מיעט כדברונן. קיער בדבריה: פפני מה נאמרה פיכת הקדש. גרס פרוך משיח כתיב את פני פרכת הקדש ופר תעדה תכית את פני הפרכת: פמליא שלו. כניסת חבורת עצתו והתמסכמיים לדעתו אשר ידבריתו אליהם ואת רובה סדרה אין פמליא שלו קיימת חיה אורא וסמולק מרחבתם ומבנייתם קיימת ואין לזה בו דין כבריאתה דג' כיון דרוב ציבור (סרחו) בכיבול אין כאן קדושה: פיל במוקין ולא כבלות. בהקשרת ומנחה שני מתירין שני הקומץ הולבנה ואם הקשיר את האחר במחשבת פיגול האחר בשתיקה ר"ח אמר פיגול. כדמרטע טעמא לקמן: כגון שנתן את הקומץ במחשבת. ויתרה ואחר כך הולבנה בשתיקה ויהי' אם נתן לבנה במחשבתה ויתרה ואחר כך קומץ בשתיקה וטעמא משום דלע' דעת ראשונה עשה ונמצא מפגל בכל המותר ורבנן על דעת ראשונה לא אמרינן אלא אם כן אמר אף בשני וכל מחשבה דקדשים שצויה בפה הוא אבל ראשונה בשתיקה ושניה במחשבה דאין כאן אלא מחשבת חצי מחיר ומנחה ר"מ' ולא פיגול אלא פסול מדקתני: מתניתין: לפיכך אם נתן כולן בתקן. וקסדי דייגו שתיקה ואחת בתקנה. מחשבת חוץ לזמנה: פסול ואין בו פרת. שלא לשמו אבל בחצי מחיר דרבנן בעיבות בו וכולן מותרות ואין פיגול עד שיפגל בבוקר: הא אחת שלא בתיקנה. ודעתה מחשבתה והשתא בשתיקה פיגול דאמרינן על דעת הראשונה עשה והוה ל' מחשבה כבוליה מותר: הא אמרינן אין מפגלין בחצי מחיר. כדקתני בדיא עד שיפגל בכל המותר ואפי' ראשונה במחשבה ושניה בשתיקה משמע אלא לית ליה על דעת ראשונה עשה: אפילו בדיקתני נמי. ראשונה בשתיקה ואחרונה במחשבתה ליתוי פיגול אלמא מדשני ליה בן ראשונה בשתיקה לראשונה במחשבתה שני מינה טעמא משום דשניה על דעת הראשונה הוא: בתיקנה לפיגול. הראשונות במחשבת דרוחין לזמנו ואשמועינן דלא אמרינן על דעת הראשונה עשה: ומא מדקתני אחת שלא בתקנה. ולא קתני כולן בתקן חוץ מאחת מןן או ואחת בשתיקה שני מינה בתקנה דאמר

לכחשו הוא דאי במחשבה ולפיגול הכי מקרי לה לך דשתק מחשבתו בתיקנה לא חשבינן ולא מקילקל מחשבתו ראשונה דוקיייה שלא בתיקנה לפיגול: אמר רבא. לעולם בתיקנה לפיגול רבנן היא ודל' לא תשבע מינה מדי ושלא בתיקנה דאחרת נמי שלא בתקנה לפיגול קאמר וכוון שנתנו במחשבת חוץ למקומו ומביא מדי פיגול: ורב איש אמר מחשבת שלא לשמו. נמי שרי שלא בתיקנה לפיגול הוא חטאת היא ומחשבתה שלא לשמו פסולת בה ומוציאה מדי פיגול: דג' מבבל דלא רב קביל לה חוץ לקומץ ושלא לשמו מחיוב מדלא קרי לה תנא פסול אלא בתיקנה ושחשבוש שלא בתיקנה ואוקימנא בשלא לשמו או חוץ למקומו מכלל דבי לא עבדי כל הכי אלא בשתיקה דחייב כלומר לא פיגול לחייב על אבילות כרת אמנת על דעת ראשונה עשה אי'כ לאו כרבנן מיתא לאוקמי ד'ג איידי דתני רישא פיגול ותייבין עליו ברת מנא סיפא פסול ואין בו פרת. ולא נרשא כלומר לא בתיקנה בתקן לפיגול ושלא בתיקנה חוץ למקומו ודה' נמי דאם נתן בשתיקה לא פיגול הואי דנקט שלא בתיקנה איידי דתנא רישא בדיעותן נתן את הראשונה חוץ לזמנה ואת השניה חוץ למקומו פיגול ותייבין עליו ברת דחוקא נכח ד'ג אלא בתיקנה לאשמועינן רבא דלא אחיא מחשבת חוץ למקומו דשניה ומפקא לה מדי פיגול משום דהוקבע בפיגול ראשונה שנתנה אחת מותר ומפגל ברת נמי נמי סיפא בפנימיות דכח'ג אחיא מחשבתה שניה ומפקא לה מדי פיגול אע"ג דלא צריך למתניה דרת בלא וכו' נמי לא הוה מיקבע ברא' כו'. בתוספתא דובדיא אמר ברא' דבמתנה אחת פיגול בריש. החיצונים שנתנה אחת מותר ומפגל ברת:

זבוחים. פרק רביעי - בית שמואי דף מב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
 רש"י תוספות

1 אבל ברמים הפנימים אשר יבשעו של יום הכיפורים. אחת למעלה ושבע למטה
 2 על בין הכדים מים הפך ונגננו מים השעיר היו ט"ו ונגננו על הפרכת היו ל"ב וארבע
 3 על קרנת מזבח הפנימי משניהם כאחד מעורבין בדכתיב (ותן) ולקחן מדם הפר ומדם
 4 השעיר (ותקיא) ט"ו שיהו מעורבין היו י"ז ושבע האות על טורו היו מ"ג. פילג בין
 5 בראשונה. במחנות שלפני מזבחי זבחי יום הכיפורים.

6 על הפרכת: בין בשלישית. על מזבח הזהב: קתי
 7 מיות בין בשנית. ושמעתי על בראשונה: ופליג
 8 וקאמר ר"מ פיגול ואין כאן משום דעת ראשונה
 9 אלא דקאמר מפולגן בחצו מזבחי וחיבתא דראש
 10 גנון שפילג בשמיטה. הא דקאמר ר"מ פיגול
 11 בשניה פיגול גנון שנשפך הדם אל תוך שמר
 12 מנתנו שפנינו קייל בסדר יומא (דף ס.) יבא
 13 אתר ויתחיל בחיבל וכשעשה את השני פיגול
 14 בשמיטתו וקאמר ר"מ הדיואן פר חיי פיגול
 15 שהרי פיגול בו בעבודה שלמה. רבי אליעזר היא.
 16 דאפילו בתעלת חץ פטר שבני מתחין אלמא
 17 לא עבדה היא כלל עד שיגמור כל העבודה
 18 ואינו? והקטרת כותת חוץ והקטרה בקרבתו ותם
 19 ובכלל שהקריבן בפנים ושירי מות כותת העבודה
 20 בחוץ חייב אפילו לר' אליעזר מידו חייב ולא
 21 נגמר עבודה הוא לא חשיב לה לחיובי עולה
 22 בחוץ ה"ג אפי' דשחטה עבודה שלמה היא כיון
 23 שאין הבערה נגמרה בשעיר זה לבדו שאינו בין
 24 אלא להשלים ועבודה אחת היא שנעשית
 25 בשתיים ושעל שחטות אף השחטה חשובה
 26 לפגול. הוא אמר רבא. לכן בפסוק השוחט (דף ק.)
 27 דקתיב הוורק מקצת דמים בחוץ חייב ולא פליג
 28 רבי אליעזר ואמר רבא עלה בגמרא מודה רבי
 29 אליעזר ברמיש שאם נתון מבונה אחת מחטאות
 30 הפנימיות חייב לעודה חייב ואפי' שכולן בעבודה
 31 אחת חוץ לעכב ואיכא למימר דאין כאן אלא חצי
 32 העבודה דומיא דקומץ או לבונה חייב הואיל
 33 ונגמרה לפני ולפנים מתקבלת היא שאם נתן
 34 מנתה אחת בפנים ושעיר הדם מביא דם אתר
 35 ותחילת ממקום שפסק לר' אליעזר: דתנן ר'
 36 אליעזר י"ז שפנין, פליגי אתנא קרא דאמר נתן
 37 מקצת מנתו שנפנים ושעיר הדם יבא עד אתר ותחילת בתחילה הואיל לא נגמר אותה
 38 כפרה ר' אליעזר י"ז שפנין ואומרים) כי אלאמא עבודה היא ואי פיגול לזוהי חוץ קא
 39 מדיחיה לא מיבעיב בשחטה דהיה פיגול אלא אפילו פיגול במנחה אחת לר' אליעזר
 40 פיגול הוא: **אלא אמר רבא.** לעולם בשפילג בהזאות דקאסייל חוץ קתי פיגול בשניה או
 41 בלתי קתי ור' בראשונה שתק וקאמר ר' מאי פיגול הוא דהבא במאי עסקינן גנון
 42 שפילג בראשונה ושתק בשניה חוץ ופיגול בשלישית ולעולם טעמא דר"מ משום דקאמר
 43 שתוקה השנה על דעת מחשבה בראשונה נעשית כר"ל: ה"ג מה"ד אמרין אי ס"ד כל
 44 חוקיהו על דעת ראשונה נעשה פירוד פניגול בשלישית לפה ל' קפ"ל. כלומר האי
 45 דנקט חוץ ופיגול בשלישית ברוחא אשמעינן דאפי' חוץ ופיגול בשלישית אמרין
 46 דשתוקה שנה נמי על דעת מחשבה בקיימת דבה: פירוד דתיבא. אי על דעת ראשונה
 47 הואי שתוקה שנה אמאי לא עבר נמי בשלישית בשתוקה: קפ"ל. דלא אמרין הכי וניסא דכתוב בספרים (ואי אמרין אי ס"ד ר' לא שייך למיגרס הכא הכי דהוא מהדרין לתרצה
 48 אליבא דרש"י לקיש דאמר טעם דר"מ משום דעת ראשונה הוא ואם תאמר האי אם ס"ד אליבא דרבנן נקט למיגרס טעמא דרבנן משום הכי הוא לאו פילתא הוא דהוא לרש"י לקיש
 49 אליבא (דרב) אפילו לא חוץ ופיגול בשלישית לית ליה לרבנן על דעת ראשונה עושה ובמנחות (דף טו.) הוא דגרסינן ליה הכי דהתם לרב אויתנבה מוא מותי דאוקי פלוגתיהו גנותן
 50 ראשונה בשתוקה ושניה במחשבה ובמפגלין בחצו מזבחי פליגי אבל בנותן ראשונה במחשבה ושניה בשתוקה אפילו רבנן מרזו דפיגול דאמרין על דעת ראשונה עשה ואויתנבה הוא
 51 דקתיב בין בראשונה ומשמה לא בשניה וקאמר רבנן לא פיגול ושני רבא אליבתי גנון שחור ופיגול בשלישית דאמרין אי ס"ד על דעת ראשונה: **אלא אמר רב אשי.** רבא נמי גרס
 52 מהו דתימא אי ס"ד בו קמיל וניסא שבספרים ולא גריסין מהו דתימא דהימנא בנותן (שם) איתא ולא שייך למיגרס הכא חייב **אלא אמר ר' אשי.** גנון שפילג והוציא פילג בשחטו
 53 בראשונה ושניה ובשלישית וברביעית לא פיגול בדתני בהדיא בין בראשונה בו ולא קתי רביעית ובהזאות על שיהו שתק ולעולם טעמא דר"מ משום דעת ראשונה הוא ורובתא
 54 אשמעינן דאפי' שלא שתק אלא בו אמרין על דעת ראשונה עשהו מרזו דתימא אי ס"ד על דעת ראשונה עשהו למד לא שתק בשניה ובשלישית ועשהו על דעת ראשונה קא
 55 משמעין קל דלא אמרין הכי ועוד לא גריסין:

1 **אָבֶל בְּרִמִּים הַפְּנִימִים אֲשֶׁר יִבְשַׁעוּ שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים.** אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטֵּה
 2 עַל בֵּין הַכִּדִּים מֵיִם הַפְּחִי וְנִגְנְנוּ מֵיִם הַשְּׁעִיר הַיּוֹ ט"ו וְנִגְנְנוּ עַל הַפְּרִכַת הַיּוֹ ל"ב וְאַרְבַּע
 3 עַל קֶרֶת מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי מִשְׁנֵיהֶם כְּאַחַד מְעֻרְבִין בְּדַכְתִּיב (וַתֵּן) וּלְקַחְן מִדַּם הַפֶּר וּמִדַּם
 4 הַשְּׁעִיר (וַתְּקִיא) ט"ו שִׁיהוּ מְעֻרְבִין הַיּוֹ י"ז וְשֶׁבַע הָאוֹת עַל טוֹרוֹ הַיּוֹ מ"ג. פִּיגֵל בֵּין
 5 בְּרִאשׁוֹנָה. בְּמַחְנוֹת שֶׁלפְּנֵי מִזְבְּחֵי זְבָחֵי יוֹם הַכִּיפּוּרִים.
 6 עַל הַפְּרִכַת: בֵּין בְּשִׁלִּישִׁית. עַל מִזְבֵּחַ הַזֹּהָב: קֵתִי
 7 מִיּוֹת בֵּין בְּשִׁנִּית. וְשָׁמַעְתִּי עַל בְּרִאשׁוֹנָה: וּפְלִיג
 8 וְקָאָמַר ר"מ פִּיגוּל וְאִין כְּאֵן מִשׁוּם דַּעַת רֵאשׁוֹנָה
 9 אֵלֶּא דְקָאָמַר מִפּוּלְגָן בְּחִצּוֹ מִזְבְּחֵי וְחִיבְתָא דְרֵאשׁוֹ
 10 גְנוּן שְׁפִילַג בְּשִׁמִּיטָה. הָא דְקָאָמַר ר"מ פִּיגוּל
 11 בְּשִׁנִּית פִּיגוּל גְנוּן שֶׁנִּשְׁפָּךְ הָדָם אֶל תּוֹךְ שֶׁמֶר
 12 מִנְתּוֹ שֶׁפִּיגוּל קִיִּיל בְּסֹדֵר יוֹמָא (דף ס.) יבֵּא
 13 אֶתְרָא וְיִתְחִיל בְּחִיבָל וְכִשְׁעָשָׂה אֶת הַשְּׁנִי פִיגוּל
 14 בְּשִׁמִּיטָתוֹ וְקָאָמַר ר"מ הַדִּיּוּאן פֶּר חַיִּי פִּיגוּל
 15 שְׁהָרִי פִּיגוּל בּוֹ בַּעֲבֻדָה שְׁלֵמָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֵיא.
 16 דִּאִפִּילוּ בְּתַעֲלַת חֵץ פִּטְרָ שְׁבִנֵי מִתְחִין אֵלֶמָא
 17 לֹא עִבְדָה הֵיא כִּלְלָ עַד שִׁיגְמוֹר כֹּל הָעִבְדָה
 18 וְאִינוּ? וְהַקְטֵרֶת כּוֹתֵת חוּץ וְהַקְטֵרָה בְּקֶרְבָּתוֹ תָּתִים
 19 וּבְכֹלל שְׁהַקְרִיבָן בְּפָנִים וְשִׁירֵי מוֹת כּוֹתֵת הָעִבְדָה
 20 בְּחוּץ חַיִּיב אִפִּילוּ לְר' אֱלִיעֶזֶר מִיָּדוֹ חַיִּיב וְלֹא
 21 נִגְמַר עִבְדָה הֵיא לֹא חֲשִׁיב לֶהּ לְחִיבּוּי עוֹלָה
 22 בְּחוּץ ה"ג אִפִּי' דְּשַׁחְטָה עִבְדָה שְׁלֵמָה הֵיא כִּיּוֹן
 23 שְׁאִין הַבְּעֻרָה נִגְמָרָה בְּשִׁעִיר זֶה לְבַדּוֹ שְׁאִינוּ בֵּין
 24 אֵלֶּא לְהַשְׁלִים וְעִבְדָה אַחַת הֵיא שֶׁנִּעֲשִׂית
 25 בְּשִׁתֵּים וְשַׁעַל שְׁחֻטוֹת אִין הַשְּׁחֻטָה חֲשׁוּבָה
 26 לְפָגוּל. הֵיא אִמַּר רַבָּא. לְכֵן בְּפֶסֶק הַשּׁוֹחֵט (דף ק.)
 27 דְּקֵיבֵן הַוּוֹרֵק מִקְצַת דָּמִים בְּחוּץ חַיִּיב וְלֹא פְלִיג
 28 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְאָמַר רַבָּא עֲלֵהּ בְּגִמְרָא מוּדָה רַבִּי
 29 אֱלִיעֶזֶר בְּרַמִּישׁ אִם נָתוּן מְבוֹנָה אַחַת מִחֻטָּאוֹת
 30 הַפְּנִימִיּוֹת חַיִּיב לְעוֹדָה חַיִּיב וְאִפִּי' שְׁכֹלָן בַּעֲבֻדָה
 31 אַחַת חוּץ לְעַכְבַּ וְאִיכָא לְמִימַר דְּאִין כְּאֵן אֵלֶּא חֲצִי
 32 הָעִבְדָה דּוּמִיא דְקוֹמֵץ אוֹ לְבֹנָה חַיִּיב הוּאִיל
 33 וְנִגְמָרָה לְפָנֵי וּלְפָנִים מִתְקַבְּלַת הֵיא אִם נָתַן
 34 מִנְתָּהּ אַחַת בְּפָנִים וְשִׁעִיר הָדָם מְבִיא דָם אֶתְרָא
 35 וְתַחֲלִיל מִמְּקוֹם שֶׁפָּסַק לְר' אֱלִיעֶזֶר: דִּתְנִין ר'
 36 אֱלִיעֶזֶר י"ז שְׁפִינִין, פְּלִיגִי אַתְנָא קְרָא דְאָמַר נָתַן
 37 מִקְצַת מִנְתּוֹ שֶׁנִּפְנִים וְשִׁעִיר הָדָם יבֵּא עַד אֶתְרָא וְתַחֲלִיל בְּתַחֲלִיל הוּאִיל לֹא נִגְמַר אֹתָהּ
 38 כְּפִרָה ר' אֱלִיעֶזֶר י"ז שְׁפִינִין וְאֹמְרִים) כִּי אֵלֶמָא עִבְדָה הֵיא וְאִי פִיגוּל לְזוּהִי חוּץ קֵא
 39 מְדִיחִיה לֹא מִיבֵעִיב בְּשִׁחְטָה דְהָיָה פִיגוּל אֵלֶּא אִפִּילוּ פִיגוּל בְּמִנְחָה אַחַת לְר' אֱלִיעֶזֶר
 40 פִיגוּל הוּא: **אֵלֶּא אִמַּר רַבָּא.** לְעוֹלָם בְּשִׁפְלַג בְּהַזָּאוֹת דְקָאִסִּיל חוּץ קֵתִי פִיגוּל בְּשִׁנִּית או
 41 בְּלֵיתִי קֵתִי וְר' בְּרִאשׁוֹנָה שְׁתַּק וְקָאָמַר ר' מֵאִי פִיגוּל הוּא דְהַבָּא בְּמֵאִי עִסְקִינָן גְנוּן
 42 שְׁפִילַג בְּרִאשׁוֹנָה וְשַׁתַּק בְּשִׁנִּית חוּץ וְפִיגוּל בְּשִׁלִּישִׁית וְלַעֲלֵם טַעְמָא דְר"מ מִשׁוּם דְקָאָמַר
 43 שְׁתִּיקָה הַשְּׁנָה עַל דַּעַת מַחְשְׁבָה בְּרִאשׁוֹנָה נְעִישִׁית כְּר"ל: ה"ג מַה"ד אִמְרִין אִי ס"ד בִּל
 44 חוֹקֵיהוּ עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה נְעִישָׂה פִּירוּד פְּנִיגוּל בְּשִׁלִּישִׁית לְפָה ל' קַפ"ל. כְּלִמְרָא הֵיא
 45 דְנִקְטַ חוּץ וְפִיגוּל בְּשִׁלִּישִׁית בְּרוּחָא אֲשִׁמְעִין דְאִפִּי' חוּץ וְפִיגוּל בְּשִׁלִּישִׁית אִמְרִין
 46 דְשַׁתִּיקָה שְׁנָה נִמִּי עַל דַּעַת מַחְשְׁבָה בְּקִיּוּמָא דְבַה: פִּירוּד דְתִיבָא. אִי עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה
 47 הוּאִי שְׁתִּיקָה שְׁנָה אִמַּאי לֹא עִבְרִי נִמִּי בְּשִׁלִּישִׁית בְּשַׁתִּיקָה: קַפ"ל. דְלֹא אִמְרִין הַכִּי וְנִיִּסָא דְכְּתוּב בְּסִפְרִים (וְאִי אִמְרִין אִי ס"ד ר' לֹא שְׁיִיךְ לְמִיגְרַס הַכָּא הַכִּי דְהוּא מַהְדְּרִין לְתַרְצָה
 48 אֱלִיבָא דְרִישׁ לְקִישׁ דְאָמַר טַעַם דְר"מ מִשׁוּם דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא וְאִם תֹּאמַר הֵיא אִם ס"ד אֱלִיבָא דְרַבְּנָן נִקְט לְמִיגְרַס טַעְמָא דְרַבְּנָן מִשׁוּם חֵיב הוּא לֹא פִילְתָא הוּא דְהוּא לְרִישׁ לְקִישׁ
 49 אֱלִיבָא (דְרַב) אִפִּילוּ לֹא חוּץ וְפִיגוּל בְּשִׁלִּישִׁית לִית לְהוֹ לְרַבְּנָן עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה עוֹשֶׂה וּבְמִנְחוֹת (דף טו.) הוּא דְגִרְסִין לִיה הַכִּי דְהֵתֵם לְרַב אוֹתִינְבָה מְוָא מוֹתִי דְאֹקִי פְּלוּגְתִּיהוּ גְנוּתָן
 50 רִאשׁוֹנָה בְּשַׁתִּיקָה וְשִׁנִּית בְּמַחְשְׁבָה וּבְמִפְגָּלִין בְּחִצּוֹ מִזְבְּחֵי פְּלִיגִי אִבֵּל בְּנוֹתָן רִאשׁוֹנָה בְּמַחְשְׁבָה וְשִׁנִּית בְּשַׁתִּיקָה אִפִּילוּ רַבְּנָן מְרִזּוּ דְפִיגוּל דְאִמְרִין עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה עִשָׂה וְאוֹתִינְבָה הוּא
 51 דְקֵתִיב בֵּין בְּרִאשׁוֹנָה וּמִשְׁמָה לֹא בְּשִׁנִּית וְקָאָמַר רַבְּנָן לֹא פִיגוּל וְשֵׁנִי רַבָּא אֱלִיבִיתִי גְנוּן שְׁחוֹר וְפִיגוּל בְּשִׁלִּישִׁית דְאִמְרִין אִי ס"ד עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה: **אֵלֶּא אִמַּר רַב אֲשִׁי.** רַבָּא נִמִּי גֵרַס
 52 מַהוּ דְתִימָא אִי ס"ד בּוֹ קִמִּיל וְנִיִּסָא שְׁבִסְפָרִים וְלֹא גִרְסִין מַהוּ דְתִימָא בְּנוֹתָן (שָׁם) אִיתָא וְלֹא שְׁיִיךְ לְמִיגְרַס הַכָּא חַיִּיב **אֵלֶּא אִמַּר ר' אֲשִׁי.** גְנוּן שְׁפִילַג וְהוֹצִיא פִיגוּל בְּשַׁחְטוֹ
 53 בְּרִאשׁוֹנָה וְשִׁנִּית וּבְשִׁלִּישִׁית וּבְרַבִּיעִית לֹא פִיגוּל בְּדַתְנִי בְּהִדְיָא בֵּין בְּרִאשׁוֹנָה בּוֹ וְלֹא קֵתִי רַבִּיעִית וּבְהַזָּאוֹת עַל שִׁיחּוֹ שְׁתִּיק וְלַעֲלֵם טַעְמָא דְר"מ מִשׁוּם דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא וְרֹבְתָא
 54 אֲשִׁמְעִין דְאִפִּי' שְׁלֵא שְׁתַּק אֵלֶּא בּוֹ אִמְרִין עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה עִשָׂהוּ מְרִזּוּ דְתִימָא אִי ס"ד עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה עִשָׂה לְמַד לֹא שְׁתַּק בְּשִׁנִּית וּבְשִׁלִּישִׁית וְעִשָׂהוּ עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה קֵא
 55 מִשְׁמַעִין קַל דְלֹא אִמְרִין הַכִּי וְעוֹד לֹא גִרְסִין:

1 **גְנוּן** שפילג בשחטה היה מותר אחר. פירש רבינו שמואל בשעת שחטה חשיב עיניו ליתן
 2 מנתות שבפנים חוץ למנו או מנתות ההיכל או מנתות המזבח חזיתי פיגול בין
 3 בראשונה בין בשניה בין בשלישית כמו שחטת שלמים ע"מ לזרוק חוץ למנו או ע"מ להקטיר
 4 גרידא דחיי פיגול לביע כתיב דכל השחטה היא בפיגול ופרש"י א"ה אמ' טעמא דרבנן
 5 דאפילו לשפוך שירים למזור קיימא לן ולקמן דף
 6 (מד): דחיי פיגול מאן חבמי' ר' אליעזר אחי ודיבין
 7 דלר' אליעזר לא מיידיב במנחה אחת בחוץ הכי
 8 נמי א' פיגול לא חיי פיגול ומידו לא יתכן לפרש כן
 9 ולפירוש זה א' אפשר ליישב כלל במה ברבים
 10 אמורים ברמים התנזן על המזבח ופירוש
 11 הקונטרס עיקר:

12 **מֵאֵן** חבמי' רבי אליעזר היא. ואמרין דבעי
 13 עבודה שפי לפיגול עבודת מביד ומדיב
 14 לא חיי דהא מדיב כותב מות בחוץ ואילו פיגול
 15 אפילו בקומץ שלם לא חיי פיגול אם לא פיגול
 16 בלבנה ומדויב אליעזר מיידי מיידי רביה
 17 (דפרט) גבי חיי כ"ש דלא חיי פיגול ולמאי
 18 דמקטיר מדמור ר' אליעזר ברמים לא כמו שפי
 19 בקונטרס ומדיב במקצת דמים בחוץ מכלל דחיי
 20 פיגול דאין זה רביה בתרשיית ולא אתי אלא
 21 לדחות אה דשענה את גמי נר אלעזר היא:
 22 **גְנוּן** שפילג בראשונה ובשניה ובשלישית.
 23 פירש בקונטרס ובשניה ובשניה א' פיגול

24 וקשה רביעית דאמר רב שמה וכו' שני מנחות
 25 (דף טו.) פ"י בקונטרס שפילג בראשונה ובשניה
 26 ושתק בשלישית וא"כ קשיא מדיד שתק קנה
 27 בראשית לעיל ושטא לעיל דשתק באמצעות דהא
 28 ליה לפרשטי טפי כיון דראשונה ושלישית
 29 במחשבה ושניה בשתוקה ובעי פירשא חשיב
 30 כל הזאות ושניה חזקה אחת שבה וטורא ורביע
 31 דקרת וכן שמענו בפרק החציא לו (ימא דף
 32 טא.) דהניא וכפר את וקדשו זו לפני ולפנים ואת
 33 אחת מרזו זה היכל ואת המזבח במשעמו ולא
 34 קתי כלל על טורו שמענו דחשיב במנחה כפרה
 35 אחת כדקאמר מיכן אמרו עד גמר מנתות
 36 שבהנה ושעיר הדם יביא אתר ותחיל בתחילה
 37 אבל לא קתי גמר לקרת ושעיר הדם שביא אתריו ותחיל בעודה וכלכולו בשתק כאחת
 38 וקשה ולקמן (קאמרין) משבחת לבי נר פירש ר' שיערי' פירוש ר' דהזאות רבן דרבי' חזי
 39 דהזאות דרפכיה ודו דהזאות דקרת ודו אטורו אלמא לא חשיבי כהרא הזאות דקרת
 40 ודטורו ושטא פר רביעי' דלקמן לא משום על טורו אלא סביא ליה דשיריי מעבבין חזי
 41 חז בשביל שיריי ולפירוש זה נכל לגרסו גנון שפילג בראשונה ובשניה ובשלישית וכן
 42 בספר רבינו גרשום כאן בהוקמין וזוטא (מנחות דף טו.) חשיב חזי מותר משום דיכא עדיין
 43 שיריי מעבבין וא"י הוא בעל כרחין סבר האי תנא שיריי לא מעבבין מולא חשיבי אלא
 44 מ"ג דהזאות דסבר שיריי מעבבי חשיב חזי טפי כדמוכה בסמוך ויל דאני' דשיריי
 45 מעבבי לא חשיב האי תנא אלא הזאות:

זכרון פרק רביעי – בית שמואי דף מג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רמה
רש"י
 תוספות

1 מנחת נדבת כהנים. כולה כלי לאינה נקמעת הלכך אין אחד מתיריה; וכן מנחת כהן משיח.
 2 חבתיו כהן גדול שנקריב בכל יום מצותיה בבקר ומחציתה בערב (ויקרא ו): ומנחת נסכים
 3 לא גרסי' דהא מופלג פליגי בה נתן חילוק בין באה עם חובב לבאה לפני עצמו והדם.
 4 דוא המזרח והנסכים האבין בפני עצמן. בין שהתנדב בפני עצמו כדאמר במנחתו (דף קה)
 5 מתנדב אחד מנחת נסכים כן שבא בגלל זבח

1 **וּמִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מִשִּׁיחַ, וְהָדָם, וְהַנְּסִיכִים**
 2 **הַבָּאִין בְּפָנֵי עֲצֻמּוֹ, דְּכִרְיָ רִבִּי מֵאִיר, וְהַכְּמִים אֹמְרִים,**
 3 **אִף הַבָּאִין עִם הַבְּהֵמָה. לֹא שֶׁשָּׂמָן שֶׁל מִצֹּרְעֵי, רִבִּי**
 4 **שַׁמְעוֹן אֹמֵר, אִין חֵיבִין עֲלוּי מִשׁוֹם פִּיגּוּל, וְרִבִּי**
 5 **מֵאִיר אֹמֵר, חֵיבִין עֲלוּי מִשׁוֹם פִּיגּוּל, שְׂדֵם הָאִשָּׁם**
 6 **מִתְרוּ. וְכֵל שִׁישׁ לוֹ מִתְרוּ, בֵּין לְאָדָם בֵּין לְמוֹצֵה,**
 7 **חֵיבִין עֲלוּי מִשׁוֹם פִּיגּוּל. הַעֲוָה, דְּמָה מִתִּיר אֵת**
 8 **בְּשָׂרָה לְמוֹצֵה, וְעֹוָה לְכַהֲנִים. עֹולַת הָעוֹף, דְּמָה מִתִּיר**
 9 **אֵת בְּשָׂרָה לְמוֹצֵה. חֲפָאֵת הָעוֹף, דְּמָה מִתִּיר אֵת**
 10 **בְּשָׂרָה לְכַהֲנִים. פְּרִים הַגִּזְרָפִים, הַגִּזְרָפִים הַגִּזְרָפִים,**
 11 **דְּמָן מִתִּיר אֵת אִימִרְהוֹן לְקִרְבֵי. רִבִּי שַׁמְעוֹן אֹמֵר, כֹּל**
 12 **שֶׁאִינוֹ עַל הַמּוֹצֵה הַחִיצוֹן בְּשִׁלְמִים, אִין חֵיבִין עֲלוּי**
 13 **מִשׁוֹם פִּיגּוּל: גִּמְרָא אָמַר עֲוִלָא, קֹמִין פִּיגּוּל שֶׁהֲעֵלָו**
 14 **עַל גְּבֵי הַמּוֹצֵה, פִּקַּע פִּיגּוּלוֹ מִמֶּנּוּ. אִם אֲחֵרִים מִבֵּיא**
 15 **לְיָדֵי פִּיגּוּל, הוּא עֲצֻמּוֹ לֹא כֹל שֶׁפָּנֵי מֵאִיר אָמַר, הַכִּי**
 16 **קָאָמַר, אִם אִינוֹ מִתְקַבֵּל, הֵיאָךְ מִבֵּיא אֲחֵרִים לְיָדֵי**
 17 **פִּיגּוּל. מֵאִיר קָא מְשַׁמְעֵי לוֹ, אִין דָּאִין חֵיבִין עֲלוּי מִשׁוֹם**
 18 **פִּיגּוּל, תִּנְיָא, אִלוֹ דְּכָרִים שֶׁאִין חֵיבִין עֲלֵיהֶם מִשׁוֹם**
 19 **פִּיגּוּל, הַקּוֹמִין, וְהַקְּמָרָה, וְהַלְבֹנֶה, וּמִנְחַת כֹּהֲנִים,**
 20 **וּמִנְחַת כֹּהֵן מִשִּׁיחַ, וּמִנְחַת נְסִיכִים, וְהָדָם. אֵילָא, דָּאִם**
 21 **עֲלוּ לֹא יִרְדוּ, תִּנְיָא, 'חֵלֵן, וְהִיזָא, וְהַטְּבִיא, וְשִׁנְשָׁתָם**
 22 **חִוִין לְמוֹנֵה, וְחִוִין לְמוֹקְמוֹ, אִם עֲלוּ לֹא יִרְדוּ. וְאֵילָא,**
 23 **דָּאִם יִרְדוּ, עֲלוּ, הָא נְמוֹ תִּנְיָא, 'כֶּשֶׁם שֶׁאִם עֲלוּ לֹא**
 24 **יִרְדוּ, קֵךְ אִם יִרְדוּ לֹא יִעֲלוּ. לֹא צְרִיבָא, שְׁמִשְׁלָה**
 25 **כֹּהֵן הָאוֹר. הָא נְמוֹ אֲמָרָה עֲוִילָא חֲדָא זִימְנָא, דְּאָמַר**
 26 **עֲוִילָא, לֹא שֶׁנֵּי אֵילָא שְׁלָא מִשְׁלָה כֹּהֵן הָאוֹר, אֲכֵל**
 27 **מִשְׁלָה כֹּהֵן הָאוֹר, יִעֲלוּ. כִּהוֹ דְּתִימָא, הִנֵּי מִיֵּלֵי,**
 אבר

1 חילול חילול משמאה: **מנחת** נסכים. פי בקונטרס דלא גרסינן מנחת נסכים משום דפליגי בה ביספיא דרף משנה דקתי והנסכים הבאים בפני עצמן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אף
 2 הבאים עם הבדחה ובפני עצמן דקאמר נסכים כדאמר בני מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום בין בבאין עם הבדחה כגון שהביא דבחי והיום נסכים מנחת ועם שעה ימים
 3 ומיחו' ש' ליישב גיסת הספרים ומנחת נסכים מיירי במתנדב מנחת נסכים בכל יום והדיא בבאין בפני עצמן מיירי מבמיא ובחי והיום נסכים מנחת ביום אבל קשה שלא היה לו להפסיק דרם
 4 והוא ליה למתיי' דחי והיום ומנחת נסכים והבאים בפני עצמן ושמואי איירי דתנא מנחת כהנים ומנחת כהן כשיש תנא נמי מנחת נסכים: ולגו שמון על מצורע. נראה דרבי שמעון דהבא
 5 הוא רבנן דלעיל גבי נסכים וקשה אמאי לא עירב דתרווייהו חד טעמא הוא:

1 הגרו דאין לו מתירין כדי נסכה וקשה התינה קומץ אלא לבונה ומנחת כהנים התינה לפרט משום
 2 דאין בהם הרגאה ועוד דרבי דם קאמר בפרוש משום מתיר חזכי משכחת לה ומדיחי משום
 3 פיגול דאי אביל ליה קודם עששה מתנות אם כן ליכא הרגאה ואי כן הדר הנשאר במזרק
 4 לארז עששה מנחת הווא לא מתיר דוא אית אומריו שורק על זמבחה ואף פקע פיגול משום
 5 ושמוא לא שייך למיטר גבי דם פקע פיגול כי אם
 6 גבי הקטרה דקאק עששה לחמו על זמבח ותימה
 7 הוא אם לא יתחייב בשירי הדם משום פיגול הא
 8 יש להם מתירין שהתנות מתירות לשפכות
 9 שיריה לזמבח כגון שמתירות את האמורים
 10 ושמוא כגון מתחילה כל טיפה וטיפה ראויה
 11 לזריקה חשיב כוליה דם מתיר ונראה לפרש
 12 הדינו טעמא דקומץ וכולהו דא היה בני חיובא
 13 דחי דינ משקדש בכלי וקודש כלי הויא הרגאה
 14 דייקה בין דאיתנו נפיחיה מתיר אחד כדאמר
 15 לעיל (דף לד). גבי זממאה יש לו מתירין שפירבו
 16 מתירין אין לו מתירין משקדש בכלי.
 17 **והלבונה** ואם האמר דהיי לבונה הקומץ
 18 מתירה ואף על פי שיכול
 19 להקטירה קודם הקומץ כדאמר בהקומץ וזמא
 20 (מנחות טו) מכל מקום קודם הקמיעה דאי נראה
 21 דאין להקטירה ויש לומר דמכל מקום לא היא
 22 לבונה דומיא דשלמים דלבונה היא ופיא מתיר
 23 שמתנות שיריה לאבילה ועיקר פיגול ליפסן
 24 משלמים ואיג' דשייך פיגול באמורים ובמה
 25 דלא מקטירי אמורים כהנים לא מצי אבלי מכל
 26 כהן לא חשיבי מתיר כיון דאם נתמאו או אבדו
 27 שירי בשר באבילה ועוד יש לומר דלבונה אין לה
 28 מתיר בעבודת המזבח ולא היא דומיא דשלמים
 29 שעבודת המזבח מתירין כגון זריקת הדם אם
 30 האמר אמאי לא חשיב הבא עצים כי הויא חושבי
 31 לבונה איג' דא חויא לאבילה דאי היה לכו
 32 מתירין היה חייב לעולם משום פיגול כגון שחיבין
 33 עליהם משום טומאה אבל אין להם מתירין וכן
 34 עצמן מתירין ויש לומר דלא שייך למתיני עצים
 35 הדיכי דמי אין כגון מתנדב עצים לרבי דאמר
 36 בהקומץ רבה (מנחות כ) דשענינן קמיעה הגשה
 37 הוי דינם כבדחה ופטור על הקומץ חייב על
 38 השירים ואי בעצמם ומערכה לא שייך דרו
 39 מחשבה דאי מבחשבת בשעת החלבה ע"מ להקטירו
 40 למחר והיא חולבת עצים למערכה כפולע עלמא
 41 לא עבדה היא ומיחו דתריפי דפומבריתא כגון הקומץ וזמא (שם דף קי) ומשכחת לה
 42 בהקטיר שומשום על מנת להקטיר שומשום למחר דהקטרה מפלגה הקטרה ושמוא איג'
 43 דחיבין על העצים משום טומאה אין חייבין עליהם משום פיגול דלאו קרבן גמור הם לרבנן
 44 דפליגי עליה דרבי כפרס הקומץ רבה (שם כ) דלא בעו מליחה דומכשירי קרבן הם דלא קרבן
 45 ומיחו קשה דומיא אשא פיגול מוטמאה דאי משום דילפינן (לעיל דף חב) פיגול משלמים
 46 טומאה נמי מתיב בשלמים (ויקרא ז) ועוד דפיגול איתו לקמן (דף מה) ען קור מנחה ונותר

1 חילול חילול משמאה: **מנחת** נסכים. פי בקונטרס דלא גרסינן מנחת נסכים משום דפליגי בה ביספיא דרף משנה דקתי והנסכים הבאים בפני עצמן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אף
 2 הבאים עם הבדחה ובפני עצמן דקאמר נסכים כדאמר בני מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום בין בבאין עם הבדחה כגון שהביא דבחי והיום נסכים מנחת ועם שעה ימים
 3 ומיחו' ש' ליישב גיסת הספרים ומנחת נסכים מיירי במתנדב מנחת נסכים בכל יום והדיא בבאין בפני עצמן מיירי מבמיא ובחי והיום נסכים מנחת ביום אבל קשה שלא היה לו להפסיק דרם
 4 והוא ליה למתיי' דחי והיום ומנחת נסכים והבאים בפני עצמן ושמואי איירי דתנא מנחת כהנים ומנחת כהן כשיש תנא נמי מנחת נסכים: ולגו שמון על מצורע. נראה דרבי שמעון דהבא
 5 הוא רבנן דלעיל גבי נסכים וקשה אמאי לא עירב דתרווייהו חד טעמא הוא:

כאן וטמאה עליו ואמר להלן בביאת מקדש עד טמאה בו. בן גיסת הקונטרס
ובתרת כתיבם ואת ספרים דגריסו ואמר להלן כל איש אשר יקרב מנבא ודעם אל
הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטמאה עליו (ויקרא כב) ויש לפרש דפשיטא ליה
דאיירי בטמאת הגוף לא בטמאת בשר היה לה' ליתמיכת וטמאנם עליון לשון רבים

אמר דמחבר. אבל קומין, המיפרת, אומא לא. קא
משמע לן. אמר רב אחאי, הלכה, האי קומין פיגול,
דפיגוליה מוחית אארינא, ופיגוליה אפקיה אמעיקרה,
ומשלה בו האור, מסיקנא ליה לכווליה לכתחלה:

אמר רבי יצחק, אמר רבי יוחנן, פיגול, והותר, והקמא, שהעלן לגבי מנחת, פקע איסור
מיהן. אמר רב חסדאי, מרי דיבי, מנבח מנה טהרה. אמר רבי זירא, שמשלה פהן האור.
מתוב רבי יצחק פ' ביסנא, אחרים אומרים, 'וטמאותו עליו', מי שטמאה פורחת מננו. יצא
בשר, שאין טמאה פורחת מננו. ואם איתא, הרי 'טמאה פורחת מננו' על ידי האור. אמר
רבא, על ידי מקוה קארינן. מיד, מקוה פניב. אלא אמר רב פפא, בבשר שלימים עסקין.
דלא על ידי להקרב, רבינא אמר, 'וטמאותו עליו' מי שטמאה פורחת מננו כשהוא שלם. יצא
בשר, (דבר) שאין טמאה פורחת כשהוא שלם, אלא כשהוא חסר: גוסא, 'וטמאותו עליו',

בטמאות הגוף הקטוב מדבר. אהא אומר בטמאות הגוף, או אינו אלא בטמאות בשר. נאמר
פאן 'וטמאותו', ונאמר להלן 'טמאותו (עליו) [בז]'. מה להלן, בטמאות הגוף הקטוב מדבר.
אף פאן, בטמאות הגוף הקטוב מדבר. רבי יוסי אומר, הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים,
ונאמרה טמאה בלשון יחיד, בטמאות הגוף הקטוב מדבר. רבי אומר, 'ואכל' בטמאות הגוף
הקטוב מדבר. אחרים אמרו, 'וטמאותו עליו', מי שטמאה פורחת מננו. יצא בשר, שאין
טמאה פורחת מננו. אמר מר, רבי אומר, 'ואכל' בטמאות הגוף הקטוב מדבר. מאי משמע.

אמר רבא, כל קרא דלא מפרש ליה רב יצחק בר אבובימי, וכל מתניתא דלא מפרשא לה
רב ועירי, לא מפרשא. הכי אמר רב יצחק בר אבובימי, הואיל ופתח הקטוב בלשון נקבה,
יסיים בלשון נקבה, ולשון זכר נאמנע, בטמאות הגוף הקטוב מדבר. מתניתא, תנא, אף
ואלו קלות, למה נאמרו במורות. ואם נאמרו המורות, למה נאמרו קלות. אם נאמרו קלות
ונאמרו המורות, הייתי אומר, על הקלות בלאו, ועל המורות במיתה, לכך נאמרו המורות.
ואם נאמרו המורות ולא נאמרו קלות, הייתי אומר, על המורות והא חיוב, ועל הקלות והא
בטור, לכך נאמרו קלות. מאי קלות, ומאי המורות. אילימא 'קלות' מעשר, 'מורות' תרומה.
הייתי אומר במיתה, השתא נמי הא במיתה. [ותו], ואי לא נאמרו הייתי אומר במיתה,
דיו לכא מן הדין להיות פגדון. אלא 'קלות' טמאות שריע, 'מורות' טמאות מת. ובמאי
אי בתויבמה, אידי ואידי הוא במיתה. ותו, לכך נאמרו המורות דבלאו, הא במיתה היא.
(ואי לא נאמרו, הייתי אומר במיתה, דיו לכא מן הדין להיות פגדון) ואי באכילת מעשר,

אבר המחבר איבא למיד' כיון דמשלה האור במקצתו נקלט כולו בקדושה. אבל קומין
דמיפרת. איבא במאי דמשלה מקומין משלה אידך בדקאי קאי מרובי בבלא חזר אבר
דמי הלכך. כיון דמחשבת ליה מחובר אפי' לא העלוה אלא חציו ומשלה בו האור נקלט
אף זה שעל הקרקע ומעלה דהא כי אסקיה לביבליה נמי לא עלה לו לחלוטו אם ירד

אבל משום שהוא משלה בו והוא לא קאמרת
דאם ירד השאר יעלה אלמא אתינ לביבליה
ואינו' דמיפרת הלכך לא אבא עלה כולו ולא
שנא לא עלה אלא מקצתה: פקע איסורן שתי.
איסור פיגול בדאמרחן שאם ירד יעלה ואיסור
נותר וטמא נמי לחבי ופקען שלא יתחייב
האכילתו מיד: מרי דיבי. בעל השמעתה הזאת:
מונח פקוח פרהה. אהא לטורא לה טמאה

האכילתו והוא יעלה אלמא אתינ לביבליה
מיחנת לה בשמנתין למימרא בדטמאות הגוף
מדבר והוא קראי קאי (ויקרא ז) והנפש אשר
האכל בשר מנבח השלמים אשר לה וטמאה
עליו יכול טמאת הבשר דימא דהאי עליו
אשר קאי וימנא דטורח שאכל את הטמא דיב
תל' וטמאה עליו משמע שעדיין הוא עליו
ביטולין לטורח מנבח חזר וזה הגוף
שטמאה פורחת מננו על ידי טבילה ואם איתא
דבשר קדשים יכול לטורח על ידי מנבח מתיבא
ליש' ארורים דלא בשמנתע שריע דהי
טמאה פורחת מננו: בבשר שלימים עסקין.
דקראי בשלמים כתיב דאני ראוי למנבח ואין

מפריח טמאתה: רבינא אמר. אף אברין
הראויין למנבח כתיבו הכא כדתיב (שם) אשר
לה לרבות האימורים ואפילו הכי לא תקשה
דשפיר ילפינן מניה דטמאה לאו עלידו קאי
מדכתיב וטמאה עליו ולמשמע בראוי להפריח
טמאתו כשהוא שלם כעין שקבלה עליו
בעניה משמע בטמאת הגוף הכתיב מריב.
שהרי עסק בה ודולק כדתיב (שם) כל טהור
יאכל בשר המנבח ליה והנפש אשר האכל בשר
וגו' אע"פ שהתחיל להוכיח הגוף בלשון נקבה
ודגש אשר האכל הכתיב וטמאה עליו לשון
זכר דמשמע דקאי אבשר טמאת הגוף דבר
ולא בטמאת בשר: או אינו אלא במיטאת בשר.

דאז עליו לשון זכר הוא האוכל הזכיר בלשון
נקבה: והיה גריסין שפארטו דמזמור ליש' וילק
כמיאת מקדש דכתיב ביה עד טמאתו כי
(במדבר טז) הכי גיסי' נאמר כאן טמאתו
הגוף והוא האוכל הזכיר בלשון נקבה
הוא זכר היינו סבורים שבטמאת בשר מדבר
עבשו מקרא השני יזכה שאף הוא בלשון
הזדה מדבר: ויפריק (דף נו). למאי
איתגריב: מתנינא. אלא מפרש לא ועירי מאי
היא איה משנה לא פירש יפה: אם נאמרו
קלות. לענין אכילת קדשים בטמאת הגוף
שניה ת"ב לקמיה מפרש ואולי מאי קלות ומאי
המורות ומאי הייתי אומר: אי נימא קלות
מעשר המורות תרומה. שנאמרו שניהם
בפרשה אחת (ויקרא כב) ולא יאכל מן
הקדשים כי אם רחץ בשר מיים וקאמנא
ליה במעשר במסכת גימור (דף עז) כדתיב
כי אם רחץ את רחץ האף על פי שלא העיריב
מעשר דרי טמא שאכל מעשר בלאו התיב
איה השמש וטורח ואור יאכל מן הקדשים
וקאמנא בתרומה וכתיב בהואו עיינא אצל
תרומה ותחו בו כי ונו' וקאמר הנתא אם
נאמר מעשר מן שאמרו בו לא נאמר תרומה
ואמר במיתה אבל השתא דנאמרו איני
במיתה בתמיה הוא מיתה כתיב ביה ותו
אם לא נאמרו הייתי אומר במיתה הייתי
לך בה מיתה דא לא מיתין לך אלא כל
דקמור מעשר שריע דתיב (ויקרא כב) והננו
בכל טמא שמו' וגו') או איש אשר יגע
בכל שריע דתיב בתרומה וטמאה מת
בו ובמאי ועל איה אבילה אי תרומה על
שתיקן וטמאת הוא באכילת תרומה ומאי
על הקלות בלאו דקתני:

אם

אבר המחבר איבא למיד' כיון דמשלה האור במקצתו נקלט כולו בקדושה. אבל קומין
דמיפרת. איבא במאי דמשלה מקומין משלה אידך בדקאי קאי מרובי בבלא חזר אבר
דמי הלכך. כיון דמחשבת ליה מחובר אפי' לא העלוה אלא חציו ומשלה בו האור נקלט
אף זה שעל הקרקע ומעלה דהא כי אסקיה לביבליה נמי לא עלה לו לחלוטו אם ירד
אבל משום שהוא משלה בו והוא לא קאמרת
דאם ירד השאר יעלה אלמא אתינ לביבליה
ואינו' דמיפרת הלכך לא אבא עלה כולו ולא
שנא לא עלה אלא מקצתה: פקע איסורן שתי.
איסור פיגול בדאמרחן שאם ירד יעלה ואיסור
נותר וטמא נמי לחבי ופקען שלא יתחייב
האכילתו מיד: מרי דיבי. בעל השמעתה הזאת:
מונח פקוח פרהה. אהא לטורא לה טמאה
האכילתו והוא יעלה אלמא אתינ לביבליה
מיחנת לה בשמנתין למימרא בדטמאות הגוף
מדבר והוא קראי קאי (ויקרא ז) והנפש אשר
האכל בשר מנבח השלמים אשר לה וטמאה
עליו יכול טמאת הבשר דימא דהאי עליו
אשר קאי וימנא דטורח שאכל את הטמא דיב
תל' וטמאה עליו משמע שעדיין הוא עליו
ביטולין לטורח מנבח חזר וזה הגוף
שטמאה פורחת מננו על ידי טבילה ואם איתא
דבשר קדשים יכול לטורח על ידי מנבח מתיבא
ליש' ארורים דלא בשמנתע שריע דהי
טמאה פורחת מננו: בבשר שלימים עסקין.
דקראי בשלמים כתיב דאני ראוי למנבח ואין
מפריח טמאתה: רבינא אמר. אף אברין
הראויין למנבח כתיבו הכא כדתיב (שם) אשר
לה לרבות האימורים ואפילו הכי לא תקשה
דשפיר ילפינן מניה דטמאה לאו עלידו קאי
מדכתיב וטמאה עליו ולמשמע בראוי להפריח
טמאתו כשהוא שלם כעין שקבלה עליו
בעניה משמע בטמאת הגוף הכתיב מריב.
שהרי עסק בה ודולק כדתיב (שם) כל טהור
יאכל בשר המנבח ליה והנפש אשר האכל בשר
וגו' אע"פ שהתחיל להוכיח הגוף בלשון נקבה
ודגש אשר האכל הכתיב וטמאה עליו לשון
זכר דמשמע דקאי אבשר טמאת הגוף דבר
ולא בטמאת בשר: או אינו אלא במיטאת בשר.
דאז עליו לשון זכר הוא האוכל הזכיר בלשון
נקבה: והיה גריסין שפארטו דמזמור ליש' וילק
כמיאת מקדש דכתיב ביה עד טמאתו כי
(במדבר טז) הכי גיסי' נאמר כאן טמאתו
הגוף והוא האוכל הזכיר בלשון נקבה
הוא זכר היינו סבורים שבטמאת בשר מדבר
עבשו מקרא השני יזכה שאף הוא בלשון
הזדה מדבר: ויפריק (דף נו). למאי
איתגריב: מתנינא. אלא מפרש לא ועירי מאי
היא איה משנה לא פירש יפה: אם נאמרו
קלות. לענין אכילת קדשים בטמאת הגוף
שניה ת"ב לקמיה מפרש ואולי מאי קלות ומאי
המורות ומאי הייתי אומר: אי נימא קלות
מעשר המורות תרומה. שנאמרו שניהם
בפרשה אחת (ויקרא כב) ולא יאכל מן
הקדשים כי אם רחץ בשר מיים וקאמנא
ליה במעשר במסכת גימור (דף עז) כדתיב
כי אם רחץ את רחץ האף על פי שלא העיריב
מעשר דרי טמא שאכל מעשר בלאו התיב
איה השמש וטורח ואור יאכל מן הקדשים
וקאמנא בתרומה וכתיב בהואו עיינא אצל
תרומה ותחו בו כי ונו' וקאמר הנתא אם
נאמר מעשר מן שאמרו בו לא נאמר תרומה
ואמר במיתה אבל השתא דנאמרו איני
במיתה בתמיה הוא מיתה כתיב ביה ותו
אם לא נאמרו הייתי אומר במיתה הייתי
לך בה מיתה דא לא מיתין לך אלא כל
דקמור מעשר שריע דתיב (ויקרא כב) והננו
בכל טמא שמו' וגו') או איש אשר יגע
בכל שריע דתיב בתרומה וטמאה מת
בו ובמאי ועל איה אבילה אי תרומה על
שתיקן וטמאת הוא באכילת תרומה ומאי
על הקלות בלאו דקתני:

[דף נ"ב ע"א]

ומישמע לי אינון? אמר ליה: אקים בנתך קומאי, וינון חמיין ושמיין לך. תדא דכתיב (במדבר כה) ראש
אמות בית אב במדין הוא. מה עשו? בנו להן קנקליון מבית הישימוזן עד הר השלג והושיבו שם
 נשים מוכרת מיני כספיון, הושיבו את הזקנה מבחוץ ואת הנערה מבפנים, והיו ישראל אוכלין
 ושותין, והיה אחד מהן יוצא למייל פשוך ולקח לו חפץ מן התנווני, והיתה הזקנה מוכרת לו את
 החפץ בשויו, והנערה אומרת לו בא וטול לך בפחות. בן ביום הראשון וכן ביום השני וכן ביום
 השלישי. והיתה אומרת לו מיכן והילך אתה ככן בית היכנס ובור לך. וכיון שהיה נכנס, היה שם
 צרצור מלא יין מן היין העמוני שהוא קשה והוא מפתה את הגוף לזנות, והיה ריחו מפעפע, ועדיין
 לא נאסר יין נסך של נכרים על ישראל. והיתה אומרת לו רצונך לשתות בוס יין והוא אומר
 לה הין, והיא נותנת לו והוא שותה. וכיון שהיה שותה היה היין בוער בו בכריסה של חכינה והוא
 אומר לה הישמעו לי, והוא אומרת לו רצונך שאשמע לך והוא אומר הין. מיד היתה מוציאה לו
 טפוס של פעור מתוך חוקה שלה והיתה אומרת לו השתחוו לזה ואני נשמעת לך. והוא אומר לה
 וכי לעבודה זרה אני משתחווה? והיתה אומרת לו אין את משתחווה אלא במגלה עצמך לו, זו היא
 שאמרו חכמים הפוער עצמו לבעל פעור – זו היא עבודתו, והזרק אכן למרקולים – זו היא עבודתו.
 והיה שם צרצור מלא יין מן היין העמוני שהוא קשה שהוא מפתה את הגוף לזנות והיה ריחו
 מפעפע ועדיין לא נאסר יין נסך על ישראל. והיתה אומר לו רצונך לשתות בוס יין והוא אומר הין
 והיא נותנת לו והוא שותה, וכיון שהיה שותה היה היין בוער בו בכריסה של עכנא והוא אומר
 לה הישמעו לי, והיתה אומרת לו הינור מתורת משה ואני נשמעת לך. תדא הוא דכתיב (חושע ט)
המה באו בעל פעור וינורו לבשת ויהיו שקוצים באהבם. עד שנעשו שקוצים לאביהם
 שבשמים. אמר רבי לעזר מה המסמר הזה אי אפשר לו לפרוש מן הדלת בלא געין, כך אי אפשר
 לפרוש מן הפעור בלא נפשות.

מעשה בסוכתה מאולם שהשכיר חמורו לגויה אחת להשתחוות לפעור. פיון שהגיעו לביתו של
 פעור אמרה לו המתן לי כאן עד שאיכנס ואשתחוו לפעור. פיון שיצאת אמר לה המתני לי כאן
 עד שאיכנס ואעשה פמות שעשית. מה עשה? נכנס ועשה את צרכיו וקינה עצמו בהוממו של
 פעור והיו הכל מקלסין לפניו ואומרים לא עשה אדם בשם שעשה זה.

מעשה במנחם איש גופתה ארית, שהיה מגלגל בחכיות ובא אליו שרו של פעור בלילה, מה עשה
 נטל את השפוד ועמד עליו וברה מפנו. בא אליו בלילה השני אמר לו, מנחם, מה אתה מקלליני?
 נתיירא מפנו ואמר לו, עוד איני מקללך. מעשה בשלמון אחד שבא ממדינת הים להשתחוות
 לפעור. אמר להן, הביאו לי פר אחד איל אחד כבש אחד להשתחוות לפעור. אמרו לו אין אתה
 זקוק לכל אלו, אין את אלא במגלה עצמך לו. מה עשה? גירה בהם סיגורים והיו מפין אותן
 ומפצעין את מוחותם בגיזרין ואומר להן אוי לכם ולטעותכם. כתיב (במדבר כה) **ויחר אף ה' בישראל**
ויאמר ה' אל משה קח את כל ראשי העם והקע אותם לה' נגד השמש. אמר לו הושב את
 ראשיהם דיינים עליהם ויהיו הורגים בהטאים נגד השמש. תדא הוא דכתיב (שם) **ויאמר משה אל**

שִׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל הֲרֵגוּ אִישׁ אֲנָשָׁיו הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר. כִּמְהָ הֵם שׁוֹפְטֵי יִשְׂרָאֵל? שָׁבַע רִיבּוֹא וּשְׂמוֹנֶת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת. שְׁרֵי אֲלָפִים – שֵׁשׁ מֵאוֹת. שְׁרֵי מֵאוֹת – שֵׁשׁ אֲלָפִים. שְׁרֵי חֲמִשִּׁים – שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת אֶלֶף. שְׁרֵי עֶשְׂרֹת – שִׁשִּׁים אֶלֶף. נִמְצְאוּ שׁוֹפְטֵי יִשְׂרָאֵל שָׁבַע רִיבּוֹא וּשְׂמוֹנֶת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת. אָמַר לֹאן כָּל חַד מִיִּנְכּוֹן יִקְטוֹל תְּרֵי נִמְצְאוּ הֲרוֹגֵי חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה רִבּוֹא וְשִׁבְעַת אֲלָפִים וּמֵאוֹתֵם.

(במדבר שם) **וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרַב אֶל אַחִיו אֶת הַמְדִינִית לְעִינֵי מֹשֶׁה.** מִהוּ לְעִינֵי מֹשֶׁה? בְּאֵינֶשׁ דְּמַר הָא גוּ עֵינֵהּ, מֹשֶׁה, אָמַר לֹאן אֵין צִיפּוֹרָה מְדִינִית? וְאֵין מְלַפִּיָּה סְדוּקוֹת? זוּ מְהוֹרָה, וְזוּ מְמֵאָה? וְהִיחָה שָׁם פִּינְחָס. אָמַר, אֵין כָּאן אָדָם שְׂוִיהֲרַגְנָהּ, וַיִּהְרַג עַל יְדֵיו. אֵיכּוֹן הֵם הָאֲרִיזוֹת? גּוֹר אֲרִיָּה יְהוּדָה, דִּן גּוֹר אֲרִיָּה, בְּנִימִין זָאב וְיִרְמֵה! כִּיֹּן שְׂרָאָה פִּינְחָס שְׂאֵין אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה כְּלוּם, מִיַּד עָמֵד פִּינְחָס מִתּוֹךְ סַנְהֵדְרִין שְׁלוֹ, וְלָקַח אֶת הַרּוֹמַח בְּיָדוֹ וְנָתַן אֶת הַכְּרֹזֶל תַּחַת פְּסִיקֵיָא שְׁלוֹ. הִתְחִיל מִסְתַּמֵּךְ עַל עֵץ שְׁלֵהָ עַד שֶׁהִגִּיעַ לַפְתָּחוֹ.

כִּיֹּן שֶׁהִגִּיעַ לַפְתָּחוֹ, אָמַר לוֹ מֵאֵין וְלֵאֵין פִּינְחָס? אָמַר לָהֶן אֵין אַתֶּם מוֹדִין לִי שֶׁשָׁבַטוֹ שֶׁל לְוִי אֶצֶל שָׁבַטוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן בְּכָל מְקוֹם? אָמְרוּ, הִנִּיחוּ לוֹ שְׁמָא הִתִּירוּ פְּרוּשִׁים אֶת הַדְּבָר. כִּיֹּן שֶׁנִּכְנַס עוֹשֶׂה לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂשֶׂה נִיסִים. הֵנֶס הֲרַאשׁוּן, דְּרַבֵּן לְפָרוּשׁ זֶה מוֹהַ, וְהַדְּבִיקוֹן הַמְּלַאָּה זֶה לָזוּה. הֵנֶס הַשְּׁנֵי, כִּיֹּן אֶת הַרּוֹמַח כְּנֶגֶד הַקִּיבָה שְׁלֵהָ כְּדִי שְׂתֵּהֵא זְכָרוֹתוֹ נְרָאִית מִתּוֹךְ קִיבָה שְׁלֵהָ מִפְּנֵי הַנּוֹקְרֵנִין שְׁלֵא יְהוּ אוֹמְרִין אַף הוּא בֵּין כְּתִיפָיו נִכְנַס עִמָּהוֹן וְעוֹשֶׂה אֶת צְרָכָיו. הֵנֶס הַשְּׁלִישִׁי, כְּתָם הַמְּלַאָּה אֶת פִּיחָן וְלֹא הָיוּ יְכוּלִין לְצוּחַ. הֵנֶס הַרְבִּיעִי, לֹא נִשְׁמָטוּ מִן הַצִּיץ אֲלֵא עָמְדוּ בְּמִקְוָם. הֵנֶס הַחֲמִישִׁי, הִגְבִּיחָה לוֹ הַמְּלַאָּה אֶת הַשְּׁקוֹף כְּדִי שְׂנִיצְאוּ שְׁנִיחָן בֵּין כְּתִיפָיו. הֵנֶס הַשְּׁשִׁי, כִּיֹּן שְׂנִיצָא וְרָאָה אֶת הַנֶּגֶף שֶׁהוּא מִתְּחַל בְּעַם, מַה עוֹשֶׂה הַשְּׁלִיכֵן לְאַרְצוֹ וְעָמֵד וְנִתְפַּלֵּל. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים ק) **וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיַּפְלֵל וַתַּעֲצֵר הַמַּגֵּפָה.**

כְּשָׁבְאוּ יִשְׂרָאֵל לְנִקּוֹם נִקְמַת מִדִּין מִצְאוּ שָׁם בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר. וְכִי מַה בָּא לְעֵשׂוֹת? בָּא לְיִטּוֹל שִׁכְרַ עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף שְׁמֹתוֹ מִיִּשְׂרָאֵל עַל יְדוֹ בְּשִׂיטִים. אָמַר לִיהַ פִּינְחָס, לֹא דְבַרְיִיד עֲבַדְתָּ, וְלֹא דְבָלַק עֲבַדְתָּ. לֹא דְבַרְיִיד עֲבַדְתָּ, דְּמַר לָהּ לֹא תִיּוֹל עִם שְׁלוּחֵי בְּלָק, וְאַזְלִתְ. וְלֹא דְבָלַק עֲבַדְתָּ, דְּאָמַר לָהּ אִיזִיל לֵיטִי יִשְׂרָאֵל, וּבְרַכְתֵּנּוּן, אַף אֲנִי אֵינִי מִקְפַּחְךָ שְׁכָרְךָ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (יהושע יב) **וְאֵת בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֵם הֲרֵגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל חֲלָלֵיהֶם.** מִהוּ עַל חֲלָלֵיהֶם? שְׁתִּיחָה שְׁקוֹל כְּנֶגֶד כָּל חֲלָלֵיהֶם. דְּבַר אַחַר עַל חֲלָלֵיהֶם, מַה חֲלָלֵיהֶם אֵין בְּהוֹן מִמֶּשׁ אַף הוּא אֵין בּוֹ מִמֶּשׁ. דְּבַר אַחַר עַל חֲלָלֵיהֶם שְׁתִּיחָה צַף כְּנֶגֶד כָּל חֲלָלֵיהֶם וְהִיחָה פִּינְחָס מְרָאָה לוֹ אֶת הַצִּיץ וְהוּא שׁוֹמֵעַ וַיִּוְרַד. דְּבַר אַחַר עַל חֲלָלֵיהֶם, אֲלֵא מִלְּמַד שְׁנַתְּנוּ לוֹ יִשְׂרָאֵל שְׁכָרוֹ מִשְׁלָם וְלֹא קִיפְהוּהוּ.

דוּאָג, אָדָם גְּדוֹל בְּתוֹרָה הָיִת. כָּאן יִשְׂרָאֵל וְשָׂאֵלוּ אֶת דּוּד, לָהֶם הַפְּנִים מִהוּ שְׁיַדְחָה אֶת הַשְּׁבַת? אָמַר לָהֶם, מִידוּרָא דוֹחָה אֶת הַשְּׁבַת, לֹא לִישְׁתּוֹ וְלֹא עֲרִיכְתּוֹ דוֹחִין אֶת הַשְּׁבַת. וְהִיחָה שָׁם דוּאָג וְאָמַר מִי הוּא זֶה שָׁבַא הַהוֹרוֹת לְפָנָי? אָמְרוּ לוֹ, דּוּד בֶּן יִשִׁי הוּא. מִיַּד חֲלָף וְנָתַן עֲצָה לְשֵׂאִיל מְלַךְ יִשְׂרָאֵל לְהַמִּית אֶת נוֹב עִיר הַכְּתָנִים. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (שמואל א כב) **וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְרָעִים הַנֹּצְבִים עָלָיו סִבּוּ וְהַמִּיתוּ כְּהִנֵּה ה' כִּי גַם יָדָם עִם דּוּד וְגו' עַד**

[דף נ"ב ע"ב]

ולא גלו את אֲנִינוּ מִי הָיוּ אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק, אֲבָנָר וְעַמְשָׂא הָיוּ. אָמְרוּ לִיהוּ כְּלוּם אֵית לָךְ עֲלִינוּ אֵלָא תְדִין וְזַנְרָא וְהָדִין בְּלִנְיָרִין, הָא טְרִיפִין לָךְ, (ע"ב) וְלֹא אָבוּ עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ לְשַׁלַּח אֶת יָדָם בְּכַהְנֵי ה'. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְדוּוּיַג. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר פְּוִי, לְדוּוּיַג פְּתִיב. אָמַר לֹו נִתְפַּשְׁתָּהּ בְּדָג, אֲתָה עֲבַדְתָּה רַבְתָּה סָב אֲתָה וּפְגַע בְּכַהְנֵי ה' (ע"ב) וַיִּסָּב דּוּאֵג הָאֲדָמִי וַיִּפְגַּע בְּכַהְנִים וְגו'. לֹא כֹן תִּנְי רַבִּי הֵיחָד, אִין מִמְנִין שְׁנֵי כְּהָנִים גְּדוּלִים כְּאַחַת, אֵלָא מִלְּמַד שְׁהָיוּ בּוֹלָם רְאוּיִין לְהֵיוֹת כְּהָנִים גְּדוּלִים. מִיַּצֵּד נִתְרַחֵק? רַבִּי הַנִּינְה וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי, חַד אָמַר: אֵשׁ יִצְאָה מִבֵּית קֹדְשֵׁי הַקְּדָשִׁים וְלִיקְטָהּ סְכִיבוֹתֵינוּ. וְתַרְנַה אָמַר: תַּלְמִידִים וְוֹתִיקִים נְזַדְוּוּגוּ לֹו וְהָיוּ לְמִידִים וְהוּא שְׂכָה, לְקַיִם מַה שְׁנֶאמַר (א"ב ב) חֵיל בְּלַע וּקְאָנוּ מִבְּטָנוּ יִרְשָׁנוּ אַל.

אֲהִיתוּפְל אָדָם גִּבּוּר בַּתּוֹרָה הֵיחָד. כְּתִיב (שְׁמוּאֵל כ"ו) וַיִּסַּף עוֹד דּוּד אֶת כָּל בַּחוּר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלְפֵי. רַבִּי בְּרַכְיָה בְּשֵׁם רַבִּי אֲבָא בַר כְּהֵנָא: תְּשֻׁעִים אֶלְפֵי וְקִינִים מִינָה דּוּד בְּיוֹם אֶחָד, וְלֹא מִינָה אֲהִיתוּפְל עַמְהוֹן. הֲדָא הִיא דְכְּתִיב (ע"ב) וַיִּסַּף עוֹד דּוּד אֶת כָּל בַּחוּר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלְפֵי, וַיִּסַּף תַּלְתֵינוּ, עוֹד תַּלְתֵינוּ, וּפְשׁוּמִיָּה דְקַרְיָה תַּלְתֵינוּ תַּלְתֵינוּ.

אֶת מוֹצָא, בְּשַׁעָה שְׂבָא דּוּד לְשֵׁאת אֶת אַרְזֵן בְּרִית ה' לֹא נִשְׂאוּ בַתּוֹרָה (ע"ב) וַיִּרְכְּבוּ אֶת אַרְזֵן בְּרִית הָאֱלֹהִים עַל עֲגֻלָּה חֲדָשָׁה וְגו' וְהוּוּ אַרְזָא טַעוּן כְּהֵנָא לְרוּמָא וְטָרוּף לֹון לְאַרְעָא טַעוּן כְּהֵנָא לְרוּמָא וְטָרוּף לֹון לְאַרְעָא, שְׁלַח דּוּד וַאֲיִיתִי לְאַחִיתוּפְל. אָמַר לִיהוּ לִית אֶת אָמַר לִי מַה לְדִין אַרְזָא דִּו טַעוּן כְּהֵנָא לְרוּמָא טְרוּף לֹון לְאַרְעָא, טַעוּן כְּהֵנָא לְרוּמָא וְטָרוּף לֹון לְאַרְעָא. אָמַר לִיהוּ שְׁלַח שְׂאוּל לְאִילֵין הַכִּימְיָא דְמִנִּיתָא. אָמַר דּוּד: מֵאֵן דִּידַע לְמִיקְמַתָּה וְלֹא מְקוּמָה יְהָא סִפִּיָּה מִתְחַנְקָה. אָמַר דְּבַח קוּמוּי וְהוּא קֵאִים, הֲדָא הִיא דְכְּתִיב (ע"ב) וַיְהִי כִּי יִצְעָדוּ נְשָׂאֵי אַרְזֵן ה' שִׁשָּׁה צַעֲדִים וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא. רַבִּי הַנִּינְה וְרַבִּי מְנָא, חַד אָמַר עַל כָּל צַעֲדָה וְצַעֲדָה שׁוֹר וּמְרִיא, וּבְסוּף שְׂבָעָה פְּרִים וְשְׂבָעָה אֵלִים. וְתַרְנַה אָמַר, עַל כָּל צַעֲדָה וְצַעֲדָה שְׂבָעָה פְּרִים וְשְׂבָעָה אֵלִים, וּבְסוּף שׁוֹר וּמְרִיא.

אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַחִיתוּפְל, מִילָה דְמִיִּנְקֵיא אֲמַרִין בְּכַנְיִשְׁתָּא בְּכָל יוֹם, לֹא אֲמַרְתָּ לִיהוּ (שְׁמוֹת) וּלְבָנֵי קָהָת לֹא נָתַן כִּי עֲבוּדַת הַקּוֹדֶשׁ עֲלֵיהֶם בְּכַתֵּף יִשְׂאוּ, וְדָא אֲמַרְתָּ לִיהוּ! וְכֹן אֶת מוֹצָא, בְּשַׁעָה שְׂבָא דּוּד לְהַפּוֹר תִּימְלִיוֹסִים שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ חָפַר חֲמֵשׁ עָשָׂר מְאוּזֵין דְּאָמִין וְלֹא אֲשַׁבַּח תְּהוּמָא, וּבְסוּפָא אֲשַׁבַּח חַד עֲצִיין וּבְקָעָא מִרְמִיתִיָּה, אָמַר לִיהוּ, לִית אֶת יָכִיל. אָמַר לִיהוּ, לְמַה? אָמַר לִיהוּ דִּנָּא הֲכָא כְּבִישׁ עַל תְּהוּמָא. אָמַר לִיהוּ וּמֵן אֵימַת אֶת הֲכָא? אָמַר לִיהוּ, מֵן שַׁעֲתָא דְאַשְׁמַע רַחֲמָנָא קְלִיָּה בְּסִינֵי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיךְ, רַעַדַת אַרְעָא וּשְׁקִיעַתָּה, וְאֲנָא יְהִיב הֲכָא כְּבִישׁ עַל תְּהוּמָא, אַף עַל גַּב כֹּן לֹא שְׁמַע לִיהוּ. בִּין דְרִמִּיָּה סְלִיק תְּהוּמָא וּבְקָעָא מְטַפָּא עֲלֵמָא, וְהוּוּ אֲהִיתוּפְל קֵאִים תַּפּוֹן אָמַר, בְּדִין דּוּד מִתְחַנֵּק וְאֲנָא מְלִיד! אָמַר דּוּד, מֵאֵן דְּחָכְם דִּידַע מְקוּמַתִּיָּה וְלֹא מְקִים לִיהוּ יִיא סִפִּיָּה מִתְחַנֵּק. אָמַר מַה דְּאָמַר, וְאוּקְמִיָּה. הַתְּחִיל דּוּד אוּמַר שִׁירָה. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, שִׁיר לְמַאָה עוֹלוֹת. עַל כָּל מַאָה אֲמָה הֵיחָד אוּמַר שִׁירָה. אַף עַל גַּב כֹּן הוּוּ סוּפָה מִתְחַנְקָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הֲדָא הִיא דְמִתְלָא אֲמַרְהָ צְרִיךְ בַּר נֶשׁ חֲשֵׁשׁ עַל לְוֹטְיָה דְרַבְּה אֲפִילוּ עַל מִנָּן.

רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר יצחק: מנילה שמואל לדוד אמרה אחיתופל ברוח הקודש. ומה הוה אחיתופל עבד, כד הוה בר נש אזל מלך ביה במילה הוה אמר ליה איזיל עבד פן והבן, ואין לית את מהימן לי, אזל ושאיל באורים ותומים, והוה אזל שאל ומשפח ליה פן, הדיא היא דכתיב (שמואל ב טז) **ועצת אחיתופל אשר יעץ בימים ההם כאשר ישאל וגו'**. איש קרי ולא פתיב לא יכלו הכתובים לקרותו איש ביצד נתרהק? (שם ט) **ואחיתופל ראה כי לא נעשתה עצתו ויחבש את החמור וגו'** שלשה דברים צוה אחיתופל את בניו. אמר להם, אל תמרדו במלכות בית דוד דאשבתן דקודשא בריך הוא נסיב לזן אפינן אפילו בפרהסיא. ואל תשאו ותתנו עם מי שהשעה משקת לו. ואם היתה העצרת ברורה, ורעו הפים יפות, ולא ידעין אם ברורה בטל, ואם ברורה בשׁרכ.

גיחזי אדם גבור בתורה היה אלא שהיו בו שלשה דברים, עין צרה ופרוץ בערוה ולא היה מודה בתהיית המתים. עין צרה בשעה שהיה אלישע יתיב בתינוייה הוה גיחזי יתיב ליה על תרעא ותלמידייא יחמיו ליה ואמרו, גיחזי לא עאל ואנן עליו? והוה תניין מתאמר ובר נש לא מיתנהני פלוס. פיון שנתרהק מה פתיב תמן (מלכים ב ו) **ויאמרו בני הנביאים אל אלישע הנה נא וגו' המקום אשר אנחנו יושבים שם לפניך צר ממונו לא אסחין אוכלוסייא דתלמידייא דהוון תמן. ופרוץ בערוה שפן השונמית אומרת לאשה (מלכים ב ד) הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עבר עלינו תמיד.** אמר רבי יונה: הוא קדוש ואין תלמידו קדוש. אמר רבי אבין: שלא הביט בה מימיו. ורבנן דמיסרין אמרין: שלא ראה טיפת קרי על בגדיו מימיו. אמתיה דרבי שמואל בר רב יצחק אמר, אנא

[דף נ"ג ע"א]

הוינא משונה כנוי דמרי מן יומי לא חמית מילה בישא במאנוי דמרי. פתיב (שם) **ויגש גיחזי להדפה.** מהו להדפה? אמר רבי יוסי בן חנינא שנתן ידו בחוד שביפופיה בין דדיה. ולא היה מודה בתהיית המתים את מוצא בשעה שבא אלישע להחיות את בנה של שונמית אמר לו (שם) **קח משענתי בידך ולך כי תמצא איש לא תברכנו וכי יברכה איש לא תעננו.** והוא לא עבד פן, אלא כד פגע בר נש ביה אמר ליה מאיין ולאין גיחזי? והוא אמר ליה אנא איזיל מחיה מתים, והוא אמר ליה לית דמחיה מתים אלא הקדוש ברוך הוא, דכתיב ביה (שמואל א ב) **ה' ממית ומחיה מוריד שאול ועל.** אזל ליה ולא עבד פלוס. חזר לגביה אמר ליה: אנא ידע, אילו הוה דמיה לא הוה מיתער על ידך.

את מוצא, בשעה שבא נעמן שר צבא מלך ארם אצל אלישע, בא אליו בסוסו וברכבו. אמר רבי יוחנן: בסוסו פתיב. בעא מיתן ליה דחב וכסף אסטלוון ולבושין אכנים טובות ומרגליות, ולא קיבל עליו. הדיא הוא דכתיב (מלכים ב ה) **ויפצר בו לקחת וימאן.** אתא גיחזי ואמר (שם) **חי ה' כי אם רצתי אחריו ולקחתי מאומה.** מומה פתיב, אזל ומטה ביה ונכס מה דנכס ואטמרון בעיילתיה. אתא גבי אלישע, אמר ליה מאיין ולאין גיחזי? מיאנתה מתן שכרן של צדיקים. אמר לו לא הלך עבדך אנה ואנה. ויאמר לא לבי הלך כאשר הפך איש מעל מרפבתו לקראתך העת לקחת כסף וזחב וגו'.

העת לקחת אבנים טובות ומרגליות? לפיכך צרעת נעמן תדבק בך. כתיב (מלכים ב' ז') **וארבעה אנשים היו מצרעים פתח השער וגו'.** ומי היו? רבי יהודה בשם רב גיחזי ושלשת בניו היו.

כתיב (שם ח') **ויבא אלישע דמשק ובן הדד מלך ארם חלה וגו'.** מה אול בעי מעיבד תמן? אול בעיא מקרבא לגיחזי ואשפכיה מוחלט. מיכן שדוחין בשמאל ומקרבין בימין. אמר רבי יוחנן (אייב לא) בחוץ לא ילין גר דלתי לארח אפתת. מיכן שדוחין בשמאל ומקרבין בימין. לא בשם שעשה אלישע שדחה את גיחזי בשתי ידיו. שני חלאים חלה אלישע, אחד בדרה הארץ ואחד שדחה את גיחזי.

רבי חנניה ורבי יהושע בן לוי בשעה שנמנו ואמרו שלשה מלכים וארבעה הדיוטות אין להן חלק לעולם הבא, יצתה בת קול ואמרה (אייב לה) **המעמד ישלמנה כי מאסת, אלא כי אתה תבחר ולא אני ומה ידעת דבר.** ביקשו לצרף את שלמה עמוהו, בא דוד ונשתטח לפניו, ויש אומר: אש יצאת מבית קדש הקדשים וליהטת סביבותיהם.

הדר עילה הוה יליף מצלי ומתענה. בין שנמנה עמוהו צלי ולא איתעני.

דורשי רשומות אמרו, פולקם יש להם חלק לעולם הבא. מה טעמא? (תהלים ט) **לי גלעד ולי מנשה אפרים מעוז ראשי יהודה מחקקי מואב סיר רחצי, זה גלעד זה אהאב מלך ישראל שנפל ברמות גלעד.** לי מנשה בשמועו. אפרים מעוז ראשי, זה ירבעם בן נבט אפרתי. יהודה מחוקקי, זה אחיתופל. מואב סיר רחצי, זה גיחזי. על אדום אשליך נעלי, זה דואג האדומי. אמרו ישראל לפני תקדוש ברוך הוא, רבון כל העולמים, מה נעבוד? דוד מלכא דישראל מיכל לון. אנשי דמים ומרמה לא יחצו וימיהם. אמר לון: עלי לעשותן ריעים אלו לאלו. עלי פלשת אתרועעו, עלי פלשת התרועעו, עלי לפלש להם מעשים טובים לעשותן ריעים אלו לאלו.

הלכה ג' מתיני' דור המבול אין להם חלק לעולם הבא, ואין עומדין בדין, שנאמר (בראשית ז') **לא ידון רוחי באדם לעלם.** דור הפלגה אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר **ויפץ ה' אתם בעולם הזה, ומשם הפיץ ה' בעולם הבא.** אנשי סדום אין להם חלק לעולם הבא (שם יג) **ואנשי סדם רעים וחסאים לה' רעים בעולם הזה וחסאים לעולם הבא,** אבל עומדין בדין. רבי נחמיה אומר: אלו ואלו אינן עומדין בדין, שנאמר (תהלים א) **על בן לא יקמו רשעים במשפט וחסאים בעדת צדיקים.** על בן לא יקמו רשעים במשפט, זה דור המבול. וחסאים בעדת צדיקים, אלו אנשי סדום. אמרו לו, בעדת צדיקים אינן עומדין אבל עומדין הן בעדת רשעים.

גמרא ואינן רואין לעתיד לבוא. מה טעמא? (בראשית ז') **וימח את כל היקום, בעולם הזה, וימחו מן הארץ, לעתיד לבוא.** תני: רבי נחמיה אומר: ממשמע שנאמר (שם) **לא ידון רוחי באדם לעלם.** רבי יהודה אומר לא ידון לו רוחי, שאיני נותן רוחי בהם בשעה שאני נותן רוחי בכני אדם. רבי שמעון אומר: לא ידון לו רוחי, שאיני נותן רוחי בהם בשעה שאני נותן מתן שכרן של צדיקים. אחרים אמרים, לא ידון לו רוחי, שאיני מחזירה לנדנה. רבי יהושע בן לוי אמר: עיקר וירבתן? החולטנות. מה טעמא? (אייב ז') **בעת יזרבו נצמתו בחומו נדעכו ממקומם.** מהו בחומו? בריתיהו.

אמר רבי יוחנן, כל טיפה וטיפה שהיה הקדוש ברוך הוא מוריד עליהן היה מרתיקה בתוך גיהנם ומורידה עליהן. הרי הוא דכתיב, בהומו נדעכו ממקומם. והודה בי רבי, הוניה ורבי אמרין: הקדוש ברוך הוא דן את הרשעים בגיהנם שנים עשר חדש. בתחלה הוא מכניס בהן כסף ואחר כך הוא מכניס לאור והן אומרים הוי הוי. ואחר כך הוא מכניס לשלג והן אומרים ווי ווי. מה טעמא? (תהלים 135) **ועלני מבור שאון מטיט היום**. מהו מטיט היום? מקום שהן אומרין בו הוי. ויקבלו דינם ויהא להן חלק לעולם הבא! על שם (משלי 1) **לוי לא שמע גערה**. אנשי סדום אין להן חלק לעולם הבא ואינן רואין לעתיד לבוא. מאי טעמא? (בראשית 18) **ואנשי סדם רעים וחטאים לה' מאד**. רעים וחטאים, בעולם הזה. לה' מאד, לעתיד לבוא. דבר אחר, רעים אלו לאלו וחטאים, בגילוי עריות. לוי בעבודה זרה, מאד, בשפיכות דמים.

הלכה ד' מתני' דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא ואין עומדין בדין, שנאמר (במדבר 32) **במדבר הזה יתמו ושם ימותו**. דברי רבי עקיבה. רבי אליעזר אומר: עליהם הוא אומר (תהלים 135) **אספו לי חסידי ברתי בריתי עלי זבח**. עדת קרח אינה עתידה לעלות, שנאמר (במדבר 32) **ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל**. דברי רבי עקיבה. רבי אליעזר אומר: עליהם הוא אומר (שמואל א 2) **וימית ומחיה מוריד שאול ועל**.

[דף נ"ג ע"ב]

גמרא דור המדבר אין להן חלק לעולם הבא ואין רואין לעתיד לבוא שנאמר (במדבר 32) **במדבר הזה יתמו ושם ימותו**. יתמו, בעולם הזה. ושם ימותו, לעתיד לבוא. וכן הוא אומר (תהלים 32) **אשר נשבעתי באפי אם יבאון אל מנוחתי**. דברי רבי עקיבה. רבי אליעזר אומר: עליהם הוא אומר (שם 135) **אספו לי חסידי ברתי בריתי עלי זבח**. רבי יהושע (שם 135) **נשבעתי ואקומה**, פעמים שאינו מקיים. הנניח בן אחי רבי יהושע אומר: כתיב **אשר נשבעתי באפי**, באפי נשבעתי חזר אני בו. תני רבי שמעון בן מנסיא אומר: עליהם הוא אומר **אספו לי חסידי וגומר**. חסידי, שעשו עמי חסד. **ברתי בריתי**, שנברתו על ידי **עלי זבח**, שעילו אותי ונזכחו על שמי.

תני רבי יהושע בן קרחה אומר: על הדורות הללו הוא אומר (ישעיה 14) **ופדויי ה' ישבון**. רבי אומר: אלו ואלו יש להן חלק לעולם הבא. ומה טעמא? (שם 135) **והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור**, אלו עשרת השבטים. והנדחים בארץ מצרים, זה דור המדבר. אלו ואלו והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלם. עדת קרח אין להן חלק לעולם הבא ואינן רואין לעתיד לבוא מה טעמא? ותכס עליהם הארץ, בעולם הזה. ויאבדו מתוך הקהל, לעתיד לבוא. תני רבי יהודה בן בתירא אומר: ממשמע שנאמר (תהלים 135) **תעיתי בשה אבד בקש עבדך**, מה אבדה האמורה להלן סופה להתפשט, אף אבדה האמורה כאן, עתידה להתפשט. מי נתפלל עליה? רבי שמואל בר נחמן אומר: משה נתפלל עליהן והי ראובן ואל ימות רבי יהושע בן לוי אומר הנה נתפללה עליהן. היא דרבי יהושע בן לוי, דאמר רבי יהושע בן לוי כך היתה עדתו של קרח שוקעת ויורדת עד שעמדה הנה ונתפללה עליהן ואמרה ה' ממית ומחיה מוריד שאול ועל.

הלכה ה' מתני' עשרת השבטים אינן עתידין לחזור, שנאמר (דברים כט) וישלכם אל ארץ אחרת פיום הזה. מה היום הזה הולך ואינו חוזר אף הן הולכין ואינן חוזרין. דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר: מה היום מאפיל ומאיר אף הן כשהיא אפילה להן עתידה ליאור להן.

גמרא עשרת השבטים אין להן חלק לעולם הבא ואינן רואין לעתיד לבוא. מה טעמא? וישלכם אל ארץ אחרת פיום הזה, מה היום הולך ואינו חוזר, אף הן הולכין ואינן חוזרין. דברי רבי עקיבא. רבי שמעון בן יהודה איש כפר אכוס אמר משום רבי שמעון, אם היו מעשיהן פיום הזה אינן חוזרין ואם לאו חוזרין הן. רבי חזקיה רבי אבהו בשם רבי לעזר, אם באים הן גירי צדק לעתיד לבא אנטולניום בא בראש כולם. מה את שמע מינה? שראו אותו יוצא במנעל פחות פיום הכפורים, את שמע מינה שבן אפילו יראי שמים יוצאין בכף. אית מילין אמרין דלא איתגנייר אנטולניום, ואית מילין אמרין שנתגנייר אנטולניום.

אנטולניום אתא גבי רבי, אמר ליה המי מיכלתי לי מן ליתן בעלמא דאתי, אמר ליה ומה נעביד לה ובאימר פיסחא פתיב (שמות יב) וכל ערל לא יאכל בו. הדיא אמרה דלא איתגנייר אנטולניום. פיון דשמע פן אול וגירי גרמיה אתא גבי רבי אמר ליה המי גזירתי, אמר ליה בדידי לא איבת פלית מן יומי ובדידה אנא מסתפלא? הדיא אמרה דאיתגנייר אנטולניום.

ולמה נקרא רבינו הקדוש? שלא הביט במילתו מימיו. ולמה נקרא שמו נחום איש קדוש קדושים? שלא הביט בצורת מטבע מימיו. אנטולניום אתא גבי רבי, אמר ליה צלי עלי, אמר ליה ישויבניך מן הדיא צינתא, דכתיב (תהלים כט) לפני קרתו מי יעמד. אמר ליה רבי, לית הדיא צלו יתיר פסיתך תכסה והיא צינתה אזלה אמר ליה ישויבניך מן הדין שורבא דנפק בעלמא. אמר ליה, הא צלו, פדון תשתמע צלותך דכתיב (תהלים יט) ואין נסתר מחמתו.

רבי יוחנן אומר: עדתו של יוחנן בן קרח אין להם חלק לעולם הבא. מה טעמא? (הושע ח) בה' בגדו כי בנים זרים ילדו עתה יאכלם חדש את חלקיהם. רבי לעזר ורבי יהודה, חד אמר לא גלו עד שנעשו ערלים, וחרנה אמר, לא גלו עד שנעשו ממזרים. מאן דאמר ערלים למילה ולמצות. ומאן דאמר ממזרים מאבותיהן. אמר רבי יוחנן: לא גלו ישראל עד שנעשו ערלים וארבע פיתות של מינים. מה טעמא? (יחזקאל ב) בן אדם שולח אני אותך אל בני ישראל אל גוים המורדים אשר מרדו בי. אל גוי המורד אין כתיב באי, אלא אל גוים המורדים אשר מרדו בי. הפה ואבותיהם פשעו בי עד היום הזה. רבי ברכיה ורבי חלפו בשם רבי שמואל בר נחמאי, לשלש גליות גלו ישראל. אחד לפנים מנהר סנבטיון, ואחד לדפני של אנטוכיא, ואחד שירד עליהם הענן וכיסה אותם. כשם שגלו לשלש גליות, כך גלו שבט ראובן וגד וחצי שבט מנשה לשלש גליות. מה טעמא? (יחזקאל כג) בדרך אחותך הלכת ונתתי כוסה בידך. וכשהן חוזרין הן חוזרין משלש גליות. מה טעמא? (ישעיה כט) לאמר לאסורים צאו אלו שגלו לפנים מנהר סנבטיון לאשר בחשך הגלו אילו שירד עליהן הענן וכיסה אותם. ועל דרכים ירעו ובכל שפיים מרעיתם אלו שגלו לדפנא של אנטוכיא.

[דף נ"ד ע"א]

הלכה ו' מתני' אנשי עיר הנדחת (דברים א) יצאו אנשים בני בליעל מקרבך וידיחו את ישבי עירם לאמר. הא אינן נהרגין עד שיהיו מדיחיה מאותה העיר, ומאותו השבט. עד שיודח רובה, ועד שידיחיה אנשים. הדיחה נשים וקמנים או שהודח מיעוטה, או שהיו מדיחיה מהוצה לה – הרי אלו כיהידים. צריכין שני עדים והתרייה לכל אחד ואחד. זה הומר ביהידים מבמרובים שהיהידים במקילה, לפיכך ממונם פלט. והמרובין בסיף, לפיכך ממונן אבד.

גמרא עיר, לא כפר. עיר, לא כרף. והוא שתהא מתמשה עד עשרה דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: ממאה ועד רובו של שבט. שנים שהדיחו את שנים, אותם שנים שהדיחו את שנים מהו ליתן עליהם תורת המדיחין תורת הנדחין. הוי שם גרים ותושבים מהו שישלמו לרוב? הוי שם ביכרים של חיה ושל עופות ושל דגים. עוף שהוא טם למעלה מעשרה מהו? רבי שמעון אומר חמורה שריפה מסקילה, ורבנין אמרין חמורה סקילה משריפה. רבי שמעון אומר חמור הנק מהרג. ורבנין אמרין חמור הרג מהנק.

הלכה ז' מתני' תבה תבה את ישבי העיר והיא לפי הרב. החמרת והגמלת העוברת ממקום למקום – הרי אלו מצילין אותם. (דברים א) החרם אתה ואת כל אשר בה ואת בהמתה לפי חרב. מיפן אמרו נכסי צדיקים שבתוכה אוכדין ושבהוצה לה פליטין. ושל רשעים, בין מתוכה בין מהוצה לה אוכדין.

גמרא רבי שמעון אומר: בהמתה לא בכורות ולא מעשרות שבתוכה. שללה, לא כסף הקדש ומעשר שני שבתוכה. רבי יוסי בן חנינה בעי, שיער הצדקניות שבתוכה מהו? נישמעינה מהדא, רבי שמעון אומר: בהמתה, לא בכורות ומעשרות שבתוכה. שללה לא כסף הקדש ומעשר שני שבתוכה. עיר הנדחת, רבי יוחנן אמר אין מועלין בהו, ורבי שמעון בן לקיש אמר מועלין בהו. מתיב רבי יוחנן לריש לקיש, על דעתך דתימר מועלין בהו ניתני שש הטאות מתות, אמר ליה

[דף נ"ד ע"ב]

שבן אפילו עולה בדא מתה. רבי הילא בשם רבי שמעון בן לקיש, מועלין בהו, משום קדשי מומר לעבוס. ויקרבון על שם (משלי כא) זבח רשעים תועבה אמר רבי עקיבא, אוף בהדא איתפלגון, שור שהוא יוצא ליסקל ונמצאו עדיו וזממיו, רבי יוחנן אמר כל הקודם בו זכה. רבי שמעון בן לקיש אמר: ייאוש של טעות היה. וכן העבד שהוא יוצא ליהרג ונמצאו עדיו וזממיו, רבי יוחנן אמר: זכה לעצמו. רבי שמעון בן לקיש אמר: ייאוש של טעות היה.

הלכה ח' מתני' (דברים א) ואת כל שללה תקבץ אל תוף רחבה. אם אין לה רחוב עושין לה רחוב. היה רחובה הוצה לה, פונסין אותה לתוכה שנאמר אל תוף רחבה. (שם) ושרפת באש את העיר ואת כל שללה. כליל לה אלהיד. אמר רבי שמעון: אם אתה עושה דין בעיר הנדחת, מעלה אני עליה באילו אתה מעלה עולה כליל לפני. (שם) והיתה תל עולם לא תבנה עוד. לא תעשה אפילו גנות ופרדסים, דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר לא תבנה עוד, לכמות

שֶׁהוֹתָה אֵינָה נְבִיטָה אֲבָל נְעֻשִׁית הִיא גִּזְוֹת וּפְרֻדָּסִים. (שם) וְלֹא יִדְבַק בִּידָד מְאוּמָה מִן הַחֲרָם לְמַעַן יֵשׁוּב ה' מִחֲרוֹן אַפּוֹ וְנִתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ וְהִרְבֵּה וְגו'. כֹּל זְמַן שֶׁהֲרָשָׁעִים פְּעוּלָם חֲרוֹן אַף פְּעוּלָם. אֲבָדוּ רְשָׁעִים מִן הַעוֹלָם נִסְתַּלַּק חֲרוֹן אַף מִן הַעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, קָל וְחֹמֶר בְּדַבְרֵיכֶם. מַה אִם נִכְסִים שְׂאִין בְּהֵן דַּעַת לֹא לְטוֹבָה וְלֹא לְרָעָה עַל יְדֵי שְׁגָרְמוּ לְצַדִּיקִים לְדוֹר עִם הַרְשָׁעִים, אֲמָרָה תוֹרָה שִׁישְׁרְפוּ. הַמְתַּכְּבוּיִן לְהַטּוֹת אֶת חֲבִירוֹ וּמִטְּהוּ מִדְּרָךְ טוֹבָה לְדְרָךְ רָעָה עַל אַחַת פְּמֹה וְכַמּוֹה. אָמַר רַבִּי לְעֹזַר, מוֹכִיחַ בְּדַבָּר כְּלוֹט שְׂלֵא יוֹשֵׁב בְּסִדּוּם אֲלֵא מִפְּנֵי מְמוֹנוֹ אַף הוּא יִצָּא וְיִדְּוֵי עַל רֵאשׁוֹ הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (בְּרַאשִׁית יט) מִהַר הַמְּלֹט שְׂמָה. דְּיִידָ שְׂאֵת מְמַלְט אֶת נַפְשָׁךְ.

פְּתִיב (מַלְכִים א טו) בְּיָמָיו בָּנָה חֵיאל בֵּית הָאֱלִי אֶת יְרִיחָה. הֵיאל מִן דְּהִיהוּשְׁפֹט יְרִיחוֹ מִן דְּבִנְיָמִין? אֲלֵא מְלַמֵּד שְׁמוֹנֶגְלִין אֶת הַהוֹבָה עַל יְדֵי חֵיב. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שם) בְּאַבְרָם בְּכָדוֹ יִסְדָּה וּבְשָׂגוֹב צַעֲרֵדוֹ הֲרָשַׁע הִיָּה לוֹ מְאִיִּין לְלָמֵד, לְפִי שְׂרַצוֹ לְרִבּוֹת אֶת מוֹמוֹנֵן נְשַׁלְטָה בְּהֵן מְאִירָה וְהָיוּ מִתְמוֹטְטִין וְהוֹלְכִין. לְמַיִים מַה שְׁנֵאָמַר (מַלְכִים א טז) בְּדַבָּר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דָּבַר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן כְּלִיל לַה' אֱלֹהֶיךָ וְלֹא יִדְבַק בִּידָד. תְּנִי רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: וְלֹא אוֹתָהּ בְּנֵי, אֲלֵא עִיר אַחֲרַת בְּנֵי, מְאִחַר שֶׁהָיָה נְבִיטָה מוֹתֵר אֶת לִישֵׁב בָּהּ. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּר קֶרְחָה אוֹמֵר: מַה תְּלַמּוּד לוֹמֵר (יהוֹשֻׁעַ י) וּבָנָה אֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶת יְרִיחוֹ, אֲלֵא שְׂלֵא יִבְנֶה עִיר אַחֲרַת וְיִקְרָא שְׂמָהּ יְרִיחוֹ, יְרִיחוֹ וְיִקְרָא שְׂמָהּ עִיר אַחֲרַת. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים יז) לֹא תִסְפּוּן לָשׁוּב בְּדְרָךְ הַזֶּה עוֹד, לְיֹשִׁיבָה אֵין אֶת חוֹזֵר חוֹזֵר, אֶת לְסוֹחֵרָה לְפָרְקֻמְטִיא וְלִכְבוּשׁ אֶת הָאָרֶץ.

חֲרוֹן עַלְךָ פָּרַק כָּל יִשְׂרָאֵל

פָּרַק אַחַד עֶשְׂד

הַלְכָה א' מִתְנִי' וְאֵלוֹ הֵן הַנְּחֻנְקִין, הַמְּפָה אֲבִיו וְאִמּוֹ, וְגוֹנֵב נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, וְזָקֵן מְמַרְהָ עַל פִּי בֵּית דִין, וְנִבְיָא הַשֶּׁקֶר, וְהַמְתַּנְבֵּא בְּשֵׁם עֲבוּדָה זָרָה, וְהַבָּא עַל אִשְׁתּוֹ אִישׁ, וְזוֹמְמֵי כַת כְּהֵן וּבּוֹעֵלָהּ. הַמְּפָה אֲבִיו וְאִמּוֹ אֵינּוּ חֵיבִי עַד שִׁיעֻשָׁה כְּהֵן חַבּוּרָה. זֶה חֲמֵר בְּמַקְלָל מִבְּמַפְתֵּי, שֶׁהַמְּקַלֵּל לְאַחַר מִיתַת חֵיבִי, וְהַמְּפָה לְאַחַר מִיתַת פְּטוּר.

גְּמֵרָא אוֹתְרָה לְמַפָּה אֲבִיו וְאִמּוֹ מִנִּינִין? (דְּבָרִים כה) אַרְבָּעִים יָפְנוּ לֹא יִסִּיף מַה אִם מִי שֶׁהוּא מְצוּוֹה לְחַבּוֹת

[דף נ"ה ע"א]

הָרִי הוּא מְצוּוֹה שְׂלֵא לְחַבּוֹת, מִי שְׂאֵינּוּ מְצוּוֹה לְחַבּוֹת אֵינּוּ דִין שְׂיֵהָא מְצוּוֹה שְׂלֵא לְחַבּוֹת!

אֵינּוּ חֵיבִי עַד שִׁיעֻשָׁה כְּהֵן חַבּוּרָה. בְּאֵי זֶה חַבּוּרָה? כְּחַבּוּרָת שְׂבַת כְּחַבּוּרַת גְּזֵינִין, אֵין תִּימֵר כְּחַבּוּרַת שְׂבַת אֲפִילוֹ לֹא חֵיבֵר, וְאֵין תִּימֵר כְּחַבּוּרַת גְּזֵינִין עַד שְׁעָה שִׁיעֻסָּר.

הַלְכָה ב' מִתְנִי' וְגוֹנֵב נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל אֵינּוּ חֵיבִי עַד שִׁיעֻסָּנוּ לְרִשׁוֹתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שִׁיעֻסָּנוּ לְרִשׁוֹתוֹ וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, שְׁנֵאָמַר (דְּבָרִים כד) וְהִתְעַמֵּר בּוֹ וּמְכָרוֹ. הַגּוֹנֵב אֶת בְּנֵי, רַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן

ברוקה מחייב והכמים פטרין. גנב מי שהציו עבד והציו בן חורין, רבי יהודה מחייב, והכמים פטרין.

גמרא אזהרה לגניבה הראשונה מניין? לא תגנוב. אזהרה לגניבה השנייה מניין? לא תגנובו.

לא תגנוב, על מנת למקט. לא תגנובו על מנת לשלם תשלומי כפל, על מנת לשלם תשלומי ארבעה וחמשה. בן בג בג אומר: לא תגנוב את שלף מאת הגנב שלא תראה גנב. רבי בא רבי יוחנן בשם רבי הושעיה אינו חייב עד שיגנוב מעות. רבי זעירא רבי יוחנן בשם רבי הושעיה, אינו חייב עד שיזולל מעות. מהו עד שיזולל מעות? מה נן קיימין? אם בהו דאמר הא לך חמשה והב לי תלתא שוטה הוא! הא לך תלתא הב לי חמשה, בר נש הוא! אלא פי נן קיימין באו דמר הא לך חמשה והב לי חמשה. הידינו גנב הידינו גזלן? אמר רבי הילא, גנב בפני עדים גנב. בפני בעלים גזלן הוא. אמר רבי זעירא, מעתה אפילו נתכוון לגזלה ולבעלה אזלה אין זה גזלן! וחי דינו גזולין, על דעתיה דרבי זעירא, רבי שמואל בר סוקרטא בשם רבי אבהו, עד שיזולל בפני עשרה בני אדם. בגיני אב שבכולן (שמואל ב כג) ויגול את החנית מיד המצרי וגו'.

מה טעמא דרבי יוחנן בן ברוקא מבני ישראל. מה טעמון דרבנני? מאחיו לא מבניו. מה טעמא דרבי יהודה מאחיו אפילו מקצת אחיו. מה טעמון דרבנני? מאחיו, עד שיהא כולו אחיו.

הלכה ג' מתיני' זמן ממרא על פי בית דין, שנאמר (דברים י) **כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין**. שלשה כתי דינין היו שם על פתח הר הבית, ואחד על פתח העזרה, ואחד בלשפת הגזית. באים לזה שעל פתח הר הבית, ואומר כף דרשתי וכף דרשו חברי. כף ליפדתי וכף לימדו חברי. אם שמעו אמרו להם. ואם לאו באין לזה שעל פתח העזרה, ואומר כף דרשתי וכף דרשו חברי כף ליפדתי וכף לימדו חברי. אם שמעו אמרו להן, ואם לאו, אלו ואלו באין לבית דין הגדול שבלישפת הגזית שמשם תורה יוצאה לכל ישראל, שנאמר (עב) **מן המקום ההוא אשר יבחר ה'**. חזר לעירו ושנה ולימד בדרך שהיה למוד - פטור. הורה לעשות, חייב. שנאמר (עב) **והאיש אשר יעשה בודון וגו'** אינו חייב עד שיורה לעשות. התלמיד שהורה לעשות, פטור. נמצא הומו קלו.

גמרא כתיב, **כי יפלא ממך דבר למשפט**, מגיד שבמופלא שבבית דין הכתוב מדבר. **ממך**, זה עצת דבר, זו אנדרה. **בין דם לדם** בין דם נידה לדם בתולים. בין דם נידה לדם זיבה לדם צרעת. **בין דין לדין**, בין דיני סמונות לדיני נפשות. **בין דין לדין**,

[דף נ"ה ע"ב]

בין הנסקליו לנשרפיו לנהרגיו ולנחנקיו. **בין נגע לנגע** בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט. **בין נגע לנגע** בין ניגעי אדם לניגעי בנדים ולניגעי בתים. **דברי**, זו השקייית סוטה, ועריפת העגלה וטהרת המצורע. **ריבות**, אילו הערכים וההרמים והתמורות והקדישות. **וקמת**, וקמת מבית דין. **ועלית**, זו העליתה. דבר אחר, **ועלית** מיפן לבית הפחירה, שלא יבנה אלא בגובהו של עולם. מאי טעמא?

(יחזקאל טו) **כי בהר קדשי בהר מרום ישראל אשתלנו ונשא ענף ועשה פרי וגו'. ובאת, לרבות בית דין שביבנה, רבי זעירא אומר: לשאילה.**

זמן ממרא שהורה לעשות, ועשה חייב. הורה ולא עשה פטור. הורה על מנת שלא לעשות, פטור. הורה על מנת לעשות, אף על פי שלא עשה חייב. אמר רבי הילא, תני רבי ישמעאל בן אשר יעשה, לא הוא ישיעשה. רב הונא אמר, היה מלמד הלכה וכו', ואחר כך אירע לו בו מעשה – עושו לו מעשה. אם עד שלא עשה לימד עושוין לאחרים ואין עושוין לעצמו.

רבי שמעון בן מנסיא אומר: הנזי ותפח והעושר ותחכמה והשיכה ותפכוד ותבנים לצדיקים נאה להם ונאה לעולם. מה טעמא? (משלי מז) **עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא** (משלי יז) **עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם. תפארת בחורים פחם והדרת זקנים שיבה.** ואומר (שם ט) **ונגד זקניו כבוד.** תני רבן שמעון בן גמליאל אומר: אלו שבע מידות שפנו חכמים בצדיקים כולן נתקיימו ברבי ובניו. רבי יוחנן אומר: כל שבע מידות שאמרו חכמים בצדיקים היו ברבי. מאן רבי? הוא רבי הוא רבי יהודה הנשיא. אמר רבי אבהו: הוא רבי הוא רבי יודן הנשיא הוא רבינו. הלכה ד' מתני' חמר בדברי סופרים מדברי תורה. האומר אין תפילין לעבור על דברי תורה – פטור. חמש טומפות להוסיף על דברי סופרים – חייב: אין מיתין אותו לא בבית דין שבעירו ולא בבית דין שביבנה, אלא מעלין אותו בבית דין הגדול שבירושלים ומשפירין אותו עד הרגל וממיתין אותו כרגל שנאמר (דברים יז) **וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד.** דברי רבי עקיבה. רבי יהודה אומר: אין מענין את דינו של זה אלא מיתין אותו מיד, וכותבין ושוהין ושוהים בכל המקומות איש פלוני בן איש פלוני נתחייב מיתה בבית דין.

גמרא חקרייא בשם רבי יוחנן: דודים דברי סופרים לדברי תורה, וחביבים לדברי תורה (שם השרים) **והיבך ביני הטוב.** שמעון בר פא בשם רבי יוחנן: דודים דברי סופרים לדברי תורה וחביבים יותר מדברי תורה. (שם ט) **כי טובים דידך מיין.** רבי בא בר פהן בשם רבי יודה בר פוי: תדע לך שדברי סופרים חביבין מדברי תורה, שהרי רבי טרפון אילו לא קרא לא היה עובר אלא בעשה. ועל ידי שעבר על דברי בית הלל נתחייב מיתה, על שם (קהלת י) **ופרץ גדר ישכנו נחש.** תני רבי ישמעאל, דברי תורה יש בהן איסור ויש בהן היתר. יש בהן קולים ויש בהן חוקרין. אכל דברי סופרים כולן חוקרין. תדע לך שהוא כן, דתנינן תמן האומר אין תפילין לעבור על דברי תורה פטור. חמש טומפות להוסיף על דברי סופרים חייב. אמר רבי חנינא בריה דרבי אדא בשם רבי תנחום בר חייה חמורים דברי זקנים מדברי נביאים, דכתיב (מכהב ט) **אל תטפו וטיפון.** וכתוב (שם) **אטף לך לזין ולשכר וגו'.** נביא וזמן למה הן דומין? למלך ששלה שני

[דף נ"ו ע"א]

פלמנטרין שלו למדינת. על אחד מהן פתויב, אם אינו מראה הותם שלו וממנטורין שלי, אל תאמינו לו. ועל אחר פתויב, אף על פי שאינו מראה להם הותם שלי וממנטורין שלי, תאמינו לו. כך בנביא פתיב (דברים יג) **ונתן אליך אות או מופת.** ברם הקא (שם יז) **על פי התורה אשר יורוד התורה**

אָמְרָה אַרְבַּע מוֹטְפוֹת שֶׁל אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת, עֲשָׂאן חֲמוֹשׁ מוֹטְפוֹת שֶׁל אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת, חַיִּיב. רַבִּי בָּא רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשְׁעִיָּה: אֵינּוּ חַיִּיב עַד שִׁירָה בְּדָבָר שֶׁעִיקָר מִדְּבָרֵי תוֹרָה וּפִירוּשׁוֹ מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים, כְּגוֹן הַנְּכִילָה כְּגוֹן הַשְּׂרִיף, שֶׁעִיקְרָן מִדְּבָרֵי תוֹרָה, וּפִירוּשָׁן מִדְּבָרֵי סוֹפְרִין. אָמַר רַבִּי זְעִירָא, לְעוֹלָם אֵינּוּ חַיִּיב עַד שִׁיכְפּוֹר וְיוֹדָה בְּדָבָר שֶׁעִיקְרוֹ מִדְּבָרֵי תוֹרָה וּפִירוּשׁוֹ מִדְּבָרֵי סוֹפְרִין, כְּגוֹן נְכִילָה וּכְגוֹן שְׂרִיף שֶׁעִיקְרָן מִדְּבָרֵי תוֹרָה וּפִירוּשָׁן מִדְּבָרֵי סוֹפְרִין. וְהוּא שִׁיגְרַע וְיוֹסִיף בְּדָבָר שֶׁהוּא מְגַרַע וְהוּא מוֹסִיף. וְחֵלְזוֹן אֶפְוִי דְרַב הוֹשְׁעִיָּה. אָמַר לִיהוּ, צְרִידָ לָךְ – שֶׁחַק לָךְ. לֹא צְרִידָ לָךְ – הַפְּלִיג עֲלֶיךָ. תִּלְתַּת גְּעֵשֶׁר שְׁנַיִן עֶבֶד עֲלוּל קוֹמֵי רַבִּיהָ דְלָא צְרִידָ לִיהוּ. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא, אֵילוּ לֹא דִיִּין אֵלָא שְׁהִיָּה מְקַבֵּיל פְּנֵי רַבּוֹ, שֶׁכָּל הַמְקַבֵּיל פְּנֵי רַבּוֹ בְּאֵילוּ מְקַבֵּל פְּנֵי שְׂכִינָה. הַתִּיב רַבִּי בְּרַכְיָה: וְהָא תַנְיִנן גּוֹפָה שֶׁל בְּהֶרֶת כְּגָרִים תְּקַלְקִי מְרֻבְעוֹ! אָמַר רַבִּי אֲבָבְרָה, מֵאַן דְּאָמַר חֲכֵן. הַתִּיב רַבִּי בָּא בַר מִמֶּלֶךְ, וְהָא תַאנִּי שְׁמֵי פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁבְּמוֹזָה! אָמַר לִיהוּ הֵיא תְּפִילִין הֵיא מוֹזָה.

[דף נ"ו ע"ב]

הַתִּיב רַב הַמְנוּנָא. וְהָא תַנִּי בְּצִיצִית, אַרְבַּע אֲצָבָעוֹת שֶׁל אַרְבַּעַה חוּטִין, עֲשָׂאן שְׁלֹשׁ אֲצָבָעוֹת שֶׁל אַרְבַּעַה חוּטִין, אָמַר לִיהוּ: גֵּרַע וְלֹא הוֹסִיף. הַתִּיב רַבִּי תַנִּי קוֹמֵי רַבִּי יוֹסִי, וְהָא תַנִּי שְׁלִישׁ לְרַבִּיכָה, שְׁלִישׁ לְחֵלוֹת, שְׁלִישׁ לְרַקִּיקוֹם. לֹא שִׁילְשָׁן שְׁלִישׁ לְרַבִּיכָה שְׁלִישׁ לְחֵלוֹת שְׁלִישׁ לְרַקִּיקוֹם, אָמַר לִיהוּ: מִיגְרַע מִן הַרְבִּיכָה וּמוֹסִיף עַל הַחֵלוֹת וְעַל הַרְקִיקוֹן.

הַלְכָה ה' מִתַּנִּי' וּנְבִיא הַשְּׂקָר, הַפּוֹתְנָבָא מַה שְׁלֹא שָׁמַע וּמַה שְׁלֹא נֶאֱמַר לוֹ. אֲבָל הַכּוֹבֵשׁ אֶת נְבוּזַתָּא, וְהַמּוֹתֵר עַל דְּבָרֵי הַנְּבִיא, וּנְבִיא שֶׁעֵבֶר עַל דְּבָרֵי עֲצֻמוֹ – מִיתָתוֹ בְּיַדֵּי שְׁמַיִם. שְׁנֶאֱמַר (דברים יד) **אֲנִי אֲדַרְשׁ מַעֲמוֹ.**

גְּמֵרָא הַפּוֹתְנָבָא מַה שְׁלֹא שָׁמַע בְּצִדְקִיהָ כֵּן בְּנַעֲנָה, וּמַה שְׁלֹא נֶאֱמַר לוֹ כְּהַנְּבִיָּה כֵּן עֲזוּר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כֵּן לֹא אָמַר: הַנְּנִיָּה כֵּן עֲזוּר נְבִיא אֲמַת הַיָּהּ, אֵלָא שְׁהִיָּה לוֹ קִיבּוּסָתָּ וְהִיָּה שׁוֹמֵעַ מַה שִׁירְמִיָּה מַתְּנָבָא בְּשׁוֹק הַעֲלִיּוֹן וְיִוֹרֵד וּמַתְּנָבָא בְּשׁוֹק הַתַּתְּחוֹן. אָמַר הַנְּנִיָּה כֵּן עֲזוּר כֵּל סְמָא דְּמִילְתָּא לֹא דָא הִיא, אֵלָא (ירמיה כט) **לְפִי מְלֹאת לְבָבְךָ שִׁבְעִים שָׁנָה אֶפְקֹד אֶתְכֶם** וְכֵל יָמָיו שֶׁל מְנַשֶּׁה אֵינֶן אֵלָא חֲמִשִּׁים וְחֲמִשׁ שָׁנָה. צֵא מִהֵן גְּעֵשֶׁרִים שְׁנָה שְׁאִין בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה עוֹנְשִׁין וְכוּרְתִים, וְשִׁתִּים שֶׁל אֲמוֹן, וְשְׁלִשִׁים וְאַחַד שֶׁל יִאשִׁיָּה, הֵדָא הִיא דְּכַתִּיב (ירמיה כח) **וַיְהִי בְּשָׁנָה הַהִיא בְּרֵאשִׁית מַמְלַכַת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּשָׁנָה הַרְבַּעִית בַּחֲדָשׁ הַחֲמִישִׁי אָמַר אֵלֵי הַנְּנִיָּה כֵּן עֲזוּר הַנְּבִיא אֲשֶׁר מַגְבְּעוֹן בֵּית ה' לְעֵינֵי הַכְּהֻנִּים וְכֵל הָעַם לְאֹמֵר כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְאֹמֵר שְׁבַרְתִּי אֶת עַל מֶלֶךְ בְּבַל עוֹד שְׁנָתִים יָמִים אֲנִי מְשִׁיב אֶל הַמְּקוֹם הַזֶּה אֶת כָּל כְּלֵי בֵּית ה' אֲשֶׁר לָקַח נְבוּזַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בְּבַל מִן הַמְּקוֹם הַזֶּה וַיָּבִיֵאם בְּבַל.**

אָמַר לוֹ יְרִמְיָה, אֶתְּ אֹמֵר עוֹד שְׁנָתִים יָמִים אֲנִי מְשִׁיב וְגו', וְאֲנִי אֹמֵר שְׁנָבוּכַדְנֶצַּר בָּא וְנוֹטַל אֶת הַשְּׂאֵר (ירמיה כז) **בְּבִלְיָה יוֹבָאוּ וְשָׁמָּה יִהְיוּ וְגו'.** אָמַר לִיהוּ: תַּן סִימָן לְדְבָרֶיךָ. אָמַר לִיהוּ: אֲנִי מַתְּנָבָא לְרַעְיָה וְאֵינִי יָכוֹל לִיתֵן סִימָן לְדְבָרֶיךָ, שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֹמֵר לְהַכִּיָּא רַעְיָה וּמַתְּנָחֵם. וְאַתָּה מַתְּנָבָא לְמוֹכָה, אֶתְּ הוּא שְׂאֵתָּ הוּא צְרִידָ לִיתֵן סִימָן לְדְבָרֶיךָ. אָמַר לִיהוּ לָאוּ, אֶתְּ הוּא שְׂאֵתָּ צְרִידָ לִיתֵן סִימָן

לְדַבְרֵיהֶּ. אָמַר לִיהוֹ אֵין בִּינֵי הָרִי אֲנִי נֹתֵן אוֹת וּמוֹפֵת בְּאוֹתוֹ הָאִישׁ הַשֵּׁנָה הַהִיא הוּא מוֹת (שם כט) בִּי סָרְהָ דְבַר עַל ה'. וְהוֹת לִיהוֹ בְּן וַיִּמָּת הַנְּנִיָּה הַנְּכִיָּא בְּשִׁנָּה הַהִיא בְּהַדְּשׁ הַשְּׂבִיעִי. שְׁנַת אֶהְרַת הַיְתֵתָה וְתִמְרָה הַכִּינָּה? אֵלָא מִלְּמַד שְׁמַת בְּעָרְב רֹאשׁ הַשֵּׁנָה וְצִוְהָ אֶת בְּנָיו וְאֶת בְּנֵי בֵּיתוֹ לְהַסְתִּיר אֶת הַדְּבָר שְׂוִיצִיאוּהוּ אַחַר רֹאשׁ הַשֵּׁנָה בְּשִׁבְלִיל לַעֲשׂוֹת נְבוֹאָתוֹ שֶׁל יִרְמְיָהוּ שְׁקָר.

וְהַפּוֹכֵשׁ עַל נְבוֹאָתוֹ. כִּינָּה בְּן אֲמִיתִי. אָמַר רַבִּי יוֹנָה, יוֹנָה בְּן אֲמִיתִי נְכִיָּא אֲמַת הָיָה. אֶת מוֹצָא בְּשַׁעָה שְׁאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (יג) קוּם לָךְ אֵל נִינְוָה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וּקְרָא עֲלֶיהָ בִּי עֲלֵתָה רְעִיתָם לְפָנַי. אָמַר יוֹנָה, יוֹדַע אֲנִי שֶׁהַגּוֹיִם קְרוֹבִים תְּשׁוּבָה הֵן, וְהָרִינִי הוֹלֵךְ וּמִתְנַבֵּא עֲלֵיהֶם וְהֵם עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא וּפּוֹרַע מִשׁוֹנְאֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמָה עָלֵי לַעֲשׂוֹת? לְבָרוּחַ! (שם) וַיִּקָּם יוֹנָה לְבָרוּחַ תְּרִשִׁישָׁה מִלְּפָנָי ה' וַיֵּרֶד יָפוֹ וַיִּמְצָא אֲנִיָּה בְּאֶה תְּרִשִׁישׁ וַיִּתֵּן שְׂכָרָהּ וַיֵּרֶד בָּהּ וַיָּגוּ.

[דף נ"ז ע"א]

וְהַמְּוֹתֵר עַל דְּבָרֵי הַנְּכִיָּא. כְּעִידוֹ הַחֹזֶה. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: זֶה אֲמַצְיָה כְּהֵן בֵּית אֵל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי פִּיתְפוּתִי בְּצִים הָיוּ שֵׁם. וְאִיזָה זֶה? זֶה יְהוֹנָתָן בְּן גֵּרְשׁוֹם בְּן מְנַשֶּׁה. אֶת מוֹצָא בְּשַׁעָה שְׂבָא דָּוִד וּמְצָאוֹ שְׁהוּא עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה. אָמַר לוֹ אֶתָּה בְּן בְּנֵי שֶׁל אוֹתוֹ הַצְּדִיק וְאֶת עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה! אָמַר לוֹ מִסֹּרֶת בִּידֵי מֹאבֵי אַבָּא, מְכוֹר עֲצָמָךְ לַעֲבוּדָה זָרָה וְלֹא תִצְטָרַךְ לְבְרִיתוֹ! אָמַר לוֹ חַם וְשָׁלוֹם, לֹא אָמַר לָךְ בְּן אֵלָא מְכוֹר עֲצָמָךְ לַעֲבוּדָה שְׁהוּא זָרָה לָךְ וְאֵל תִּצְטָרַךְ לְבְרִיתוֹ! כִּינָּה שְׂרָאָה דָּוִד שְׁהָיָה הַמְּמוֹן חֲכִיב עָלָיו, מִינְהוּ קוּמוּם תִּיסְוֹרוּיִן עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. הוּא הוּא דְכַתִּיב (דְּבָרֵי חִיטִּים א) וּשְׂבָאֵל בְּן גֵּרְשׁוֹם בְּן מֹשֶׁה נָגִיד עַל הָאֲצִרוֹת. שְׂבָאֵל – שְׂשִׁב לְאֵל בְּכָל כְּהוֹ. נָגִיד עַל הָאֲצִרוֹת, שְׁמִינְהוּ קוּמוּם תִּיסְוֹרוּיִן עַל הָאֲצִרוֹת.

הַכְּרִיָּא בְּעוֹן קוּמֵי רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן, בּוֹמֵר לַעֲבוּדָה זָרָה וְהָאֲרִיף יָמִים, אָמַר לוֹן עַל שְׁהִיתָה עֵינֵי צָרָה בְּעֲבוּדָה זָרָה שְׁלוֹ. וּמָה הִיתָה עֵינֵי צָרָה בְּעֲבוּדָה זָרָה שְׁלוֹ? הָוָה בַּר נֵשׁ מִיִּתִּי לִיהוֹ תוֹר אוֹ אִימֵר אוֹ גְּדִי לַעֲבוּדָה זָרָה, וְאָמַר לִיהוֹ פְּיִיסִיָּה עָלַי, וְהוּא אָמַר לִיהוֹ לְמָה? וְכִי מָה מוֹעִילָה לָךְ? אִינְהָ אוֹכְלָת וְאִינְהָ שׁוֹתָה וְלֹא מְטִיבָה וְלֹא מְרִיעָה! וְהוּא אָמַר לִיהוֹ הִיךְ נַעֲבִיד? וְהוּא אָמַר לִיהוֹ אִיזֵל וְאִיִּתִּי לִי חַד פִּינְךָ דְסוֹלָת, וְעֶשֶׂר בִּיעֵין עֲלוּי וְנָא מְפִיִים לִיהוֹ עֲלָךְ, כִּינָּה דְהוּא אִזֵּל לִיהוֹ הָוָה אֲכִיל לוֹן. אֶתָּה חַד בַּר פְּחִין וְאָמַר לִיהוֹ בְּךָ, אָמַר לִיהוֹ אִם אִינְהָ מוֹעִילָה בְּלוֹם, מְפִנֵי מָה אֶת עֲבִיד הַכְּזָא? אָמַר לִיהוֹ בְּגִין חֵי.

מְתִיבִין לְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן וְהָא פְּתִיב (שׁוֹפְטִים יח) עַד יוֹם גְּלוֹת הָאָרֶץ! אָמַר לוֹן כִּינָּה שְׁמַת דָּוִד וְעַמְד שְׁלַמָּה וְהַחֲלִיף אֶת כָּל סַנְקֻלִּיטִין שְׁלוֹ, חֲזוֹר לְקִלְקוּלוֹ.

וְנְכִיָּא שְׁעֵבַר עַל דְּבָרֵי עֲצָמוֹ. כְּחִבְרוֹ שֶׁל מִיכָה. הִדָּא הִיא דְכַתִּיב (מְלַכִּים א יג) וְנְכִיָּא אַחַד זְקוֹן יֵשֵׁב בְּבֵית אֵל וַיְבוֹא בְּנוֹ וַיִּסְפֵּר לוֹ אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר עָשָׂה אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיָּגוּ וַיֹּאמֶר לְהֵם אֲבִיהֶם אִי זֶה הַדְּרָךְ הַלֵּךְ וַיָּגוּ. וַיֹּאמֶר אֵל בְּנָיו חֲבֹשׁוּ לִי אֶת הַחֲמוֹר וַיָּגוּ וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיִּמְצָאוּהוּ יֵשֵׁב תַּחַת הָאֵלָה וַיָּגוּ. וַיֹּאמֶר לָךְ אֶתִּי הַבְּיָתָה וְאֲכַל לְחֵם וַיֹּאמֶר לֹא

אוכל לשוב וגו' עד ויאמר לו גם אני נביא כמורך ומלאך דבר אלי בדבר ה' לאמר וגו' עד ויאכל לחם וישת מים כחש לו. מה הוא כחש לו? שיקר ביה. ויהי הם יושבים אל השלחן ויהי דבר ה' אל הנביא אשר השיבו, אשר הושב אין כתיב כאן, אלא אשר השיבו. והרי הדברים קל והומר. ומה אם מי שהאכיל את חבירו? לחם שקר וכה שנתיהדו עליו הדיבור, המאכיל את חבירו לחם אמת על אחת כמה וכמה.

כתיב וישי אהד מבני הנביאים אמר אל רעהו בדבר ה' וגו'. ויאמר לו יען אשר לא שמעת בקול ה' הנך הולך מאתני והכף הארזיה וילך מאתו ומצאהו הארזיה ויכהו. ומצא איש אחד ויאמר הפיני נא ויכהו וגו'. וילך הנביא ויעמד למלך אל הדרך ויתחפש באפר על עיניו ויהי המלך עבר והוא צעק אל המלך וגו' ויהי עבדך עשה הנה והנה וגו' וימחר ויסר את האפר מעל עיניו וגו' ויאמר לו כה אמר ה' יען אשר שלחת את איש הרמי ידך אל תחום נפשו ועמך תחת עמו. וכתיב ויגש איש האלהים ויאמר כה אמר ה'. ולמה ויאמר ויאמר שתי פעמים? אלא באמירה הראשונה אמר לו אם בא בן הדוד מלך ארם תחת ידך אל תחום עליו ואל תחמול עליו. ובאמירה השנייה אמר לו יען אשר שלחת את איש הרמי ידך. כמה מצודות וחרמים עשיתי לו עד שמסרתיו תחת ידך ושלחתו והלך בשלום. לפיכך, והיתה נפשו תחת ועמך תחת עמו. את מוצא, בשעה שיצאו ישראל למלחמה לא מת מכולם אלא אהאב מלך ישראל בלבד. והדא היא דכתיב (מלכים א

^{כב}) ואיש משך בקשת לתמו ויכה את מלך ישראל בין הדבקים ובין השרץ ויאמר לרפבו הפך ידך והוציאני מן המחנה כי החליתני. ומה אני מקיים ועמך תחת עמו? רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי, אותה הטיפה שיצאת מאותו צדיק בפרה על כל ישראל.

הלכה ו' מתני' המתנבא בשם עבודה זרה, ואומר קד אמרה עבודה זרה, אפילו פיוזן את התלכה לטמא את הטמא ולטהר את הטהור. הבא על אשת איש, פיוזן שנכנסה לרשות הבעל לנשואין אף על פי שלא נבעלה. הבא עליה הרי זה בהנקה. וזוממי בת בהן ובוועלה. הא כל הזוממין מקדימין לאותה הפיתה, היוזן מזוממין בת בהן ובוועלה.

גמרא אמר רבי יוסי בן חנינה: הכל היה בכלל (שמות כ) לא תענה ברעך עד שקר. יצא לידון בין באות בין במזפת בין בעבודה זרה בין בשאר כל המצות, אלא שעבודה זרה, בין שנתפוזן לעקור את כל הגוף,

[דף ג"ז ע"ב] בין שלא נתפוזן לעקור את כל הגוף – חייב. דברי רבי שמעון, הונקין אותו. ודברי חכמים סוקלין אותו. אבל בשאר כל המצות, דברי חכמים סוקלין אותו. ודברי רבי שמעון, יבין ליה פיוזמיה.

והנביא שנתנבא בתהילה, אם נתן אות ומזפת שומעין לו, ואם לאו אין שומעין לו. שני נביאים שנתנבאו באחת, שני נביאים שנתנבאו בכרף אחד, רבי יצחק ורבי הושעיה, חד אמר צריד ליתן אות ומזפת. וחרנא אמר אינו צריד ליתן אות ומזפת. מתיב מאן דאמר צריד, למאן דאמר אינו

צָרִיד. וְהָא כְּתִיב (מלכים ב' ט) **וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ אֶל יִשְׁעִיָּהוּ מַה אוֹתָ? אָמַר לִיה: שְׁנִיָּיא הִיא תַּמּוּן דְּדוּ עַמְּךָ בְּתַחֲוִית הַמַּתִּים!** (הושע ו') **יַחֲזִינוּ מִיָּמִים בְּיָמֵי הַשְּׁלִישִׁי יִקְמְנוּ וְנַחֲיָה לְפָנָיו.**

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּן פִּינִי: לֹא סוּף דְּבַר לְחֻפְזָה אֲלָא אֲפִילוּ לְבֵית שֵׁשִׁי בּוּ חוּפְזָה, בְּעֵינָא הֲדָא מִילְתָּא, מְרִיקְלִין וְקִימּוֹן חוּפְזָה וְקִימּוֹן נִבְנָסָה לְמִרְקְלִין, לֵיזְדָא מִילְהֶ? רַבִּי יוֹדָנָן אָמַר: לִיּוֹרְשָׁה. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: לְהַפֵּר נְדָרֶיהָ. אָמַר רַבִּי זְעִירָא אֲפֵּי עַל גַּב דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן לְקִישׁ אָמַר לְהַפֵּר נְדָרֶיהָ, מוֹדָה שְׂאִינוּ מִיפֵּר לָהּ עַד שְׁתֵּיפְנָם לְחוּפְזָה. אָמַר רַב הוּנָא קְרִיָּא מְסִיעֵ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן לְקִישׁ (דברים כב) **לְזוֹת בֵּית אָבִיהָ פָּרַט שְׁמַרְוֵי שְׁלוּחֵי הָאֵב לְשְׁלוּחֵי הַבַּעַל שְׁלָא תְּהָא בְּסַקְלָה אֲלָא בְּחֶנֶק. כִּיּוֹצֵא בְּחֶם בְּשִׂרְיַפָּת, הִיא וְהוּן בְּשִׂרְיַפָּת. כִּיּוֹצֵא בְּחֶן בְּסַקְלָה הִיא וְהוּן בְּסַקְלָת. כִּיּוֹצֵא בְּחֶן בְּחֶנֶק הִיא וְהוּן בְּחֶנֶק. עַלְוֵי פֶרֶק וְאִילוּ הוּן הַחֲזַנְקִין וְכוּלָא מִסְכְּתָא דְסַנְהֶדְרִין בְּחֶנֶק.**

מִסְכֵּת עֲבוּדָה זָרָה

[דף א' ע"א]

הִלְכָה א' מִתְנִי' לְפָנֵי אִידִיָּהוּן שֶׁל נְכָרִים, שְׁלֹשָׁה יָמִים אֲסוּרִין מְלַשְׁאָת וּמְלַתָּת עִמָּהוּן, מְלַחֲשָׁאִילָן וּמְלַשְׁאוּל מְהוּן, מְלַחְלוּתָן, וּמְלַחְלוּת מְהוּן, מְלַפְוֶרְעִם וּמְלַחְפֶּרַע מְהוּן. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: נִפְרָעִין מְהוּן מִפְּנֵי שְׁהוּא מִיַּצֵּר. אָמְרוּ לוֹ אֵפֵי עַל פִּי שְׁהוּא מִיַּצֵּר עֲכָשׁוּי, שְׁמַח הוּא לְאַחַר זְמַן. רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל אָמַר: שְׁלֹשָׁה לְפָנֵיהוּן וּשְׁלֹשָׁה לְאַחֲרֵיהוּן – אֲסוּר. וְחַכְמִים אָמְרִים: לְפָנֵי אִידִיָּהוּן – אֲסוּר, לְאַחַר אִידִיָּהוּן – מוּפְרָה.

גְּמֵרָא רַבִּי הֶמְקָא בַר עִיּוּבָה שְׁמַע בּוּלְהוֹן מִפָּא, וְהִבִּיאוּ לְבַקֵּר וּבְחִיכָם לְשִׁלְשֵׁת יָמִים מְעַשְׂרֵתִיכֶם. אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, אִין פִּינִי אֲפִילוּ בְּגִלְיוֹת, דְּתַנִּי נְחוּם הַמְדִי אָמַר: יוֹם אֶחָד בְּגִלְיוֹת אֲסוּרֵי מֵאִי בְּדוּן? תַּמּוּן בְּדָקוּ וּמִצָּאוּ, שְׁהוּן עוֹשִׂין צְרִכֵיהוּן לְיוֹם אֶחָד וְאֲסוּרֵי יוֹם אֶחָד. בְּרַם, הֲכָא בְּדָקוּ וּמִצָּאוּ שְׁעוֹשִׂין צְרִכֵיהוּן לְשִׁלְשֵׁת יָמִים, וְאֲסוּרֵי לְהוֹן שְׁלֹשֵׁת יָמִים. מַה מְקוּמִים רַבִּי יוֹסִי אֲהֵן קְרִיָּיָה וְהִבִּיאוּ לְבַקֵּר וּבְחִיכָם וְגוֹ? בְּמַלְכוּת יִרְבְּעָם הִתְּנוּב מְדַבֵּר, פִּינִין שְׁמֹלֶף יִרְבְּעָם עַל יִשְׂרָאֵל הִתְּחִיל מִפְּתַח אֶת יִשְׂרָאֵל וְאָמַר לְהוֹן בּוּאָו וְנַעֲבֹד עֲבוּדָה זָרָה! עֲבוּדָה זָרָה וּוְתִרְנִית הִיא הֲדָא הִיא דְכְּתִיב נַעֲלָה בִּיהוּדָה וּנְקִיָּעָה וּנְבַקְעָה אֵלֵינוּ וּנְמַלִּיךְ מִלְּךָ בְּתוֹכָהּ אֶת בֶּן טְבַּאֵל. אָמַר רַבִּי אַבָּא, חִזְרֵנוּ בְּכָל הַמַּקְרָא וְלֹא מִצִּינוּ מְקוּם שְׁשִׁמוֹ טְבַּאֵל! אֲלָא שְׁעוֹשָׁה טוֹבָה עִם עוֹבְדֵי. הַתּוֹרָה אָמְרָה וּבַחַר אֶתוֹ מִכָּל שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן, וְעֲבוּדָה זָרָה אֲמַרְהָ וְיַעֲשֶׂה כְּהֵנִים מִקְצוֹת הָעָם. אָמַר רַבִּי לָא מִן הַקּוֹצִים שְׁבָעִם, מִפְּסוּלָת שְׁבָעִם.

הַתּוֹרָה אָמְרָה לֹא יִלִּין חֶלֶב חַגִּי עַד בְּקָר. וְעֲבוּדָה זָרָה אָמְרָה וְהִבִּיאוּ לְבַקֵּר וּבְחִיכָם. הַתּוֹרָה אָמְרָה בְּיוֹם וּבְחִיכָם יֹאכַל וּמִמּוּחֲרָת. וְעֲבוּדָה זָרָה אָמְרָה לְשִׁלְשֵׁת יָמִים מְעַשְׂרֵתִיכֶם. הַתּוֹרָה אָמְרָה לֹא תִזְבַּח עַל חַמֵּץ דָּם וּבְחִי. וְעֲבוּדָה זָרָה אָמְרָה וְקִטְר מִחֻמֵּץ תּוֹדָה. הַתּוֹרָה אָמְרָה כִּי תִדַּר נָדַר לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תֵאָחֵר לְשִׁלְמוֹ. וְעֲבוּדָה זָרָה אָמְרָה וְקִרְאוּ נְדוּבוֹת הַשְּׁמִיעוּ. אָמַר רַבִּי יוֹדָן אֲבִיו דְּרַבִּי מַתְנִיָּה: לֹא בָּא הַכְּתוּב אֲלָא לְהוֹפִיר גְּנִיין שֶׁל יִשְׂרָאֵל. יוֹם מְלַכְנָו הַחֲלוּ שָׂרִים חֶמֶת מִיּוֹן מִשְׁדֵּי יְדוּ אֶת לְצָצִים. יוֹם שְׁמֹלֶף יִרְבְּעָם עַל יִשְׂרָאֵל אֲתוֹן כָּל יִשְׂרָאֵל לְגַבִּיָּה בְּפִתִּי רְמִשָּׂא, אָמְרוּ

ליה, קום עבוד עבודה זרה! אמר לון אפתי רמשא הוא, אשתי ולא אשתי כל עמא שתו אלא אם אתון בען אזלון ואתון בצפרא, הדיא הוא דכתיב פי קרבו כתנור לבם בארבעם כל הלילה ישן אפהם, כל הלילה לא ישן אפהם, בקר הוא בער פאש להכה.

בצפרא אתון לגביה, אמר לון, פדון אנא ידע דאתון בען אלא דאנא דחיל מסנהדרין דידכון דלא יקטלונני, אמרו ליה, אנן קטלין לון. הדיא הוא דכתיב כלם יחמו בתנור ואכלו את שפטיהם. רבי לוי אמר הדרגום הדין מה דת מר פי ימצא קלל. רבי לא אמר הורידן מגדולתן. יום מלפנו החלו שרים חמת מיין יום שנעשו בו שרים הולין.

[דף א' ע"ב] מי גרם להן חמת מיין שהיו להוטיין אחר מיין. משד ידו את לוצצים. פד הנה המי בר נש כשר הנה מייטיב גביה תרין ליצנין ואמרין ליה אי זה דור חביב מפל הדורות? אמר להן דור המדבר. ואיננו אמרין ליה ולא עבדון עבוס? והוא אמר לון בגין דחביבין לא איתענישון, והיננו אמרין ליה חשיו דמלכא בעי מיעבד בן, ולא עוד, אלא איננו עבדין חד, ודין עבד תרין. וישם את האחד בבית אל ואת האחד נתן בדן. נפוט ריהו של ירבעם, היא החליטתו. אמר רבי יוסי בר יעקב, במוצאי שמיטה מלך ירבעם על ישראל. הדיא הוא דכתיב מקח שבע שנים במעד שנת השמיטה בחג הסכות בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלהיך במקום אשר יבחר תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באונייהם. אמר אנא מיתבעי מיקרי קאים אנא, ואיננו אמרין מלכא דאתרא קדם, ואין מיקרי תיניין גנאי הוא לוי ואין לא ניקרי בויין הוא לוי ואין מרפינו, אזלון סלקין איננו שבקין יתי, אזלין לון גבי רחבעם בן שלמה! הדיא הוא דכתיב אם יעלה העם הזה לעשות זבחים בבית ה' בירושלם ושכ לב העם הזה אל אדניהם אל רחבעם! מה עשה? עשה שני עגלי זהב וכתב על ליבן ו'הרגוד!' אמר, כל מלך דיקום, יסתכל בון.

אמר רבי הונא חובר חברים מחכם. כל מי שהיה חובר, היה חוברו. אמר רבי הונא: ושחטה שטים העמיקו. שהעמיק ברשע. אמר, כל דמפרסים אנא קטיל ליה. אמר רבי אבין בר כהנא, אף שבתות ומים טובים מצינו שבדה להם ירבעם מלכו. הדיא הוא דכתיב ויעש ירבעם חג בחדש השמיני בחמשה עשר יום לחדש בחג אשר ביהודה ועל המזבח בן עשה בבית אל לזבח בחדש אשר בוא מלכו. מלכד כתיב. כמה דאת אמר מלכד שבתות ה'. תני עבר ונשא ונתן עמו מותר. רבי יעקב בר אחא רבי יוסי בשם רבי יוחנן, ואפילו ביום אידו! ותני בן, כפוח דברים אמורים? בנכרי שאינו מכירו, אבל בנכרי המכירו - מותר מפני שהוא כמקניה להן. תני נכנס לעיר ומצאן שמהון, שמח עמהן, מפני שאינו אלא כמקניה להן. חד דוקינר אוקיר לרבי יודן נשייא חד דיסקיא מלא דיגרין נסב חד מינהון ושלח ליה שארא, שאל לרבי שמעון בן לקיש, אמר יליד הנביא לים המלך! הרי במכירו הרי לשעבר, וריש לקיש אמר יליד הנביא לים המלך? אמר רבי אבהו: ואני לא שאלני רבן גמליאל ברבי מהו לילד ליריד, ואסרתי לו. והתני הולכין ליריד ולוקחין משם עבדים ושפחות ריש לקיש אמר לא סוף דבר עבדים ישראל, אלא אפילו נכרים, מפני שמקרבין תחת כנפי השכינה. מאי בדין? רבן גמליאל אדם קמן היה, וביקש רבי אבהו לגדרו, אבל רבי יודן נשייא אדם גדול היה וביקש ריש לקיש לגדרו הדבר. ניהא מלחשאי!

מִסְכַּת גִּטִּין פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. הַמְבִיא גִט מִסוּרְיָא - כְּמַבִּיא מְחוּצָה לְאַרְץ. צָרִיךְ שְׂיֵאמֶר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם', מֵעֵבֶר הַיְרֵדָן כְּמַבִּיא מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְאִין צָרִיךְ שְׂיֵאמֶר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם'.

ב. הַמְבִיא גִט מִמְדִּינַת הַיָּם, וְנִתְּנוּ לָהּ, וְלֹא אָמְרוּ לָהּ: בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם, אִם נִתְקַיֵּם בְּחוֹתְמֵי - כְּשֶׁר. וְאִם לֹא - פְּסוּל. הוּי, לֹא הִצְרַכּוּ לומר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם' לְהַחְמִיר עֲלֶיהָ, אֲלֹא לְהַקֵּל עֲלֶיהָ.

ג. הַמְבִיא גִט מִמְדִּינַת הַיָּם, וְלֹא נִכְתַּב בְּפָנָיו וְלֹא נִחְתַּם בְּפָנָיו - הַרִי זֶה מְחִזְרוּ לְמִקּוּמוֹ, וְעוֹשֶׂה לוֹ בֵּית דִּין, וּמְקַיְּמוּ בְּחוֹתְמָיו, וּמְבִיא, וְאִין צָרִיךְ שְׂיֵאמֶר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם', אֲלֹא אומר: שְׁלִיחַ בֵּית דִּין אֲנִי, בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ; רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אומר: אִין שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ בְּגִטִּין.

ד. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אומרִים מִמְדִּינָה לְמְדִינָה, חָזְרוּ לומר מִשְׁכוּנָה לְשְׁכוּנָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אומר: אִף מִהַגְמוּנִיָּא לְהַגְמוּנִיָּא.

ה. חָמַר בְּמְדִינַת הַיָּם שְׂאִין בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וּבְאַרְץ יִשְׂרָאֵל שְׂאִין בְּמְדִינַת הַיָּם, שֶׁהַמְבִּיא גִט מִמְדִּינַת הַיָּם, צָרִיךְ שְׂיֵאמֶר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם', אִם יֵשׁ עֲלָיו עוֹרְרִין - יִתְקַיֵּם בְּחוֹתְמָיו. הַמְבִּיא גִט מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל, אִין יְכוּל לומר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם', אִם יֵשׁ עֲלָיו עֵדִים - יִתְקַיֵּם בְּחוֹתְמָיו.

ו. כִּיצַד אָמְרוּ: 'יִתְקַיֵּם בְּחוֹתְמָיו'? עֵדִים שְׂאָמְרוּ: כְּתַב יְדִינוּ הוּא זֶה, אֲבָל אִין אָנוּ מְכִירִין לֹא אֵת הָאִישׁ וְלֹא אֵת הָאִשָּׁה - כְּשֶׁר. 'אִין כְּתַב יְדִינוּ זֶה', אֲבָל אַחֲרִים מְעִידִין

בָּהֶם שֶׁהוּא כְּתַב יְדִין, אוֹ שֶׁהִיא כְּתַב יְדִין יוֹצֵא מִמְקוֹם אַחֵר - כְּשֶׁר.

ז. רַבִּי מְאִיר אומר: עֵכוּ וּתְחוּמֵיהָ כְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְגִטִּין. וְחֻכְמִים אומרִים: עֵכוּ וּתְחוּמֵיהָ כְּחוּץ לְאַרְץ לְגִטִּין. מֵעֲשֶׂה בְּאַחַד מִכְּפָר סָסִי שֶׁהִבִּיא גִט לְפָנָיו רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, אָמַר לוֹ: אִף אַתָּה צָרִיךְ לומר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתַּם, שְׁלֹא תִזְקַק לְעֵדִים. לְאַחַר שְׂיֵצֵא, נִכְנַס לְפָנָיו רַבִּי אֲלֵעָא, אָמַר לוֹ: וְהִלֵּא כְּפָר סוּסָאֵי מְבַלְעַת בְּתַחוּם אַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְקָרוּבָה לְצַפּוּרֵי יוֹתֵר מֵעֵכוּ. אָמַר לוֹ: שְׂתַק בְּנִי, שְׂתַק! הוּאִיל וְיֵצֵא הַדָּבָר בְּהֵתֵר - יֵצֵא.

ח. רַבִּי יְהוּדָה אומר: אִף עַל פִּי שְׁשָׁנֵי עֵדִים כּוֹתִים - כְּשֶׁר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מֵעֲשֶׂה שֶׁהִבִּיא לְרַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּכָפֵר עוֹתְנָאֵי גִט אִשָּׁה, וְהָיוּ עֲדָיו כּוֹתִים וְהִכְשִׁירוּ.

ט. כָּל שְׁטוֹת הָעוֹלָם בְּעַרְכָּאוֹת שְׁלֵהֶם, אִף עַל פִּי שְׁחֹתְמֵיהֶן עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים. רַבִּי עֲקִיבָא מְכַשֵּׁר בְּכֻלָּן, וְחֻכְמִים פּוֹסְלִין בְּגִטֵּי נָשִׁים וּבְשַׁחְרוּרֵי עֲבָדִים. אָמַר רַבִּי אֲלֵיעָזָר בְּרַבִּי יוֹסִי: כִּךְ אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחֻכְמִים בְּצִידָן, לֹא נִחְלְקוּ רַבִּי עֲקִיבָא וְחֻכְמִים עַל כָּל הַשְּׁטוֹת הָעוֹלָם בְּעַרְכָּאוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, אִף עַל פִּי שְׁחֹתְמֵיהֶן עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים שֶׁהֶם כְּשָׂרִים, וְאֲפִילוּ גִטֵּי נָשִׁים וְשַׁחְרוּרֵי עֲבָדִים, לֹא נִחְלְקוּ, אֲלֹא בְּזִמְנֵי שְׁנַעְשׂוּ בְּהֵדִיט, שְׂרַבִּי עֲקִיבָה מְכַשֵּׁר בְּכֻלָּן, וְחֻכְמִים פּוֹסְלִין, חוּץ מִגִּטֵּי נָשִׁים וְשַׁחְרוּרֵי עֲבָדִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אומר: אִף אֵלוּ כְּשָׂרִים, בְּמִקּוֹם שְׂאִין יִשְׂרָאֵל חוֹתְמִין.

י. אָמַר רַבִּי אֲלֵיעָזָר: אָמַרְנוּ לוֹ לְרַבִּי מְאִיר, מִפְּנֵי מַה זִכִּין לְעֲבָדִים שְׁלֹא בְּפָנָיו? וְהִלֵּא

זכות הוא לעבד שיצא מתחת יד רבו לתרות! אמר לנו: אינו אלא חוב הוא לו, שאם היה עבד כהן - נמצא פוסלו מן התרומה. אמרנו לו: ומה אם ירצה שלא לזונו ושלא לפרנסו - הרשות בידו. אמר לנו: ומה אם אלו עבד כהן שבָּרַח, ואשת כהן שמרדה על בעלה, הלא אוכלין בתרומה, וזה אינו אוכל, אבל אשה אינה כן, אלא חוב הוא לה, שכן פסלה מן התרומה ומפסידה מן המזונות.

יא. האומר לחברו: 'הולך מנה לפלוני שאני חייב לו, תן מנה זו לפלוני, פקדון שיש לו בידי, הולך מנה זו לפלוני, פקדון שיש לו בידי' - חייב באחריותו, אם בא לחזור - לא יחזור, וחייב. הולך מנה זו לפלוני - תן מנה זה לפלוני, הולך מנה זו לפלוני, הולך שטר מתנה זה לפלוני, תן שטר מתנה זה לפלוני, אם רצה להחזיר - לא יחזיר. הלך ומצאו שמת - יחזור למשלח, ואם מת - יתן ליורשים. זכה מנה זה לפלוני, קבל מנה זו לפלוני, זכה שטר מתנה זה לפלוני, קבל שטר מתנה זה לפלוני, אם רצה לחזור - לא יחזור. הלך ומצאו שמת - יתן ליורשיו. ואם לאחר מיתה זכה - יחזיר למשלח, שאין אדם זוכה, שאין אדם זוכה בכֶּתֶב לאחר מיתה. מי שאמר: 'שא מנה זה לפלוני, טול מנה זה לפלוני, יהא מנה זה לפלוני בידך', ומת, אם רצה להחזיר - לא יחזיר, ואין צריך לומר, באומר: - זכה לו. ובאומר: - התקבל לו.

מקבלו הימנה, אפלו לאחר שלש שנים יחזור ויתננו לה, ויאמר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ב. נאמנת אשה שתאמר: 'זהו גט שנתת לי'. נקרע - כשר, נתקרע - פסול, נקרע בו קרע של בית דין - פסול. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מדבק את הקרעים ונותן לה, ואומר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ג. אחד אומר 'בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם' - פסול. שנים אומרים: 'בפני נכתב', ואחד אומר: 'בפני נחתם' - פסול. רבי יהודה מכשיר בזה.

ד. רבי שמעון אומר: אפלו כתבו היום וחתמו למחר - כשר. כתבו בעיר זו - לא יחתמו בעיר אחרת. ואם חתמו - כשר. כתבו בארץ וחתמו בחוץ לארץ - צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'. כתבו בחוץ לארץ וחתמו בארץ ישראל, אין צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ה. כתבו בקליפי אגוזים, בקליפי רמונים, בדם הקרוש, ובחלב הקרוש, על עלי זית, על עלי דלעת, על עלי חרוב, על כל דבר שהוא של קימא - כשר. על עלי חזרין, על עלי פרשין, על עלי בצלים, על עלי ירקות וורדין, על כל דבר שאינו של קימא - פסול. זה הכלל: כתב דבר שהוא של קימא על גבי דבר שאינו של קימא, או בדבר שאינו של קימא על גבי דבר שהוא של קימא - פסול, עד שיקתב בדבר שהוא של קימא, ועל דבר שהוא של קימא.

ו. המקרע על העור כתבנית כתב - פסול. הרושם על העור כתבנית כתב - כשר. רבי יוסי הגלילי אומר: מה ספר מיוחד שאין בו רווח חיים, יצא דבר שיש בו רווח חיים. רבי

מסכת גיטין פ"ק שני

א. המביא גט ממדינת הים, ונתנו לה, ולא אמר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם' - הרי זה

– מה 'לה' האמור להלן לשמה, אף לה האמור כאן לשמה.

י. מגלת סוטה שכתבה שלא לשמה – פסולה, שנאמר (במדבר ה, ל): "ועשה לה הפכה את כל התורה הזאת" – שיהיו כל מעשיה לשמה'. כתב סופר לשמה, וחתמו עדים לשמה, אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנו לה – פסול, עד שיאמר לסופר 'כתוב', ולעדים 'חתמו'. ולא עוד, אלא אפלו כתב בכתב ידו לסופר 'כתוב' ולעדים 'חתמו', אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנו לה – פסול, עד שישמעו את קולו, שיאמר הוא לסופר: 'כתוב' ולעדים 'חתמו'.

יא. לזה ממנו אלף דינר בשטר, ופרע לו, ומבקש ללוות ממנו שניה – הרי זה לא יחזיר לו שטר הראשון, מפני שמרע כח הלקוחות. משפן לו בית, משפן לו שדה, ופרע לו, ומבקש ללוות ממנו שניה – הרי זה לא יחזיר לו שטר הראשון, מפני שמרע כח הבאין אחריו. אמר רבי יהודה: מעשה בכך קדרה שהיה כותב טפוסים גטיין בערב, ובא מעשה לפני חכמים ופסלו את כלן. רבי אלעזר מכשיר בכלן, חוץ מגטי נשים, שנאמר (דברים כד, א): "וכתב לה" – 'לשמה'.

יב. גט שאבד ממנו, ומצאו לאחר זמן, אף על פי שמכיר את סימנו – פסול, לפי שאין סימן לגטין. איזהו לאחר זמן? כדי שילך אחר לאותו מקום, אבל נתנו בשדה ובתבה ובמגדל, ונעל בפניו, אבד, אף על פי שמצאו לאחר זמן – כשר.

יג. ועוד שלשה הוסיפו עליהן: את שגדרתו חיה, ואת ששטפו נהר, ואת שנפל עליו מפלת – נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי

יהודה בן בתירה אומר: מה ספר מיוחד שהוא תלוש מן הקרקע, יצא דבר המחבר לקרקע. כתב על קרן הצבי, וחתכו, וחתמו, ונתנו לה – פסול, שנאמר (דברים כד): "וכתב ונתן" – 'מה נתינה בתלוש, אף כתיבה בתלוש'. כתב על קרן פרה, ונתן לה את הפרה, על היד של עבד, ונתן לה את העבד – זכתה בהן.

ז. אמר לה: 'הרי זה גיטיך, והשאר כתבתיך'. נתקבלה גטה ונתקבלה כתבתה. 'הרי זה גיטיך, על מנת שתחזיר לי את הנר' – הרי זו מגרשת. 'על מנת שהנר שלי, או שנתנו לה הנר עצמו או שכתבו על ידה – אינה מגרשת.

ח. הכל כשרין לקבל את גטה, חוץ מחרש שוטה וקטן, הכל נאמנים להביא לה את גטה, אפלו בנה, אפלו בתה, ואפילו חמש נשים שאין נאמנות לומר 'מת בעלה' – נאמנות להביא גטה. חמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא: אשה עצמה נאמנת להביא גטה, מקל וחמר, ומה צרתה שאין נאמנת לומר 'מת בעלה', נאמנת להביא גטה, היא שנאמנת לומר 'מת בעלה' אינו דין שנאמנת להביא גטה? דיו לבא מן הדין להיות כנדון! מה באלו צריכות שיאמרו: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אף היא עצמה שהביאה, צריכה שתאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ט. גט אשה שכתבו שלא לשמה – פסול, שנאמר (דברים כד, א): "וכתב לה" – 'לשמה'. שחרור עבד שכתבו שלא לשמו – פסול, שנאמר (ויקרא יט, כ): "או חפשה לא נתן לה", ולהלן הוא אומר: "וכתב לה"

מתים. בת כהן לְיִשְׂרָאֵל וּבַת יִשְׂרָאֵל לַכֹּהֵן – לא תאכל בְּתְרוּמָהּ. עֶבֶד כֹּהֵן שֶׁבְּרַח, וְאִשְׁתּוֹ כֹּהֵן שֶׁמְרָדָה – הָרִי אֵלָיו אוֹכְלִין בְּתְרוּמָהּ. לֹא יֵצֵא הַרוֹצֵחַ חוּץ לַגְּבוּל עִיר מִקְלָטוֹ, בְּחֻזְקַת שִׁכְהֵן גְּדוֹל קָיָם.

יד. הוֹלֵךְ גִּט לְאִשְׁתּוֹ, עַל מְנַת שִׁתְתָן לְאִבָּא וּלְאִחֵי מֵאֲתִים זֹו – אֵין יְכוּל לְעִשׂוֹת שְׁלִיחַ, עַל מְנַת שִׁתְתָן לָךְ מֵאֲתִים זֹו – אֵין יְכוּל לְעִשׂוֹת שְׁלִיחַ, שְׁלֹא הָאֲמִין לְכָל אָדָם אֲלֵא לֹו. אָמַר לֹו: הוֹלֵךְ גִּט זֶה לְאִשְׁתּוֹ, יְכוּל לְעִשׂוֹת שְׁלִיחַ. אֵת הוֹלֵךְ גִּט זֶה לְאִשְׁתּוֹ – אֵין יְכוּל לְעִשׂוֹת שְׁלִיחַ, שְׁלֹא הָאֲמִין לְכָל אָדָם אֲלֵא לֹו.

מִסְכַּת גִּיטִין פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. הַמְלִוָּה מְעוֹת אֵת הַכֹּהֵן וְאֵת הַלֹוִי, וְאֵת הָעֲנִי, וְמַת – צָרִיף לְטוֹל רְשׁוֹת מִן הַיּוֹרְשִׁין. אֵלּוֹ הֵן הַיּוֹרְשִׁין, רַבִּי אוֹמֵר: כָּל שִׁרְשׁוֹ. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: הַמְלִוָּה מְעוֹת אֵת הַכֹּהֵן, וְאֵת הַלֹוִי, בְּפָנֵי בֵּית דִּין, וְמַתּוֹ – מִפְּרִישׁ עֲלֵיהֶן בְּרִשׁוֹת אוֹתוֹ שֶׁבֵט. הַמְלִוָּה מְעוֹת אֵת הָעֲנִי וְמַת – מִפְּרִישׁ עֲלֵיהֶם בְּרִשׁוֹת כָּל עֲנִיִּים. רַבִּי אֲחָא אוֹמֵר: בְּרִשׁוֹת עֲנִי עוֹלָם.

ב. הַמְלִוָּה מְעוֹת אֵת הָעֲנִי וְהַעֲשִׂיר – אֵין מִפְּרִישִׁין, שְׁאֵין מִפְּרִישִׁין עַל הָאֲבוּד, זָכָה עֲנִי בְּמָה שֶׁבִּידוֹ. הַמְלִוָּה מְעוֹת אֵת הַכֹּהֵן וְאֵת הַלֹוִי, וְאֵת הָעֲנִי לְהִיּוֹת מִפְּרִישׁ עֲלֵיהֶן מִחֻלְקָן, מִפְּרִישׁ עֲלֵיהֶן, בְּחֻזְקַת שִׁהֵן קִימִין, וּמִפְּרִישׁ עֲלֵיהֶן כְּשֶׁעַר הַזּוֹל, וְאֵין בּוֹ מִשׁוּם רַבִּית, וְאֵין שְׁבִיעִית מְשֻׁמֶטֶת, וְאִם בָּא לְחֻזּוֹר – אֵינוֹ חוֹזֵר. וְאִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעֻלִּים –

אֵין מִפְּרִישִׁין עֲלֵיהֶן, לְפִי שְׁאֵין מִפְּרִישִׁין עַל הָאֲבוּד.

ג. הָאוֹמֵר: 'הִילָךְ מְנָה וְתָן לְפָלוּנִי בֶן לֹוִי מִחֻלְקָן', אִם רָצָה לְחֻזּוֹר – לֹא יִחֻזֵּר. קַח מְנָה זֹו מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר לָךְ בִּידֵי, וְהִילָךְ דְּמֵי – חוֹשְׁשִׁין לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שָׁבוּ, כּוֹר מַעֲשֵׂר יֵשׁ לָךְ בִּידֵי – חוֹשְׁשִׁין לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שָׁבוּ, וְהִילָךְ וּנְתָנוּ לְאַחַר – אֵין לוֹ עָלָיו אֲלֵא תְרַעְמַת.

ד. הַמְנִיחַ פְּרוֹת לְהִיּוֹת מִפְּרִישׁ עֲלֵיהֶן תְּרוּמוֹת וּמַעֲשֵׂרוֹת. מְעוֹת לְהִיּוֹת מִפְּרִישׁ עֲלֵיהֶן מַעֲשֵׂר שְׁנִי – מִפְּרִישׁ עֲלֵיהֶן בְּחֻזְקַת שִׁהֵן קִימִים, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא הִרְקִיבָה הַתְּבוּאָה, וְשְׁמָא הִחְמִין הַיִּזְן, וְשְׁמָא הִחְלִידוּ הַמְעוֹת. הִלָּךְ וּמַצָּאן שֶׁהִרְקִיבוּ, וְשֶׁהִחְמִין, וְשֶׁהִחְלִידוּ – הָרִי זֶה חוֹשֵׁשׁ לְתְבוּאָה, כְּדִי שִׁתְּרַקֵּב, וְלִיזֵן כְּדִי שִׁיחְמִין, וְלְמַעוֹת כְּדִי שִׁיחְלִיד. אָבְדוּ – הָרִי זֶה חוֹשֵׁשׁ מַעַת לְעַת; דְּבָרֵי רַבִּי אֲלִיעֶזֶר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּשִׁלְשָׁה פְּרָקִים בּוֹדֵקִין אֵת הַיִּזְן.

ה. קָדָם אֲצַל אִשְׁתּוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁלַח אֲצָלָה שְׁלִיחַ, וְאָמַר לָהּ: 'גִּט שֶׁשָּׁלַחְתִּי לָךְ אֵי אֲפָשִׁי שֶׁתַּעֲשִׂי בּוֹ, הָרִי זֶה בְּטַל הוּא' – דְּבָרֵי קִימִים. 'פְּסוּל הוּא', 'אֵינוֹ גִּט' – לֹא אָמַר כָּלוּם. בְּרִאשׁוֹנָה הָיָה עוֹשֶׂה בֵּית דִּין בְּמִקּוֹם אַחַר, וּמִבְּטָלוֹ, אִם בְּטָלוֹ – מִבְּטָל; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין יְכוּל לְבַטְלוֹ, וְלֹא הוֹסִיף עַל תְּנָאֵי, שְׁאִם כֵּן, מַה כַּח בֵּית דִּין יָפָה?

ו. אָמַר לְשֵׁנִים: תָּנוּ גִּט זֶה לְאִשְׁתּוֹ, יְכוּל לְבַטְלוֹ זֶה שְׁלֹא בְּפָנֵי זֶה; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי

¹ שֶׁהַבַּעַל מִקְפִּיד שְׂדוּקָא הוּא בְּעַצְמוֹ יִסְתַּר לָהּ אֵת הַטַּט וְלֹא אַחַר.

שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵינוּ יָכוֹל לְבַטֵּל אֶלָּא זֶה בְּפָנָי זֶה. אִם אָמַר לְזֶה בְּפָנָי עֲצַמוּ וְלְזֶה בְּפָנָי עֲצַמוּ – יָכוֹל לְבַטְלוֹ, אֶפְלוּ זֶה שְׁלֹא בְּפָנָי זֶה.

ז. עֶבֶד שֹׁנֵשֶׁבֶה וּפְדֹאוּהוּ לְשֵׁם עֶבֶד – יִשְׁתַּעֲבֵד, וְרָבוּ נוֹתֵן דְּמִיּוֹ. לְשֵׁם בֶּן חוֹרִין – לֹא יִשְׁתַּעֲבֵד, וְאִין רָבוּ נוֹתֵן דְּמִיּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף יִשְׁתַּעֲבֵד, וְרָבוּ נוֹתֵן דְּמִיּוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: כִּשְׁם שְׁמַצְוִין יִשְׂרָאֵל לְפָדוֹת בְּנֵי חוֹרִין, כֶּף מַצְוִים לְפָדוֹת אֶת הָעֶבְדִּים.

ח. אֵיזְהוּ נֶגֶד שְׂצָרִיף חֻקֵּי חֻקִּים? אָמַר: 'קוֹנֵם אִם אֲשֵׁתִי נִהְיִית לִי, שְׁגִנְבָה אֶת כִּיֶּסֶי, שֶׁהִכְתָּה אֶת בְּנִי'. וְנוֹדַע שְׁלֹא הִכְתָּהוּ, וְשְׁלֹא גִנְבָה; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִף בְּזֶה לֹא יִחְזִיר מִפְּנֵי תַקוּן הָעוֹלָם. בַּמָּה דְּכָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׁנֹדֵר וְאַחַר כֶּף גֵּרֵשׁ, אֲבָל גֵּרֵשׁ וְאַחַר כֶּף נֶגֶד – מֵתָר. נֶגֶד לְגֵרֵשׁ וְנִמְלָךְ – מֵתָר. נֶגֶד בְּנִזְרִי וּבְקָרְבָן וּבְשָׁבוּעָה – מֵתָר.

ט. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ הַמוֹצִיא אֶת אֲשֶׁתוֹ מִשּׁוֹם שֵׁם רַע לֹא יִחְזִיר עוֹלָמִית? שֶׁהַמוֹצִיא אֶת אֲשֶׁתוֹ מִשּׁוֹם שֵׁם רַע, וְנִשְׁאֵת לְאַחַר וְיִלְדָה, וְאַחַר כֶּף נִמְצָאוּ דְּכָרִים בְּדָאִים, אָמַר: 'אֵלוּ הֵייתִי יוֹדַע שֶׁהַדְּכָרִים בְּדָאִין, אֶפְלוּ נִתְּנוּ לִי מֵאָה מְנָה לֹא הֵייתִי מְגֵרָשָׁה' – נִמְצָא גַט בָּטֹל וְהוֹלֵךְ מִמֶּזֶר. וּמִפְּנֵי מַה אָמְרוּ הַמוֹצִיא אֶת אֲשֶׁתוֹ מִשּׁוֹם נֶגֶד – לֹא יִחְזִיר? מִפְּנֵי שְׁמוֹצִיא בְּנֶדֶר, וְנִשְׁאֵת לְאַחַר וְיִלְדָה, וְאַחַר כֶּף נִמְצָא נֶגֶד בָּטֹל, וְאָמַר: 'אֵלוּ הֵייתִי יוֹדַע שֶׁהַנֶּגֶד בָּטֹל, אֶפְלוּ נִתְּנוּ לִי מֵאָה מְנָה – לֹא הֵייתִי מְגֵרָשָׁה', נִמְצָא גַט פְּסוּל וְהוֹלֵךְ מִמֶּזֶר.

י. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ הַמוֹצִיא אֶת אֲשֶׁתוֹ מִשּׁוֹם שֵׁם רַע לֹא יִחְזִיר? שְׁלֹא יִהְיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל פְּרוּצוֹת בְּעֵרִיּוֹת! אוֹמְרִין לָהּ: 'הֲוֵי יוֹדַעַת, שֶׁהַמוֹצִיא אֶת אֲשֶׁתוֹ מִשּׁוֹם שֵׁם רַע – אִין יָכוֹלָה הִיא שְׁתַּחֲזוֹר'. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ הַמוֹצִיא אֶת אֲשֶׁתוֹ מִשּׁוֹם נֶגֶד לֹא יִחְזִיר? שְׁלֹא יִהְיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל פְּרוּצוֹת בְּנֶדְרִים! אוֹמְרִים לָהּ: 'הֲוֵי יוֹדַעַת, שֶׁהַמוֹצִיא אֶת אֲשֶׁתוֹ מִשּׁוֹם נֶגֶד – אִין יָכוֹלָה הִיא שְׁתַּחֲזוֹר'.

יא. הַמוֹצִיא אֶת אֲשֶׁתוֹ מִשּׁוֹם אֵילוֹנִית, וְנִשְׁאֵת לְאַחַר, וְהֵיוּ לָהּ בָּנִים, וְהִיא תוֹבַעַת כְּתַבְתָּה מִן הָרֵאשׁוֹן. מִשּׁוֹם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן כְּתִירָה אָמְרוּ, אוֹמְרִים לָהּ: 'יָפָה שְׁתִּיקוֹתִיךְ מִדְּבוּרֶיךָ'. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִשּׁוֹם אֵילוֹנִית נוֹתְנִים לָהּ כְּתַבְתָּה, בְּחֻזְקָתָה שֶׁהִיא כְּשָׂרָה.

יב. אִין מְבַלְעֵין דְּגָרִי זֶהָב בְּמִלְחָמָה מִפְּנֵי סְכָנוֹת נַפְשׁוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִין מְבַרִיחִין אֶת הַשְּׁבוּיִין מִפְּנֵי תַקְנַת הַשְּׁבוּיִים. בְּרֵאשׁוֹנָה הֵיוּ אוֹמְרִים: הַמְטַמָּא וּמְנַסֵּף. תְּזַרְרוּ וְאָמְרוּ: אִף הַמְדַמַּע. תְּזַרְרוּ לוֹמֵר: אִף הַמְנַסֵּף, בְּשׁוּגָג – פְּטוֹר, בְּמִזִּיד – חֵיֵב, מִפְּנֵי תַקוּן הָעוֹלָם.

יג. כִּהְנִים שְׁפָגְלוּ בְּמַקְדָּשׁ, שׁוּגְגִין – פְּטוֹרִין. מִזִּידִין – חֵיֵבִין, מִפְּנֵי תַקוּן הָעוֹלָם. שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁהִכָּה בְּרִשׁוֹת בֵּית דִּין, וְהִזִּיק בְּשׁוּגָג – פְּטוֹר, בְּמִזִּיד – חֵיֵב, מִפְּנֵי תַקוּן הָעוֹלָם. רֹפֵא אֲמֵן שְׂרָפָא בְּרִשׁוֹת בֵּית דִּין וְהִזִּיק, בְּשׁוּגָג – פְּטוֹר, בְּמִזִּיד – חֵיֵב, מִפְּנֵי תַקוּן הָעוֹלָם. הַמַּחֲתֵף אֶת הָעֶבֶר בְּמַעֵי אִשָּׁה בְּרִשׁוֹת בֵּית דִּין, וְהִזִּיק, בְּשׁוּגָג – פְּטוֹר. בְּמִזִּיד – חֵיֵב, מִפְּנֵי תַקוּן הָעוֹלָם.

יד. אַרְיָן יְהוּדָה אֵין בְּהַ מְשׁוּם סְקָרִיקִין,² מִפְּנֵי יִשׁוּב הַמְּדִינָה. בְּמָה דְּבָרִים אַמּוּרִים? בְּהַרְוִגִין שְׁנֵהֲרָגוּ לְפָנֵי הַמְּלַחְמָה, וּבִשְׁעַת מְלַחְמָה אַבְּל הַרְוִגִין שְׁנֵהֲרָגוּ מִן הַמְּלַחְמָה וְאֵילָף - יֵשׁ בּוּ מְשׁוּם סְקָרִיקִין, גְּלִיל - לְעוֹלָם יֵשׁ בְּהַ מְשׁוּם סְקָרִיקִין.

טו. הַלּוֹקַח מִן הַסְּקָרִיקִין, וְחֹזֵר וְלָקַח מִבְּעַל הַבַּיִת - מִקְּחוּ קָיָם, מִבְּעַל הַבַּיִת, וְחֹזֵר וְלָקַח מִסְּקָרִיקִין - מִקְּחוּ בְּטָל, וְאֵם עֵשָׂה לוֹ בְּעַל הַבַּיִת אַחֲרֵי-וֹת - מִקְּחוּ קָיָם. זֹו מִשְׁנָה וְאִשׁוּנָה, בֵּית דִּין שְׁאֲחִרְהֵן אַמְרוּ: הַלּוֹקַח מִן הַסְּקָרִיקִין - נוֹתֵן לְבַעְלִים רְבִיעַ. רְבִיעַ בְּקַרְקָעוֹת, רְבִיעַ בְּמַעוֹת, וְיָד בְּעָלִים עַל הָעֲלִיּוֹנָה, רְצוּ בְּקַרְקָע - נוֹטְלִין, רְצוּ בְּמַעוֹת - נוֹטְלִין. אֵימִתִּי? בְּזִמְן שְׁאֵין בִּידָן לָקַח, אַבְּל אִם יֵשׁ בִּידָם לָקַח - הֵן קוֹדְמִין לְכָל אָדָם. רַבִּי הוֹשִׁיב בֵּית דִּין, וְנִמְנָו, שְׁאֵם שְׁהֵתָה בְּפָנֵי סְקָרִיקִין שְׁנֵים עָשָׂר חֲדָשׁ - כָּל הַקְּדָם יִקַּח. אַבְּל נוֹתֵן לְבַעְלִים רְבִיעַ, רְבִיעַ בְּקַרְקָע, רְבִיעַ בְּמַעוֹת - יָד בְּעָלִים עַל הָעֲלִיּוֹנָה, אִם יֵשׁ בִּידָן לָקַח - הֵן קוֹדְמִין לְכָל אָדָם.

טז. הָאָרִיסִין, וְהַחֲבוּרוֹת, וְהָאִפּוֹטְרוֹפְסִין - אֵין בְּהֵם מְשׁוּם סְקָרִיקִין. הַבָּא מִחֲמַת חוּב³, וּמִחֲמַת אֲנַפְרוֹת⁴ - אֵין בְּהֵם מְשׁוּם סְקָרִיקִין, וְאֲנַפְרוֹת עֲצָמָה - מִמִּתְנַת לְבַעְלִים כָּל שְׁנֵים עָשָׂר חֲדָשׁ.

יז. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לָקַח מִן הָאִשָּׁה בְּכַתְּבָתָהּ, וְחֹזֵר וְלָקַח מִן הָאִישׁ - מִקְּחוּ קָיָם, מִן הָאִישׁ וְחֹזֵר וְלָקַח מִן הָאִשָּׁה - מִקְּחוּ בְּטָל. אִם עֵשָׂתָה לוֹ אִשָּׁה אַחֲרֵי-וֹת בְּכַתְּבָתָהּ - מִקְּחָה קָיָם. הַפְּעוּטוֹת - מִקְּחֵן מִקְּחָה וּמִמְכָּרָן מִמְכָּר בְּמִטְלָטְלִין, אַבְּל לֹא בְּקַרְקָעוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא אֶמְרוּ פְּעוּטוֹת אֶלָּא בַּהֲרָה. עֲנִי שְׁנוּטָל בִּידוֹ וּמְשַׁלֵּף אַחַת אַחַת, מַה שְׁתַּחֲתִיו גָּזַל גָּמּוּר.

יח. עִיר שֵׁישׁ בְּהַ יִשְׂרָאֵל וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים - הַפְּרָנְסִין גּוֹבִין מִיִּשְׂרָאֵל וּמִעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם, וּמִפְּרָנְסִין עֲנִי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים עִם עֲנִי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. מִסְּפִידִין וְקוֹבְרִין מִתִּי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים עִם מִתִּי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. וּמִבְּקָרִין חוֹלֵי כּוֹתִים עִם חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. וּמִנְחִמִין אַבְּלֵי כּוֹתִים עִם אַבְּלֵי יִשְׂרָאֵל.

מִסְכַּת גִּטִּין פָּרָק רְבִיעִי

א. הָאִשָּׁה שְׁאֲמָרָה: 'הִתְקַבַּל לִי גִיטִי', וְאִשְׁתָּדָּ אֲמָרָה: 'הִתְקַבַּל לִי גִיטִי', 'הֵילֵךְ', 'הוֹלֵךְ לָהּ', 'הִתְקַבַּל לָהּ וְזָכִי לָהּ', אִם רָצָה לְחֹזֵר - לֹא יִחֹזֵר. 'הָבֵא לִי גִיטִי', וְאִשְׁתָּדָּ אֲמָרָה 'הָבֵא לִי גִיטִי', 'הֵילֵךְ', 'הוֹלֵךְ לָהּ וְתֵן לָהּ', 'הִתְקַבַּל לָהּ וְזָכִי לָהּ', אִם רָצָה לְחֹזֵר - יִחֹזֵר; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הוֹלֵךְ לָהּ וְתֵן לָהּ, אִם רָצָה לְחֹזֵר -

⁴ אנפרות - עפ"ם שאין הישראל ססור להרגו, אף נטל מספוי העפ"ם את שזהו של ישראל בטענה שיש לו חוב על ישראל בעל השדה, ואין לו לעפ"ם עדים שיש לו חוב על ישראל זה, וגם הישראל אינו מודה שיש לעפ"ם חוב עליו.

² גבר אלים ואנס, שפוקח שדות מיד בעליהם בגזל ובכלא זמנים.

³ עפ"ם בעל זרוע שאנס נכסי ישראל וירד לתוך שדהו מסמת שנהיו לו חוב על בעל השדה, ניש עדים לעפ"ם שיש לו חוב על ישראל זה, או שהישראל עצמו הודה בזה.

ה. האומר לשנים: 'תנו גט לאשתי, או לשלשה: 'כתבו גט ותנו לאשתי' - הרי זה יכתבו ויתנו לה. ואם אינם יודעים - למדו. מכירין את האיש ואין מכירין את האשה - כותבין ונותנין. מכירין את האשה ואין מכירין את האיש - כותבין ואין נותנין. אומר: 'כתבו, ולא אמר 'תנו', אף על פי שמכירין את שניהם - כותבין ואין נותנין. היה צורח וצורח מראש הדר: 'כל השומע קולי יכתב גט לאשתי' - הרי אלו יכתבו ויתנו.

ו. בריא שאמר: 'כתבו גט לאשתי, ועלה לראש הגג ונפל - כותבין ונותנין לה, כל זמן שיש בו נשמה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם מעצמו נפל - הרי זה גט. אם לאחר זמן נפל - כותבין ואין נותנין, שאני אומר: 'שמא הרוח דחפתו'.

ז. אומר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתמתין לי שתי שנים, ויחזר ואמר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתתן לי מאתיים וזו, לא בטלו דבריו האחרונים את הראשונים, אלא הרשות בידה. רצתה תמתין, רצתה תתן, אומר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתמתין לי שתי שנים, ויחזר ואמר לשנים: 'תנו גט לאשתי על מנת שתמתין לי שלש שנים, בטלו דבריו האחרונים את הראשונים, ואין אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים מצטרפין לתת לה את גטה.

ח. 'הרי זה גט' על מנת שתבעל לפלוני - הרי זה גט, ואינו חושש שמא תלך ותבעל. על מנת שתבעל ותנשא לאבא ולאחי - הרי זה לא תנשא, ולא תצא. על מנת

יחזר. 'התקבל לה וזכי לה', אם רצה לחזור - לא יחזור. רבי אומר: בכלם לא יחזור, עד שיאמר: 'אי אפשי שתקבל אלא הולך ותן לה'.

ב. 'הבא לי גיטי, ואשתך אמרה התקבל לי גיטי'. 'התקבל לה גטה' ואשתך אמרה 'התקבל לי גיטי' - הולך לה ותן לה, התקבל לה וזכי לה, אם רצה לחזור - יחזור. 'שא לי גיטי, טול לי גיטי', 'יהא גיטי לי בינך', 'האומרת: 'תתקבל לי', 'הולך גט אשתך, גט בתך', 'גט אחותך, והלך ונתנו לה - פשר. אמרו לו: 'נכתוב גט לאשתך? 'הולך גט אשתך, גט בתך, גט אחותך, והלך ונתנו לה - פסול, אפלו הן הראשונים הן האחרונים. או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים. אפלו שני אחים ואחד מצטרף עמהן.

ג. קטנה שיודעת לשמור את גטה - הרי זו מתגרשת, אבל אין עושה שליח עד שתביא שתי שערות. איזו היא קטנה? שיודעת לשמור את גטה, כל שמשמרת גטה ודבר אחר, ומחזרת לאחר שעה.

ד. האשה שאמרה: 'התקבל לי גיטי במקום פלוני, וקבל לה במקום אחר - פסול. ורבי אליעזר מכשיר. הבא לי גיטי במקום פלוני, והביאו לה במקום אחר - פשר, בכלם אין מגרשת, עד שיאמר: 'אי אפשי שתקבלנו לה אלא במקום פלוני'. האומר: 'תרכו את אשתי' - כותבין ונותנין לה. 'הרי זה גטך', ואמרה: 'תנוהו לפלוני' - אין מגרשת. 'שיקבלנו לי' - הרי זו מגרשת.

שְׁתַּבְּעֵלִי לְפָלוּנִי, אִם נִבְעֵלָה – הָרִי זֶה גֵט, וְאִם לֹא אֵינוּ גֵט.

ט. 'הָרִי זֶה גֵט' עַל מְנַת שְׁתֵּאכְלֵי בְּשֵׁר חֲזִיר, וְאִם הִיְתָה זֶרָה: 'עַל מְנַת שְׁתֵּאכְלֵי תְרוּמָה', וְאִם הִיְתָה נְזִירָה: 'עַל מְנַת שְׁתֵּשֶׁתִּי יַיִן', אִם אָכְלָה וְשִׁתְתָּה – הָרִי זֶה גֵט. וְאִם לֹא – אֵינוּ גֵט.

י. הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: 'הוֹלֵךְ גֵּט' שְׁעָה אַחַת לְפָנַי מִיְתְּתִי, וְכֵן הָאוֹמֵר לְשִׁפְחָתוֹ: 'הוֹלֵךְ גֵּט שְׁחֲרוּרְךָ שְׁעָה אַחַת לְפָנַי מִיְתְּתִי' – הָרִי אֵלּוּ לֹא יֵאָכְלוּ בְּתְרוּמָה, שְׁמָא יָמוּת לְאַחַר שְׁעָה.

יא. הָאוֹמֵר לְעֵשְׂרָה: 'כִּתְבוּ גֵט וְתָנוּ לְאִשְׁתִּי, אֶחָד כּוֹתֵב בְּמַעֲמַד כָּלֶן. הוֹלִיכוּ גֵט לְאִשְׁתִּי' – אֶחָד מוֹלִיף לְכָלֶן. 'כִּלְכֵּם הוֹלִיכוּ' – אֶחָד מוֹלִיף בְּמַעֲמַד כָּלֶן, לְפִיכָךְ אִם מֵת אֶחָד מֵהֶן – הָרִי הַגֵּט פְּסוּל.

מִסְכַּת גֵּטִין פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. הִיָּה צְלוּב וּמְגִיד, וְרָמַז לְכַתֵּב גֵּט לְאִשְׁתּוֹ – כּוֹתֵבִין וְנוֹתְנִין לָהּ כָּל זְמַן שֵׁישׁ בּוֹ נִשְׁמָה. הִיָּה חוֹלָה וּמִשְׁתַּק, אָמְרוּ: נִכְתוּב גֵּט לְאִשְׁתְּךָ? הִרְכִּין בְּרֵאשׁוֹ, בּוֹדְקִין אוֹתוֹ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים, אִם אָמַר עַל לֹא וְעַל הֵן הֵן – דְּבָרָיו קִמְיִין. וְכֵשֶׁם שְׁבוֹדְקִין אוֹתוֹ לְגִטִּין, כִּךָּ בּוֹדְקִין אוֹתוֹ לְמִקְחוֹת, וְלִמְתָנוֹת, וְלִירוּשׁוֹת, וְלְעֵדוֹת.

ב. 'הָרִי זֶה גֵט' מֵהַיּוֹם אִם מִתִּי מִחֲלֵי זֶה, אִם מֵת מִחֲלֵי זֶה, וְעַמֵּד וְהֵלֶךְ בְּשׁוֹק וְחָלָה יָמָת – אוֹמְדִין אוֹתוֹ, אִם מִחֲמַת חֲלֵי הָרֵאשׁוֹן מֵת – הָרִי זֶה גֵט, וְאִם לֹא – אֵינוּ גֵט. זֶה גֵט מֵהַיּוֹם אִם מִתִּי מִחֲלֵי זֶה, וְנִפְלַח הַבַּיִת עָלָיו, אוֹ הִכִּישׁוּ נֶחֶשׁ – אֵינוּ גֵט. אִם

לֹא אָעַמַּד מִחֲלֵי זֶה, נִפְלַח עָלָיו בַּיִת, וְנִשְׁכּוּ נֶחֶשׁ – הָרִי זֶה גֵט, שְׁלֹא עַמַּד מֵאוֹתוֹ חֲלֵי.

ג. הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: 'הָרִי זֶה גֵט' מֵהַיּוֹם וְלֵאחֶר מִיְתָה, רַבִּי אוֹמֵר: גֵּט, וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: אֵינוּ גֵט. אִם מֵת, חוֹלְצָת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת. וְכֵן הָאוֹמֵר לְשִׁפְחָתוֹ: 'הִילֵךְ גֵּט שְׁחֲרוּרְךָ מֵהַיּוֹם וְלֵאחֶר מִיְתָה'. רַבִּי אוֹמֵר: גֵּט שְׁחֲרוּר. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: שְׁחֲרוּר עֲבָדִים כְּגִטֵי נָשִׁים. הָאוֹמֵר: 'עֲשׂוּ לְעַבְדִּי פָלוּנִי בֶן חוֹרִין מֵהַיּוֹם וְלֵאחֶר מִיְתָה' – לֹא אָמַר כְּלוּם. וְכּוֹפִין אֶת הַיּוֹרְשִׁין לְקַיֵּם דְּבָרֵי הַמֵּת.

ד. זֶה גֵט מֵהַיּוֹם אִם מִתִּי מִחֲלֵי זֶה – יָמִים שְׁבִינִיתִים, בְּעֵלָה זִכָּאִי בְּמִצִּיאָתָהּ, בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ, וְיִוֹרֶשֶׁת וּמִטְמֵא לָהּ. כָּלְלוּ שֶׁל דְּבָר: הָרִי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דְּבָר, אֲלֵא שְׂאִין צָרִיכָה הֵימָנוּ גֵט שְׁנִי; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בְּעֵילָתוֹ תְלוּיָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּעֵילָתוֹ סֶפֶק, וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: מְגֵרֶשֶׁת וְאֵינָה מְגֵרֶשֶׁת, וּבִלְבָד שְׂיָמוּת. לֹא תִתְיַחַד עִמּוֹ, אֶפְלוּ בְּנֵה הַקֶּטָן, לְפִי שְׂאֵינָה בּוֹשָׁה לְשִׁמּוֹשׁ כְּנִגְדּוֹ. רְאוּהָ שְׁנִיתִיחָדָה עִמּוֹ בְּאֶפְלָה, אוֹ שִׁשְׁנָה עִמּוֹ בְּמִגְלוֹת הַמִּטָּה, אֶפְלוּ הוּא עֵר וְהִיא יִשְׁנָה, הוּא יִשֵּׁן וְהִיא עָרָה – אֵין חוֹשֵׁשִׁין שְׁמָא נִתְעַסְקוּ בְּדָבָר אַחֵר, וְחוֹשֵׁשִׁין מִשּׁוּם זָנוּת, וְאֵין חוֹשֵׁשִׁין מִשּׁוּם קְדוּשִׁין. רַבִּי יִשְׁמַעְלֵל בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵף חוֹשֵׁשִׁין מִשּׁוּם קְדוּשִׁין. רְאוּ שְׁנַיִם שְׁנִיתִיחָדָה עִמּוֹ – צָרִיכָה הֵימָנוּ גֵט שְׁנִי. אֶחָד – אֵינָה צָרִיכָה הֵימָנוּ גֵט שְׁנִי. אֶחָד בְּשִׁחְרִית וְאֶחָד בֵּין הָעֲרֵבִים, זֶה הִיָּה מַעֲשֵׂה, וְכֹא וְשָׂאֵל רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר בֶּן תַּדְאִי לְחֻכְמַיִם, וְאָמְרוּ: אֶחָד הֵן, וְאֵין צָרִיכָה מִמֶּנּוּ גֵט שְׁנִי.

אומר: אם בהקפדה אָמר - אינו גט, אם ברצון אָמר - הרי זה גט.

ח. 'הרי זה גט' על מנת שתשמישי את אבא שתי שנים, ועל מנת שתניקי את בני שתי שנים, ונתקרע הגט או אבד, אפלו בתוך שתי שנים - הרי זה גט, שהאומר 'על מנת' כאומר 'מעכשיו' דמי, 'לכשתשמישי את אבא שתי שנים, לכשתניקי את בני שתי שנים', ונתקרע הגט או שאבד בתוך שתי שנים - אינו גט. לאחר שתי שנים - הרי זה גט 'על מנת שתשמישי את אבא שתי שנים', ו'על מנת שתניקי את בני שתי שנים', ומת - יתקיים התנאי, אפלו לאחר מיתה.

ט. אנטויפּרס ביהודה, כפר עותנאי בגליל, בינתים - מטילין אותו לחומרא, מגרשת ואינו מגרשת. 'שאני הולך מיהודה לגליל', והגיע לאנטויפּרס, וחזר - בטל התנאי. 'שאני הולך מגליל', והגיע לכפר עותנאי וחזר - בטל התנאי. 'שאני הולך למדינת הים', והגיע לעכו וחזר - בטל התנאי. 'שאני מפרש לים הגדול', והגיע למקום שהספינות מפרשות, וחזר - בטל התנאי.

י. 'הרי זה גט' כל זמן שאעבר מכנגד פניך שלשים יום, היה הולך ובא הולך ובא, הואיל ולא נתיחד עמה - הרי זה גט. ולא תנשא, עד שיעבר מכנגד פניה שלשים יום.

יא. 'הרי זה גט' אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש, ומת בתוך שנים עשר חדש - לא תנשא. ורבותינו התירו לה לנשא. ואם נתקרע גט או אבד בתוך שנים עשר חדש - אינו גט. 'לאחר שנים עשר חדש' - הרי זה גט. 'הרי זה גט' על מנת שתתני לי מאתים זוז, וחזר ואמר לה: 'הרי הן מחולין לך' - לא אָמר כלום. כיצד

ה. 'הרי זה גט' על מנת שתתני לי מאתים זוז, ומת, אם נתנה - אין זקוקה לִיבם. ואם לאו - זקוקה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: תתן לאביו ולאחיו או לאחד מן היורשים. 'הרי זה גט' על מנת שתתני לי מאתים זוז, ונתקרע הגט או שנגאבד - מגרשת, ולאחר לא תנשא עד שתתן. 'לכשתתני לי מאתים זוז', ונתקרע גט או אבד, אם נתנה - הרי זה גט. אם לאו - אינו גט. 'הרי זה גט' על מנת שתתני לי מאתים זוז, וחזר ואמר לה: 'הרי זה גט מעכשיו' - לא אָמר כלום. כיצד יעשה? יטלנו מידה ויחזר ויתננו לה.

ו. 'הרי זה גט' על מנת שתשמישי את אבא, ועל מנת שתניקי את בני, שמשתי שעה אחת והניקתו שעה אחת - הרי זה גט. 'על מנת שתניקי את בני' - עשרים וארבעה חדש; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שמונה עשר חדש. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מונין להניוק משעת לידתו. 'על מנת שתשמישי את אבא ועל מנת שתניקי את בני' - הרי זו מגרשת מיד, עד שיאמר: 'לא תשמישי ולא תניקי'; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: אם נתקיים התנאי - מגרשת, ואם לאו - אינה מגרשת. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין תנאי בכתיבין שאינו כפול.

ז. 'על מנת שתשמישי את אבא, ועל מנת שתניקי את בני', ומת האב או הבן, הואיל ולא נתקיים התנאי - אינו גט; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: אף על פי שלא נתקיים התנאי, יכולה היא שתאמר לו: 'תן לי אביך ואשמישנו, תן לי את בנה ואניקנו'. 'על מנת שתשמישי את אבא', ואמר האב: 'אי אפשי שתשמישנו', הואיל ולא נתקיים התנאי - אינו גט. רבי שמעון בן גמליאל

יַעֲשֶׂה? יִטְלֵם מִמֶּנָּה, וַיַּחֲזֹר וַיִּתְּנֵם לָהּ, וַיֹּאמֶר: 'הֲרִי הֵן מַחֲוִלִין לָךְ'.

יב. 'הֲרִי זֶה גִטּוּךְ עַל מְנַת שְׁלֹא תִלְכִי לְבֵית אַבִּיךָ לְעוֹלָם', 'עַל מְנַת שְׁלֹא תִשְׁתִּי יַיִן לְעוֹלָם' - אִינוּ גִט, שְׁמָא תִלְךְ, וְשָׂמָא תִשְׁתָּה. 'עַל מְנַת שְׁלֹא תִלְכִי לְבֵית אַבִּיךָ, מִכָּאן וְעַד שְׁלִשִׁים יוֹם', 'עַל מְנַת שְׁלֹא תִשְׁתִּי יַיִן מִכָּאן וְעַד שְׁלִשִׁים יוֹם' - הֲרִי זֶה גִט, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא תִלְךְ וְשָׂמָא תִשְׁתָּה.

יג. 'הֲרִי זֶה גִטּוּךְ עַל מְנַת שְׁלֹא תַעֲלִי בְּאֵילָן זֶה', וְ'עַל מְנַת שְׁלֹא תַעֲלִי בַכְתָּל זֶה', נִקְצִין הָאֵילָן נִסְתֵּר הַכְתָּל - הֲרִי זֶה גִט. 'עַל מְנַת שְׁתַּעֲלִי בְּאֵילָן זֶה', וְ'שְׁתַּעֲלִי בַכְתָּל זֶה', וְנִקְצִין הָאֵילָן וְנִפְל הַכְתָּל - אִינוּ גִט. 'עַל מְנַת שְׁלֹא תִפְרִיחִי בְּאוֹרֵי', וְ'עַל מְנַת שְׁלֹא תַעֲבְרִי אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל בְּרַגְלֶיךָ' - הֲרִי זֶה גִט. 'עַל מְנַת שְׁתִּפְרִיחִי בְּאוֹרֵי', וְ'עַל מְנַת שְׁתַּעֲבְרִי אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל בְּרַגְלֶיךָ' - הֲרִי זֶה אִינוּ גִט. רַבִּי יְהוּדָה בֵּן תִּימָא אוֹמֵר: כְּזֶה גִט! כָּלֵל אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֵּן תִּימָא: כָּל תְּנָאֵי שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָהּ לַעֲשׂוֹת, וְהִתְנָה עִמָּה, לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה, אֲלֵא לְהַפְלִיגָהּ, בֵּין שְׂאֵמֵר בַּפֶּה, וּבֵין שְׂאֵמֵר בַּשֹּׁטֵר. כָּלְלוּ שֶׁל דְּבַר: כָּל תְּנָאֵי הַמִּתְקִים בַּפֶּה - נִתְקִים בַּשֹּׁטֵר, כָּל תְּנָאֵי שְׂאֵין מִתְקִים בַּפֶּה - אֵין מִתְקִים בַּשֹּׁטֵר.

מִסְכַּת גִּיטִין פְּרָק שִׁישִׁי

א. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֶפְלוּ קְרוֹב לָהּ מִיל וּבָא כָּלֵב וְנִטְלוּ - אִינְהּ מְגַרְשָׁת. וְאִם לֹאוּ - מְגַרְשָׁת. הִיָּה הוּא מִכְּפָנִים וְהִיא מִבְּחוּץ, זָרְקוּ לָהּ, כִּיּוֹן שִׁיִּצְאָה מֵאִסְקוּפָה וְלַחוּץ - הֲרִי זֶה מְגַרְשָׁת. הִיָּה הוּא מִבְּחוּץ וְהִיא מִכְּפָנִים וְזָרְקוּ לָהּ, כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנַס מֵאִסְקוּפָה וְלִפְנֵים - הֲרִי זֶה מְגַרְשָׁת.

ב. אָמַר לָהּ: 'כִּפְנֵי שֹׁטֵר חוֹב זֶה', אוּ שְׂמִצְאָתוֹ מֵאֲחוּרֵיהָ, קוֹרְאָה וְהֲרִי הוּא גִטָּה, וְאַחַר כֵּךְ אָמַר לָהּ: 'הֵא גִטְךָ'. רַבִּי אוֹמֵר: גִּט. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִינוּ גִט, עַד שִׂיאֵמֵר לָהּ בְּשִׁעַת מִתְּנָה - 'הֵא גִטְךָ'. נִתְּנוּ בִּיָּדָהּ וְהִיא יִשְׁנָה, נִנְעֶרָה קוֹרְאָה, וְאַחַר כֵּךְ אָמַר לָהּ: 'הֵא גִטְךָ'. רַבִּי אוֹמֵר: גִּט. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִינוּ גִט, עַד שִׂיאֵמֵר לָהּ בְּשִׁעַת מִתְּנָה: 'הֵא גִטְךָ'.

ג. הִיָּתָה עוֹמְדַת עַל רֹאשׁ הַגֵּג וְזָרְקוּ לָהּ, כִּיּוֹן שֶׁהִיָּע לְאוֹרֵי הַגֵּג - הֲרִי זֶה מְגַרְשָׁת. הוּא מִלְּמַעְלָהּ וְהִיא מִלְּמַטָּה, וְזָרְקוּ לָהּ, כִּיּוֹן שִׁיִּצְאָ מִרְשׁוֹת הַגֵּג, נִמְחַק אוּ נִשְׂרָף - הֲרִי זֶה מְגַרְשָׁת.

ד. הֲרִי זֶה גִטּוּךְ, וְנִטְלָתוֹ מִיָּדוֹ, וְהִטְלָתוֹ לַיָּם אוּ לַנְּהָר, חוֹזֵר וְאָמַר לָהּ: 'שֹׁטֵר פְּסוּל הוּא! יֵצֵר חֶלֶק הוּא! לֹא כָּל הַיָּמָנוּ לְאִסְרָה'.

ה. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין אָדָם פּוֹטֵר אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגִט יִשׁוֹן, שְׁלֹא יְהֵא גִטָּה גְדוֹל מִכְּנָה.

ו. כֹּתֵב לְשֵׁם הַפְּרָכִין, לְשֵׁם הוֹרְכִינוּס, אוּ שְׁהִיָּה שֵׁם שְׁנֵי מְלָכִים עוֹמְדִים, וְכֹתֵב לְשֵׁם אֶחָד מֵהֶם - כָּשָׁר, לְשֵׁם אַבִּי אַבִּיו - כָּשָׁר. לְשֵׁם אַבִּי מִשְׁפָּחָה - פְּסוּל. אִם הִיוּ נִקְרָאִין עַל שְׁמוֹ - כָּשָׁר. גֵּר שְׁשֻׁנָּה שְׁמוֹ כָּשֵׁם הַעוֹבֵד כּוֹכְבִים - כָּשָׁר. וְכֵן אִתָּהּ אוֹמֵר בְּגִיּוֹרַת. גִּטִּין הַבְּאֵין מִמְּדִינַת הַיָּם, אֶף עַל פִּי שְׁשֻׁמוֹתֶיהֶן כְּשֻׁמוֹת הַכּוֹתֵים - כָּשָׁר, מִכְּפָנֵי שִׁישְׂרָאֵל שְׁבִמְדִינַת הַיָּם - שְׁמוֹתֶיהֶן כְּשֻׁמוֹת הַכּוֹתֵים.

ז. הִיָּה לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים, אַחַת בְּגִלְלִיל וְאַחַת בִּיהוּדָה, וְלוֹ שְׁנֵי שְׁמוֹת, אֶחָד בִּיהוּדָה וְאַחַד בְּגִלְלִיל, גֵּרַשׁ אִשְׁתּוֹ שְׁבִיהוּדָה בְּשֵׁם שְׁבִגְלִיל, וְאִשְׁתּוֹ שְׁבִגְלִיל בְּשֵׁם שְׁבִיהוּדָה - פְּסוּל. וְאִם אָמַר: אֲנִי פְלוֹנִי שְׁבִיהוּדָה עִם הַשֵּׁם שִׁישׁ לִי בְּגִלְלִיל. וְנִשְׁוִי אֲנִי אִשָּׁה מְגִלְלִיל, אוּ

שְׁהִיָּה בְּמָקוֹם אַחֵר. נִכְתָּב לְמָקוֹם לְשֵׁם אֶחָד מֵהֶם – כְּשֶׁר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֶפְלוּ כָתוּב שֵׁם דִּיהוּדָה בְּגִלְיֵל וְשֵׁם דְּגִלְיֵל בִּיהוּדָה – כְּשֶׁר.

ח. כָּל עֲרִיּוֹת שְׂאֵמְרוּ צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת, הִלְכוּ צְרוֹת אֵלּוּ וְנִשְׂאוּ וְנִמְצְאוּ אֵלּוּ אֵילוֹנִית – תִּצַּא מִזֶּה וּמִזֶּה, וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה דְבָרִים בָּהּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר שְׂאֵמֵר מִשּׁוֹם רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין מִמְזֻרִים בִּיבְמָה. הַכוֹנֵס אֶת יְבֻמָּתוֹ, וְהִלְכָה צְרָתָהּ וְנִשְׂאָת לְאַחֵר, וְנִמְצָאָת זֹו אֵילוֹנִית, תִּצַּא הִיא מִזֶּה וּמִזֶּה, וּשְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר דְּבָרִים בָּהּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר שְׂאֵמֵר מִשּׁוֹם רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין מִמְזֻרִים בִּיבְמָה.

ט. הַנּוֹתֵן גִּט לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא סִיְהַדּוּ; בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: פְּסֻלָּה מִן הַכֹּהֵנוֹנָה. הוֹלִיךְ אִשְׁתּוֹ אֶצֶל לְבָבֵר, וְנִטַּל גִּטָּהּ וְנִתְּנָהּ לָהּ, וְלֹא אָמַר לָהּ: 'הָא גִּטָּךְ'. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם עֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ עֵנִין – מִגְרָשֶׁת. וְאִם לֹאוּ – אֵין מִגְרָשֶׁת. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַמְּגֵרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְלָנָה עֲמוּ בַּפּוֹנְדָקִי, מִשּׁוֹם שְׂאֵין צְרִיכָה הֵימְנוּ גִּט שְׁנִי, עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל שְׂרָאוּהָ שְׁנִבְעָלָהּ.

י. גִּט פְּשוֹט שְׁכָתוּב בּוֹ עַד אֶחָד, מִקְשֶׁר שְׁכָתוּב בּוֹ שְׁנֵי עֵדִים, עֵדִיו מִתּוֹכוֹ – תִּצַּא הִיא וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה דְבָר בָּהּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר שְׂאֵמֵר מִשּׁוֹם רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין הַעֲדִים חוֹתְמִין עַל הַגִּט אֲלֵא מִפְּנֵי תְקוּן הָעוֹלָם.

יא. אֵיזְהוּ גִּט קֶרַח? כָּל שֵׁישׁ בּוֹ שִׁבְעָה קְשָׁרִים וְשֵׁשָׁה עֵדִים, שֵׁשָׁה קְשָׁרִים וְחֻמְשָׁה עֵדִים, חֻמְשָׁה קְשָׁרִים וְאַרְבַּעָה עֵדִים, אַרְבַּעָה קְשָׁרִים וְשְׁלֹשָׁה עֵדִים, שְׁלֹשָׁה

קְשָׁרִים וְשְׁנֵי עֵדִים, פְּחוֹת מִכָּאֵן – אֵין מִשְׁלִימִין עֲלֵיו אֲלֵא קְרוּבִין הַרְאוּיִן לְהַעֲיֵד בְּמָקוֹם אַחֵר.

מִסְכַּת גִּיטִין פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. הַמְּגַרֵּשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְאָמַר לָהּ: 'הֲרִי אֶת מִתְרַת לְכָל אָדָם אֲלֵא לְפִלוֹנִי'; רַבִּי אֲלֵיעָזָר מִתִּירָה לְנִשְׂא לְכָל אָדָם חוּץ מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ. וּמוֹדָה רַבִּי אֲלֵיעָזָר שְׂאֵם נִשְׂאָת לְאַחֵר וְנִתְאַרְמְלָה אוּ נִתְגַּרְשָׁה, שְׁמִתְרַת לְנִשְׂא לָזֶה שְׁנִאֲסָרָה עֲלָיו. לְאַחֵר פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֲלֵיעָזָר, נִכְנָסוּ אַרְבַּעָה זְקָנִים לְהִשִּׁיב עַל דְּבָרָיו, אֵלּוּ הֵן: רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְיֵלִי, וְרַבִּי טַרְפוּן, וְרַבִּי אֲלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא.

ב. נִעְנָה רַבִּי טַרְפוּן וְאָמַר: הֲרִי שֶׁהִלְכָה זֹו וְנִשְׂאָת לְאַחֵיו שֶׁל זֶה שְׁנִאֲסָרַת עֲלָיו וּמַת בְּלֹא בָנִים, הֵיאֵךְ זֹו מִתִּיבְמַת? לֹא נִמְצָא זֶה מִתְּנָה עַל מַה שְׁכָתוּב בַּתּוֹרָה? וְכָל הַמִּתְּנָה עַל מַה שְׁכָתוּב בַּתּוֹרָה – תִּנְאוּ בְּטַל! הָא לְמַדְנּוּ, דְּאֵין זֶה כְּרִיתוֹת. נִעְנָה רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְיֵלִי וְאָמַר: הֵיכָן מְצִינּוּ הָאָסוּר לָזֶה וּמִתְרַת לָזֶה? הָאָסוּר – אָסוּר לְכָל! וְהַמִּתְרַת – מִתְרַת לְכָל! הָא לְמַדְנּוּ שְׂאֵין זֹו כְּרִיתוֹת.

ג. רַבִּי אֲלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: כְּרִיתוֹת – דְּבַר הַכּוֹרֵת בֵּינוּ לְבֵינָהּ, הָא לְמַדְנּוּ, שְׂאֵין זֹו כְּרִיתוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: רוֹאֵה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי רַבִּי אֲלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה מִדְּבָרֵי כֵלֶן. נִעְנָה רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר: הֲרִי שֶׁהִלְכָה זֹו וְנִשְׂאָת לְאַחֵד מִן הַשּׁוֹק, וְהָיָה לָהּ בָנִים וְנִתְאַרְמְלָה אוּ נִתְגַּרְשָׁה, וְעַמְדָה וְנִשְׂאָת לָזֶה שְׁנִאֲסָרָה עֲלָיו, לֹא נִמְצָא גִּט בְּטַל וּבְנִיָּה מִמְזֻרִים? הָא לְמַדְתָּ, שְׂאֵין זֶה כְּרִיתוֹת. דְּבַר אַחֵר, הֲרִי שֶׁהִיָּה זֶה שְׁנִאֲסָרָה לוֹ כִּהְיָן וּמַת, הַמְּגַרֵּשׁ אֶלְמָנָה אֶצְלוֹ, וּגְרוּשָׁה לְכָל אָדָם לֹא נִמְצָאָת? וְקַל וְחוֹמֵר מַה גְּרוּשָׁה שְׁהִיא קִלָּה,

אסורה בשביל צד גרושין שְׁבָה, אֶשֶׁת איש שהיא חמורה לא כל שכן? הא למדת, שאין זה כריתות. אמר לו רבי יהושע: אין משיבין את הארי לאחר מיתה.

ד. דָּבָר אַחֵר, אֵת מִי הַחְמִירָה תּוֹרָה, כָּלֵל גְּרוּשָׁה או כָּלֵל אֶלְמָנָה? חמורה גרושה מאלמנה, מה אלמנה קלה נאסרה מן המתר לה, גרושה חמורה אינו דין שתאסר מן המתר לה? הא למדנו שאין זו כריתות.

ה. דָּבָר אַחֵר, הֶלְכָה וְנִשְׁאֵת אַחֵר, וְהָיוּ לוֹ בָּנִים הַיְמָנָה וְמֵת, כִּשְׁהִיא חוֹזֶרֶת לְזֶה שֶׁנֶּאֱסָרָה עָלָיו, לֹא נִמְצְאוּ בְּנָיו שֶׁל רֵאשׁוֹן מְמֻזְרֵים? הא למדנו שאין זו כריתות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הלכה ונשאת לאחר וגרשה, ואמר לה: הרי את מתרת לכל אדם, היאך זה מתיר מה שאסר הראשון? הא למדנו שאין זו כריתות.

ו. גִּט שֶׁאֵין בּוֹ זִמָּן, אֲבָא שָׁאוּל אוֹמֵר: אֶפְלוּ כְּתוּב בּוֹ: 'אֲנִי הַיּוֹם גֵּר־שְׂתִיד' - כָּשֶׁר. 'כְּתוּבוּ בְּיוֹם שֶׁקָּרַע פְּלוּגֵי שְׂטָרוֹתָיו' - כָּשֶׁר. גִּט שֶׁאֵין עָלָיו עֵדִים אֲלֵא שֶׁנִּתְּנוּ לָהּ בְּפָנֵי עֵדִים - כָּשֶׁר, מִשּׁוֹם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמְרוּ: מִבִּיא עֵדִים לְבֵית דִּין, וְאֵין צָרִיד לְהִבְיֵא אֵת הַגִּט, וְגוֹבָה מִנְּכֹסִים מִשְׁעֶבְדִּים.

ז. גִּט שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַחֲק, או תְּלוּי מְגוּפּוֹ - פְּסוּל, שְׁלֵא מְגוּפּוֹ - כָּשֶׁר. אִם הִחְזִירוּ מִלְּמִטָּה, אֶפְלוּ מְגוּפּוֹ - כָּשֶׁר. גִּט שֶׁחֲתָמוּ עָלָיו עֲדָיו, אַחֵר שְׁאֵלֶת שְׁלוֹם - פְּסוּל, שְׁלֵא חֲתָמוּ אֲלֵא עַל שְׁאֵלֶת שְׁלוֹם. הִחְזִיר בּוֹ דָּבָר אֶחָד או שְׁנֵי דְבָרִים מִעֲגִינוּ שֶׁל גִּט - כָּשֶׁר.

ח. כְּתוּבוּ בְּדָף זֶה, וְחֲתָמוּ עֲדָיו בְּדָף שֵׁנִי - פְּסוּל. הִחְזִיר בּוֹ דָּבָר אֶחָד או שְׁנֵי דְבָרִים מִעֲגִינוּ שֶׁל גִּט - כָּשֶׁר.

ט. הִרְחִיק אֵת הָעֵדִים מִן הַכֶּתֵב מִלֹּא שְׁחִי שִׁיטִּין - פְּסוּל. פְּחוּת מִכֵּן - כָּשֶׁר. כְּמָה יִרְחִיק אֵת הָעֵדִים מִן הַכֶּתֵב וִיהֵא כָּשֶׁר? כְּדִי שִׁיְהוּ נִקְרִין עִמּוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִלֹּא שִׁיטָּה אַחַת. רַבִּי דוֹסְתַאי בֶּן רַבִּי יִנְאִי אוֹמֵר: מִלֹּא חֲתִימַת שְׁנֵי עֵדִים.

י. גִּט שֶׁחֲתָמוּ עָלָיו חֲמִשָּׁה עֵדִים, וְנִמְצְאוּ שְׁלֹשָׁה הֶרְאוּשָׁנִים קְרוּבִין או פְּסוּלִין - תְּתַקֵּים עֲדוּת בְּשָׂאֵר עֵדִים. גִּט שֶׁכְּתוּבוּ בַּחֲמִשָּׁה לְשׁוֹנוֹת, וְחֲתָמוּ עָלָיו חֲמִשָּׁה עֵדִים בַּחֲמִשָּׁה לְשׁוֹנוֹת - פְּסוּל. נִקְרַע - כָּשֶׁר. נִתְקַרַע - פְּסוּל. נִקְרַע בּוֹ קָרַע שֶׁל בֵּית דִּין - פְּסוּל. נִמּוֹק או שֶׁהִרְקִיב, או שֶׁנִּעְשָׂה כְּכִבְרָה - כָּשֶׁר. נִמְחַק או שֶׁנִּשְׁטַשְׁטַשׁ וּבִבּוּאָה שֶׁלוֹ קִימַת, אִם יָכוֹל לְקָרוֹת - כָּשֶׁר, אִם לֹא - פְּסוּל.

יא. 'אֲנִי עַד, חֲתַמְתִּי עַד', אִם הָיָה כְּתוּב יָדוֹ יוֹצֵא מִמְּקוֹם אַחֵר - כָּשֶׁר. וְאִם לֹא - פְּסוּל. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: תִּקְנָה גְּדוּלָּה הַתְּקִינּוּ שִׁיְהוּ הָעֵדִים מְשִׁימִין אֵת שְׁמֵן בְּגִטִּין.

<p>20</p> <p>ראשון Sunday</p> <p>Candle Lighting 9:23 הדלקת הנרות</p>	<p>ו</p> <p>6</p>	<p>1st Day Shavuot</p> <p>נץ החמה _____ 5:34 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:13 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:23 נ"ך: איכה ד-ה תוספתא: גטין א</p>	<p>א דשבועות</p> <p>עלות השחר _____ 4:22 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:37 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:11 בבלי: זבחים לז ירושלמי: סנהדרין נב</p>
<p>21</p> <p>שני Monday</p> <p>Yom Tov Ends 9:24 זמן מוצי"ט</p>	<p>ז</p> <p>7</p>	<p>2nd Day Shavuot / Yizkor</p> <p>נץ החמה _____ 5:34 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:13 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:24 נ"ך: קהלת א-ב תוספתא: גטין ב</p>	<p>ב דשבועות</p> <p>עלות השחר _____ 4:22 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:37 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:12 בבלי: זבחים לח ירושלמי: סנהדרין נג</p>
<p>22</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ח</p> <p>8</p>	<p>נץ החמה _____ 5:33 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:12 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:25 נ"ך: קהלת ג-ד תוספתא: גטין ג</p>	<p>אסרו חג</p> <p>עלות השחר _____ 4:21 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:13 בבלי: זבחים לט ירושלמי: סנהדרין נד</p>
<p>23</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ט</p> <p>9</p>	<p>נץ החמה _____ 5:32 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:12 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:26 נ"ך: קהלת ה-ו תוספתא: גטין ד</p>	<p>עלות השחר _____ 4:20 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:14 בבלי: זבחים מ ירושלמי: סנהדרין נה</p>
<p>24</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>י</p> <p>10</p>	<p>נץ החמה _____ 5:31 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:12 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:27 נ"ך: קהלת ז-ח תוספתא: גטין ה</p>	<p>עלות השחר _____ 4:19 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:14 בבלי: זבחים מא ירושלמי: סנהדרין נו</p>
<p>25</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 7:58 הדלקת הנרות</p>	<p>יא</p> <p>11</p>	<p>נץ החמה _____ 5:31 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:11 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:28 נ"ך: קהלת ט-י תוספתא: גטין ו</p>	<p>עלות השחר _____ 4:19 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:15 בבלי: זבחים מב ירושלמי: סנהדרין נז</p>
<p>26</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 9:29 זמן מוצי"ק</p>	<p>יב</p> <p>12</p>	<p>נץ החמה _____ 5:30 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:11 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:29 נ"ך: קהלת יא-יב תוספתא: גטין ז</p>	<p>נשא, פרק א</p> <p>עלות השחר _____ 4:18 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:16 בבלי: זבחים מג ירושלמי: ע"ז א</p>

ווער עס לערנט אויפ'ן קול וועט זוכה זיין צו לאנגע יארן און די תורה וועט זיך האלטן ביי אים.

(ספר המדות אות קימוד סיומן ט"ו)